

ANDENS LAG av N.P. Wetterlund

Innehållsförteckning:

ÅTTONDE KAPITLET

Tron	1
FÖRSTA DELEN	
Trons väsen och främlingskap.....	1
ANDRA DELEN	
Trons avlelse och födelse	14
1. Att det finns en personlig Gud	16
2. Att Gud är kärleken.....	16
3. Att hans kärlek är rättfärdighet	17
4. Att hans kärlek och rättfärdighet äro livsnåd	17
5. Att hans kärlek, rättfärdighet och livsnåd äro ande.....	17
6. Vad han vill.....	17
TREDJE DELEN	
Trons form och innehåll	27
FJÄRDE DELEN	
Trons rättfärdighet.....	35
I. Tron är rättfärdighet.....	35
II. Tron är medlet, genom vilket trons rättfärdighet skapas.....	38
III. Tron räknas till rättfärdighet	40
IV. Luthers rättfärdiggörelse genom tron.	44
Summa:	46
V. Trons gärningar	48
1. Trons gärningar enligt Kristus	48
2. Trons gärningar enligt Jakob	53
3. Trons gärningar enligt Paulus	58
4. Trons gärningar enligt Luther	67
5. Trons gärningar belysta med tre bilder från det lekamliga människohjärtat.....	71
FEMTE DELEN	
Trons förfalskning	76
Sammanfattning	86

ÅTTONDE KAPITLET

Tron

Här taga vi fem synpunkter: Trons väsen och främlingskap; trons avlelse och födelse; trons form och innehåll; trons rättfärdighet; och trons förfalskning.

FÖRSTA DELEN

Trons väsen och främlingskap

Det dyrbaraste för Gud på hela vår jord är tron. Och det dyrbaraste för människor på hela vår jord är tron.

Tron är för både Gud och människa det oförgängliga guldet (1 Petr 1:6–7). Och då Människosonen kommer, söker han på hela jorden blott ett: **tron** (Luk 18:8).

Och när nu tron har ett sådant värde, då ligger det vikt på att lära känna henne; så att man vet vad hon *verkligt* är. Och därför fråga vi först: Vad är tron, eller vad är trons väsen?

Svaret på denna fråga gives tydligt, säkert och allsidigt, om vi följa den gamla goda regeln: »Varje sak kännes av sin motsats.» Och trons motsats är otron. Och vad är då otron.

Jo, det säger oss Herren i dessa ord: »*När den helige Ande kommer, skall han överbevisa världen om synd, ty de tro icke på mig* (Joh 16:8, 9). »Ty de tro icke på mig», säger han. Det är otron. Och vad är hon? Jo, hon är synden, världens synd, säger han. Och nu säger Johannes: »*synden är lagöverträdelse*» (1 Joh 3:4). Sålunda: otron är synden, och synden är lagöverträdelse, alltså är otron lagöverträdelse. Och vad är då tron? Naturligtvis motsatsen till lagöverträdelse, d. ä. laglydnad. Trons väsen är lydnad för Guds lag, liksom otrons väsen är olydnad mot Guds lag. Blott den tro, som är lydnad, kan upphäva otron, som är olydnad.

Att trons väsen är lydnad, det finna vi överallt i skriften. Se här några exempel.

Hebréerbrevets författare säger: »*Utan tro är det omöjligt att tackas Gud*» (11:6). Därmed sätter han tron såsom det enda villkoret för en människas frälsning. Men han säger ock: »*Kristus blev upphovet till evig frälsning för dem som honom lyda*» (5:9). Där sätter han lydnaden såsom enda villkoret för en människas frälsning. Hur kan då tron sägas vara enda villkoret? Jo, just emedan tron *är* denna lydnad. Och med uppräknandet av en stor mängd trosvittnen såsom exempel (kap. 11) visar han, att tron *är* lydnad, ja, lydnad ända in i den kvalfullaste död. Blott en lydande tro är frälsande tro, och blott en troende lydnad är frälsande lydnad.

Vidare. Kristus sätter tron såsom det enda villkoret för frälsning: »*Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Den som tror, han har evigt liv*» (Joh 6:47). »*Den som tror på mig, han skall leva, om han än dör*» (11:25). »*Men den som icke tror, han skall förgås*» (3:16).

Men med samma förfärande allvar och kraft och med samma aldrig

sviktande ihärdighet och fasthet sätter han lydnaden för Guds bud såsom det enda och det absolut oeftergivliga villkoret för frälsning. Se här: *görandet* av Faderns vilja såsom villkor för inträde i himmelriket (Matt 7:21), *görandet* av bergspredikan såsom villkor för att människans evighetsbyggnad skall hava grund och bestånd (v. 24–27), *görandet* av Faderns vilja såsom villkor för släktskapen med Kristus (12:50), *görandet* av det han bjuder såsom villkor för hans vänskap (Joh 15:14), *självförnekelse* och *världsfrönsakelse* och dagligt korsbärande såsom villkor för lärjungaskap (Matt 16:24–26). Alltså lydnad för Guds bud såsom villkor för frälsning, lydnad från början och till slut.

Men huru kan han då sätta tron såsom det enda villkoret för frälsning? Jo, just emedan tron *är* denna lydnad. Den tro, som Kristus predikar, är budlydnad och den budlydnad han predikar är tro.

Ty märk hans ord: »*Guds bud är evigt liv*» (Joh 12:50), och: »*Den som tror, han har evigt liv.*» Sålunda: Den som tror, han har Guds bud såsom liv, såsom evigt liv i sig. Detta trons eviga budliv är den eviga kärlekens, den eviga rättfärdighetens, den eviga livsnådens, den evige lagandens, med ett ord, det eviga evangeliets första- och andrabudsliv. Detta trons eviga första- och andrabudsliv är trons frälsande laglydnad: andelagslydnaden, evangeliilydnaden.

Likasom Kristus inlägger alla djurbud, all synd, allt ont i otron, såsom vi sett, så inlägger han alla Guds bud, all rättfärdighet, allt gott i tron. Tron är för honom det nya väsendet, den nya människan, likasom otron är det gamla väsendet, den gamla människan.

Den tro, som Kristus predikar, är alltså icke budlös, utan budfull. Hon är de tu buden i livs levande människogestalt. De tu buden äro trons eviga livsväsen.

Vidare. Vi veta, att den nytestamentliga frälsningen ligger i den utlovade andens gåva. Ty den som icke har Kristi ande, vilken just är den utlovade första- och andrabudsanden, han hör honom icke till.

Och nu sätter Kristus tron såsom det enda villkoret för att få den utlovade anden. Ty han säger så: »*Den som tror på mig, av hans innersta skola flyta strömmar av levande vatten.*» Och Johannes tillägger: »*Detta sade han om anden, vilken de, som trodde på honom, skulle undfå; ty anden var ännu icke given, emedan Jesus ännu icke var förhärligad*» (Joh 7:38, 39). Sålunda: blott den, som tror på Kristus, får den utlovade anden.

Men nu säger Petrus: »*Gud har givit den helige ande åt dem, som lyda honom*» (Apg 5:32). Sålunda sätter Gud lydnaden såsom det enda villkoret för att få den utlovade anden. Huru kan då Kristus sätta tron såsom enda villkoret? Jo, just emedan tron *är* denna lydnad.

Ty märk: Kristus talar här om rot-tron, som ännu icke fått anden. Och Petrus talar här om rotlydnaden, som människan måste hava, innan hon kan få anden. Denna rot-tro och denna rotlydnad äro samma sak. De äro rotskapelsen på valplanet. Ty blott den tro, som här uthärdar det avgörande lydnadsprovet: säljer allt för att köpa skatten och pärlan, vilka just äro den utlovade anden, blott den tron får denne ande.

Sålunda finnes det blott ett villkor för nytestamentlig frälsning eller för andens gåva. Och det är tron; men en tro som lyder, en tro, vars livsväsen är rot-andelydnaden, den oändligt dyrbara noll-lydnaden, noll-varandet, som är Guds rotskapelse till pingstskapelsen, rotbarnet

till pingstbarnet.

Vidare. Paulus börjar och slutar Romarebrevet med det tillkännagivandet, att hans apostlaämbete består i att »upprätta trons lydnad bland alla hedningar» (1:5; 16:25, 26).

Och detta ämbete och denna lydnad beskriver han så: *»Jag skall vara en Kristi tjänare bland hedningarna, förrättande Guds evangelii offertjänst, på det att hedningarna må bliva ett välbehagligt offer, helgat genom den helige Ande. Jag har således berömmelse i Kristus Jesus i det Gud tillhör. Ty jag skall icke drista att tala om något, som icke Kristus, för att göra hedningarna lydaktiga, har verkat genom mig»* (Rom 15:16–18).

Hedningarna skulle alltså till själva sina personer, till ande, själ och kropp, (1 Tess 5: 23) bliva ett välbehagligt offer åt Gud. Så skulle Kristus genom Paulus »göra dem lydaktiga», säger han. Det är sålunda lydningen i hela dess djup, vidd och höjd. Och den kallar han »trons lydning bland alla hedningar.»

Och denna troslydning bragte han till stånd genom det evangelium han förkunnade, säger han (16:25). Ty Pauli evangelium är »Andens lag», som är alldeles detsamma som Kristi frälsande budevangelium. Och denna »Andens lag» uttrycker han även så: allt kommer an på att hålla Guds bud (1 Kor 7:19). Det är den sionistiska första- och andrabudshållningen. Och den är trons lydning, första- och andrabudslydningen genom försoningens första- och andrabudsande, utan vilken ingen hör Kristus till. Den paulinska tron är lydning och den paulinska lydningen är tro. Paulus har det precis på pricken så, som Kristus har det. Då Paulus säger, att allt kommer an på att hålla Guds bud, så är det just vad Kristus uttrycker så: Blott den, som gör mina ord, bygger på hälleberget. Bådas evangelium är »Andens lag» eller det frälsande budevangeliet. Bådas tro är första- och andrabudshållning. Båda sätta frälsningen i den förbundsmässiga lagläggningen i hjärtat. Just detta hjärta med Guds lagar i sig är trons hjärta. Och detta laglydiga hjärta med laglydiga sinnen är hedningarnas välbehagliga offer åt Gud. Detta är just vad Luther kallar »ett annat, nytt och rent hjärta genom tron». *Det är Luthers troslydning, som på pricken är Kristi och Pauli troslydning.*

Slutligen. Även de hedningars och judars tro, vilka icke hört evangelium, är till sitt väsen lydning. Det säger oss Paulus i dessa ord: *»Gud skall giva evigt liv åt dem, som med tålmod i god gärning söka härlighet och ära och oförgämlighet; men över dem, som äro egensinniga och icke lyda sanningen, utan orättfärdigheten, komma vrede och förtörnelse. Nöd och trångmål över var människas själ, som gör det onda, judens först, så ock grekens; men härlighet, ära och frid åt var och en som gör det goda, juden först, så ock greken. Ty hos Gud är intet anseende till person»* (Rom. 2: 7–11).

Se nu här. Han delar alla judar och hedningar i två slag. Och vad är det, som skiljer dem? Jo, lydning och olydning. På den ena sidan ställer han dem, som lyda sanningen (v. 8) eller göra det goda (v. 9); och på den andra sidan ställer han dem, som icke lyda sanningen, utan orättfärdigheten, eller göra det onda.

Och märk nu: över de förra vilar härlighet, ära och frid (v. 10), och

Gud skall giva dem evigt liv (v. 7). Denna hedninge- och judelydnad täckes alltså Gud. Men nu är det omöjligt att utan tro täckas Gud. Sålunda är denna lydnad detsamma som tro. Och sålunda är trons väsen redan på hedninge- och judestadiet lydnad.

Alltså står det fast, och det skall hållas fast, att trons väsen är levande lydnad för Guds lag. Den troende hedningen lyder samvetslagen, den troende juden lyder lag och profeter, en troende kristen lyder »Andens lag», »Sions lag», som är evangelium.

Och märk väl: Skriften sätter aldrig tron såsom motsats till laglydnad, utan blott såsom motsats till en sådan laglydnad, som icke är tro eller gör av tro. Tro och levande laglydnad äro såtaste vänner, ja, de äro ett. Men tro och död laglydnad, de äro dödsfiender.

Och Paulus är en mästare i att uppvisa den oförsonliga motsatsen mellan tro och en laglydnad, som icke *är* tro eller gör av tro, och som alltså är otrons laglydnad. Den kan hava någon betydelse för denna världen och för det jordiska samhället; men som frälsande laglydnad är den oduglig. Ty inför den himmelska och eviga världen gäller blott den laglydnad, som är ett skapelseverk av försoningens evige lagande, ett lydnadsverk i form och gestalt av första- och andrabudstro.

Men Paulus är ock en mästare i att uppvisa enheten mellan tro och levande laglydnad. Se här ett par exempel. »*Andens frukt är kärlek, fröjd, frid, tålmod, mildhet, godhet, trofasthet, saktmod, återhållsamhet.*» Och hör nu vad han säger: »*emot sådant är icke lagen*» (Gal 5:22, 23). Naturligtvis; ty dessa 9 ting *äro* lagen, äro »Andens lag», *äro* evangelium i form och gestalt av skapad första- och andrabudstro. Där lagen påträffar dessa eller dylika ting, denna eller dylik laglydnad, där lyfter han på hatten och bugar sig djupt och säger: »Emot dig är icke jag, ty du är jag, sådan jag blev i Kristus, och sådan jag blivit genom honom i dig.»

Också rycker Paulus på axeln och knyter näven åt alla skökoevangelister, som vilja göra hans tro budlös, och säger: »*Gör vi nu lagen om intet genom tron? Bort det; utan vi upprätta lagen* (Rom 3:31). Naturligtvis; ty sinailagens oförgängliga och absolut oeftergivliga väsen är de tu buden, på vilka Kristus upphängde allt. Men de ligga nere, tills tron kommer. Hon upprättar dem. Ty hon är de tu sionsbuden i personlig gestalt. Hon är första- och andrabudshjärtat, första- och andrabudsmänniskan. I denna stående trosmänniska står Guds lag det sionitiska bergsståndet, andelagsståndet. Den i troshjärtat lagda och i trossinnena skrivna lagen är lagens förbundsmässiga upprättelse, stadfästelse eller fastställelse såsom nytestamentlig förbundslag. Det uttrycker Paulus så: lagens fordran uppfylles i dem, som icke vandra efter köttet, utan efter anden (Rom 8:4). Det är just lagens upprättelse genom tron. Pauli tro är budfull, lagfull. Hennes livsväsen är det eviga första- och andrabudsväsendet, de tu budens himmelska väsen. Hon är helt och hållet Kristi tro. Redan på Pauli tid synas alltså skökoevangelisterna hava tolkat hans tro såsom budlös. Men han hutade av dem strängt: »Bort det; jag menar icke en sådan tro.» Men de fasthöllo nog sin mening. Ty skökan ändrar aldrig sinne, icke ens då, när både hon och hennes sinne bliva aska i konungaelden. Och hon har fördärvat många folk med budlös tro. Och det icke minst vårt folk, såsom vi skola visa i vår femte del: Trons förfalskning.

Trons väsen är lydnad. Och denna lydnad är så grundväsentlig, att den ingår såsom själva huvudfaktorn i Guds eviga frälsningsråd. Därom påminner Petrus, såsom vi sett. De förskingrade främlingarna voro »enligt Gud Faders förutseende utkorade till Jesu Kristi lydnad.» Utkorelsekedjans alla länkar bestå av lydnad. Avbrytes hon, då blir följden denna: »När Herren Jesus uppenbarar sig från himmelen med sin makts änglar i lågande eld, skall han låta straffet drabba dem, som icke känna Gud och icke äro vår Herre Jesu evangelium **lydiga**. De skola då bliva straffade med evigt fördärv» (2 Tess 1:7–9). Trons lydnad är själva axeln, kring vilken de utkorades liv välver sig, första- och andrabudsaxeln, på vilken allt hänger, kring vilken allt rullar.

Redan kallelsen är en uppfordran att lyda. Också kan ju ingen kallelse ja-besvaras på annat sätt än genom lydnad i den riktning kallelsen fordrar. Så kan Guds kallelse ja-besvaras blott genom en tro, som lyder i den riktning hans kallelse anvisar. Och vilken är denna riktning? Jo, denna: »*Vänden eder till mig, så varden I frälsta, I jordens alla ändar; ty jag är Gud och ingen mer*» (Jes 45:22). »Till mig, till mig; ty jag är Gud och ingen mer!» Det är riktningen. Här börjar tron. Och här måste hon börja såsom lydnad. Ty här ställes människan i ett val. Hon måste välja mellan Gud En och guden Mer. Trons första livsrörelse är förstabudslydnad, som är själva grundlydnaden.

Trons grundlydnad är val-lydnad. Ty Gud är kärleken. Och han kan aldrig mottagas, varken av ängel eller av människa, på annat sätt än genom ett frivilligt val. En enda mergud, och allt är förlorat. Fader och moder och hustru och barn och bröder och systrar och åkrar och ängar och eget liv — *allt, allt* måste bortväljas och Gud En utväljas (Luk 14:26, 33; Matt 19:29). Allt måste ut, om Gud Allt skall gå in. Tron måste gå ned till alltings allt och grund: Gud; gräva sig ned till själva hälleberget, alla världars och tidars, alla himlars och evigheters klippa. — »I mergudar alla, faren eder väg! Länge nog haven I lockat, lovat och ljugit. Nu evigt, evigt farväl! Bäre eller briste, så sant som jag lever — Gud är min Gud och ingen mer!» Det är trons grund-ja, val-ja, förstabuds-ja till Guds kallelse.

Man säger: »att tro på Gud är att mottaga Gud, att tro på Kristus är att mottaga Kristus, att tro på nåden är att mottaga nåden». Nej, det räcker inte. Men säg så: att tro på Gud är att mottaga honom såsom Gud *allena*, att tro på Kristus är att mottaga honom såsom frälsaren *allena*, att tro på nåden är att mottaga nåden såsom frälsande *allena*. Det räcker. Ty det är förstabudsmässigt mottagande, som avklipper allt självfrälseri och allt merguderi. Och just på denna förstabudsmässighet hänger det. Redan den mottagande tron är till sitt väsen lydnad. Ty hon måste vara **Djupgrävaren** (Luk 6:47–49), som gräver sig ned genom alla jordlager ända ned till klippan, klippan *allena*, klippan *allena*. Det är förstabudsmässigt mottagande. Och det är lydnad ned i själva hjärteroten. Och blott denna lydnadstro är mottagande tro. Och blott denna tro är verkligt frälsande tro. En så kallad mottagande tro är det gott om. Men en *förstabudsmässigt* mottagande tro är det ont om. Jord, sand och grus täcker klippan för mångtusenden. Fram med Djupgrävaren, fram med Förstabudsnollan!

Man säger: »Tron är förtroende till Gud.» Nej, det räcker inte. Men säg så: Tron är förtroende till Gud *allena, allena*. Det räcker. Ty det är grundlydnadsförtroende, förstabudsmässigt förtroende. Och just därpå hänger det. Så kallat förtroende till Gud är det gott om. Men förstabudsmässigt förtroende till Gud är det ont om. Det finns blott i de få Nollorna.

Man säger: »Tron är tillit till Gud.» Nej, det räcker inte. Men säg så: Tron är tillit till Gud *allena*, till Gud *allena*. Det räcker. Ty det är grundlydnadstillit, förstabudsmässig tillit. Och just därpå hänger det. Så kallad tillit till Gud är det gott om. Men förstabudsmässig tillit till Gud är det ont om. Den finns blott i de få Nollorna.

Man säger: »Tron är förtröstan på Gud.» Nej, det räcker inte. Men säg så: Tron är förtröstan på Gud *allena*, på Gud *allena*. Det räcker. Ty det är grundlydnadsförtröstan, förstabudsmässig förtröstan. Och just därpå hänger det. Förtröstan på Gud med en tröst här och en tröst där av merguden, eller med tillsats av trefjärdedels hjälpförtröstan, fyllnadsförtröstan på denne, då det känner på och kniper åt, den förtröstan på Gud gäller icke i trons värld, ty den är icke förstabudsmässig, den giver icke Gud, utan merguden äran. Men förtröstan på Gud *allena* med sekundligt utsparkad mergudatröst, på Gud *allena*, utan fyllnadsförtröstan, på Gud *allena* i godan och ondan dag, *den* gäller; *den* tron är Guds guld på jorden; den är guldnollornas guld, »mer värd än det förgängliga guld.» Ty guldnollorna giva Gud på förstabudsvis allt pris, all härlighet och all ära. Och därför få de »pris, härlighet och ära vid Jesu Kristi uppenbarelse»(1 Petr 1: 6,7).

Vi har i det föregående anfört detta ord av Luther: »Tron fullbordar det första budet i Guds lag och därmed lätteligen alla andra bud.» Se, det är äkta biblisk troslydnad. Och han återkommer ofta i sina skrifter till förstabudslydnaden såsom varande trons grundväsen. Fint och vist sätter han det första budet såsom alla de övriga budens grundbud i sin katekes. »Vi skola frukta och älska Gud, så att vi»... Så börjar han dem alla. Han börjar alla Guds bud med Guds första bud. Och så skola de börjas.

Och denna budfulla första- och andrabudstro är enligt Luther icke en följd tro till en budlös, frälsande tro, utan själva den frälsande tron. Det säger han ofta. Och särskilt i den tredje artikeln. Där uttrycker han frälsningen blott med tron. Icke ett ord om rättfärdiggörelse eller nyfödelse. Allt kallar han tro: »helgas och behållas i en rätt tro.» Och med en »rätt tro» menar han en sådan tro, som »fullbordar det första budet i Guds lag och därmed lätteligen alla andra bud.» En sådan tro är just rättfärdiggörelse eller nyfödelse. Ty genom denna budfulla tro göres människan rättfärdig eller födes på nytt. Detta är den äkta lutherska frälsningen genom tron. Men vart har den tagit vägen? Jo, den lutherska skökan har tagit bort den och i stället insatt en budlös frälsning genom en budlös tro, såsom vi få se längre fram.

Mot trons lydnad svarar otrons olydnad. Och den är ock tvåsidig: förstabudsolydnad och andrabudsolydnad. Adam valde världen, det

synliga, det förgängliga. Det är otrons grundolydnad; och den är alltjämt världens grundsynd, som drager med sig den tusenfaldiga andrabudssynden. Otron överträder det första budet i Guds lag och därmed lätteligen alla andra bud.

Med otron faller allt i ruiner. Hon vänder upp och ned på hela världen. Men tron upprättar allt ifrån grunden, ty hon ställer allt på förstabudsgrund. Hon giver allt dess rätta värde och dess rätta plats; himlen blir himmel och jorden blir jord, Gud blir Gud och människan människa, äran blir hans och ingen annans.

Tron är alltså en upprorsmakare. Ty hon gör uppror mot allt, som icke är Gud och av Gud. Hon anställer en fullkomlig revolution i hjärta och liv, ty hon är »ett annat, nytt och rent hjärta», första- och andrabudshjärtat. Otrons tanke-, känslö-, vilje- och gärningsvärld slår hon i spillror och inför en ny värld. Satan, vilddjuret och skökan kör hon ut och stänger alla fyra allt-dörrarna, förstabudsdörrarna, för dem. All mergudakristendom hatar hon såsom sin farligaste fiende, ty den är själve Satan, själve ormen utklädd till lamm. Så utgrenar hon ur otron, som är första- och andrabudsjuret, och ingrenar i Kristus, som är första- och andrabudsanden, inlemmar i hans rike, som är första- och andrabuds rättfärdigheten, och inbygger i »den stad, som har grundvalar».

En sådan tro är Guds guld på jorden, guldnollornas guld, »mycket mera värd än det förgängliga guld». Ty blott den tro, som för ut ur världen och upp över världen, varder erkänd som tro i evighetens värld.

Denna trons nödvändiga övervärldslighet och utanförvärldslighet uttrycker Luther så: *»Hjärtat kan icke leva i tron, så länge det lever i det kroppsliga och synbara.»** Se, det ordet går till botten med saken, ända ned till renaste förstabudsbotten, till alla världars, tiders och evigheters klippa. Och därför går det ock i höjden med saken: högt över jorden, världen och tiden. Det är den lutherska tron och den bibliska tron. Och blott den tron håller i tid som nu är och i tid som nu stundar. Fram med steget-ut-tron, som stiger ut ur »det kroppsliga och synbara». Fram med Djupgrävaren och Utstigaren, ty ovädret och jordbävningen äro här. Allt som icke har förstabudsgrund måste falla.

Gud har i skriften omkring 70 »namn». Och ett av dem är namnet »Allt i alla» (1 Kor 15:28; Ef 4:5, 6; Rom 11:36).

Gud Allt är allt, äger allt och giver åt allt och åt alla deras allt. Utan honom är ingenting; icke ens Sonen är någonting, utan Gud Allt har givit honom hans allt och är sekundligen hans allt.

Allt skapat är fullsatt av Guds ögon och av Guds händer, såsom vi sett. Han själv är i allt och giver åt allt både dess form, innehåll och tillvaro. Han har sitt paradiset i minsta planta och i högsta himmel. Därav den paradisiska fläkten, som tron förnimmer i allt. När den fläkten blir allmänt förnummen, då ha vi det tusenåriga riket här.

Gud är allt i alla. Alltså är han tron, eller tron är Gud i människogestalt. Han är både den dyrbara guldnollan och det dyrbara guldinnehållet. Han gör tron, är tron, bär tron, bor i tron och närerar tron. En enda sekund utan Gud — och tron är förlorad. Så fruktansvärt helt och hållet beror tron av Gud Allt.

* Se Bibelforskaren för 1892, sid. 272.

Gud är allt i alla. Och att *låta* Gud vara allt och att alltid och i allt göra honom till sitt allt, det är djupaste, högsta och vidaste lydnad i himmel och på jord. Och denna lydnad är trons heliga och saliga konst, den ousägligt höga, fina och dyrbara förstabudskonsten, alla serafers, änglars och heligas konst. Tron är jordens högste konstnär.

Tron är alltmakaren. Hon tål intet sönderfallet, inga delar. Hon sätter ihop allt till ett levande helt, sätter ihop himmel och jord med allt vad i dem är till ett levande allt. Såsom hon själv är förstabudsalltet, så vill hon hava allting in i Alltet. Hela folket, hela mänskligheten, hela skapelsen insamlar hon sekundligen till ett helt, ett allt i Gud Allt. I sitt himmelska guldhjärta och på sina himmelska guldskuldror bär hon hela världen: i sin himmelska guldhand håller hon allt och pressar ihop allt till ett allt i Gud Allt. Hennes väsen och natur är alltet, hennes verk har alltet till mål.

Vi ha sett, att tron är utstigaren, ty hon stiger ut ur det »kroppsliga och synbara», och att hon är nedstigaren, ty hon stiger ned till renaste förstabudsbotten. Och just därför är hon högstigaren. Gud själv, personen, personen! Så högt stiger hon. Hon stannar aldrig vid Guds gåvor. Slikt är för smått för tron. Hon nöjer sig aldrig med mindre än det högsta goda: Gud själv. Gåvorna äro för tron blott slussportarna till högre flöden. Hon stiger igenom gåvan och upp över gåvan. Hon trivs aldrig i gåvan, utan blott i personen som gav den. Och då Gud tager ifrån henne alla gåvor, plockar bort dem, den ena efter den andra, så reder hon sig dem förutan, ty hon har Gud Allt.

Tron är finsmakaren. Hon har fått smak på det finaste, friskaste och sötaste i himmel och på jord: Gud själv. Och därmed har hon fått avsmak för allt som icke är Gud. Jorden, världen och tingen i världen — usch, det är för grovt, för rått, för lågt för att älskas. Tron står himmelshögt upp över det högsta ting på vår jord. Hon nedlåter sig aldrig till tinget, ty hon har honom, som är tinget i alla ting.

Tron är skattsamlaren. Hennes skatt är Gud Allt, Gud Guld. Hon ser allt och tager allt från guldsidan. Hon tvingar allt att upplåta sitt guldförråd, bringar allt att giva guld, giva sitt allt. Tron gör allt, även det onda, skattskyldigt under sig.

Tron lägger hela den jordiska skapelsen på knä inför sig. Allt frambär villigt åt tron sitt allt, sitt helighets- och härlighetsallt, sitt guldallt. Tron är det magnetiska guldet, som suger till sig guldet i allt.

Tron är hataren. Hon älskar Gud Allt av allt hjärta, all själ, all kraft och allt förstånd. Och just därför hatar hon allt ont av allt hjärta, all själ, all kraft och allt förstånd. Hon älskar människan, men hatar djuret och skökan i henne med firsidigt förstabudshat. Och särskilt hatar hon skökan med ett gränslöst hat, ty hon är själva Satan utklädd till lamm, som i Guds namn fördärvar alla jordens folk. Trons hat till skökan är fruktansvärt, ty det är släkt med Jesu 8-faldiga ve-hat till henne och släkt med de himmelska brödernas hat, som ändar i ett trefalt Halleluja, då hon ligger i domselden.

Men Gud Allt giver sig åt människan blott i Kristus. Ty han har givit

allt sitt allt åt honom, så att även Kristus heter »Allt och i alla» (Kol 3:11).

Allt vad Gud äger har han samlat i Kristus åt oss. Och allt vad han äger och kan giva en människa, det är förstabuds-alltet, nämligen detta: fyrsidigt förstabudsall kärlek till henne, fyrsidigt förstabudsall rättfärdighet åt henne, fyrsidigt förstabudsall livsnåd åt henne, fyrsidigt förstabudsall försonings- och förlåtelseande åt henne, med ett ord: fyrsidigt förstabudsevangelium åt henne. Denna förstabudsgåva är Guds grundgåva. Hon är Gud Allt; och i henne ligger andrabudsgåvan innesluten som värmen i elden.

Allt detta förstabuds-allt finns blott i Kristus. Han är Guds förstabuds-allt. Och i detta förstabuds-allt, ligger frälsningen, aldrig utanför det. Tag Kristus såsom Guds förstabuds-allt, då har du Gud Allt och därmed all hans försoning, förlåtelse och nåd. Men tager du icke detta förstabuds-allt och sålunda icke älskar Gud av allt hjärta, all själ, all kraft och allt förstånd, då har du icke ett jota, icke en prick av evangeliit allt, du har på sin höjd blott ett kallelseallt, ett tillfälligt låneallt, ett provallt då och då — det är allt. Tron måste såsom en Guds förstabudsskapelse i Kristus fullborda det första budet. Därpå hänger det. En enda mergud, och allt är förlorat. Här hänger allt på ett allt. Den som älskar världen och tingen i världen, i honom är icke Faderns kärlek. Allt måste ut, om allt skall gå in. »Hjärtat *kan icke* leva i tron, så länge det lever i det kroppsliga och synbara.» Allt tal om personlig frälsning utanför förstabudsalltet är skökoslams. Bort, bort med slikt! Ty det är ihålig hornfrälsning, som blott frälsar ormen. Den frälsande tron är förstabudsfullbordaren. Hon står utom tiden, utanför världen och högt upp över världen, på samma gång som hon är i tiden och i världen.

Sålunda: fram med den tolvsidiga tron! Fram med **Djupgrävaren**, som gräver sig ned till alltings allt och grund! Fram med **Byggmästaren**, som bygger sitt hus på klippan med bergspredikans första- och andrabudsvirke! Fram med **Upprorsmakaren** och **Dörrstängaren**! Fram med **Konstnären**, den store konstlydaren, alltlydaren! Fram med **Utstigaren**, **Nedstigaren**, och **Högstigaren**! Fram med **Alltmakaren**, **Finsmakaren**, **Skattsamlaren** och **Hataren**! Med ett ord: Fram med **Första- och andrabudsfullbordaren**!

Denna tolvsidiga tro är Guds guld på jorden, guldnollornas guld, »mycket mera värd än det förgängliga guld». Fram med den tron i den Harmageddoniska tid, som nu är och som stundar, då det starkt sättes i fråga, om det nu finnes tro på jorden, och då all tro går omkull och sköljes bort i det stormande och brusande folkhavet, ja, all tro, som icke är den tolvsidiga pelaretron.

Ja, just detta: »ut ur världen, upp över världen och in i evighetens värld», just detta *förstabudsväsen* var grundväsendet till och med i de hedningars och judars tro, som Paulus omtalar. »Med tålmod i god gärning sökte de härlighet och ära och oförgänglighet.» Märk de orden (Rom 2:7).

Det glänsande belätet gjorde alltså på dem blott ett vidrigt intryck. Denna världens rövade härlighet var för dem en övervunnen ståndpunkt.

All jordisk ära låg bakom dem som ett kastat gråpapper. Det förgängliga var utträngt av det oförgängliga. De hade stigit ut ur »det kroppsliga och synbara».

Tiden, jorden, världen och alla tingen i världen — allt hade krympt ihop till vad det *verkligen* är: detta »minsta», i vilket deras tro måste övas och prövas genom tålmod i god gärning, som är första- och andrabudsgärningen.

Deras flera eller färre ägodelar hade blivit vad de *verkligen* äro: detta »främmande», detta »en annans», på vars rätta handhavande deras eviga »eget» hängde, och som de därför omsatte, utgåvo, valde ifrån sig, och därmed tillvalde sig det »sannskyldiga», som före världens grundläggning var utsett såsom »deras» (Luk 16:10–12). Allt jordiskt var för dem vad det i sanning är: på samma gång något i sig självt obetydligt, ty det är blott det förgängliga pappersmyntet, men på samma gång oändligt betydelsefullt, ty blott för det myntet kan man tillväxla sig det oförgängliga guldets. Mången glömmer denna växelaffär, som är livets enda affär. Och så står han där till sist med sitt papper. Och även det tages ifrån honom. Och därmed är guldets oåtkomligt.

En evig härlighet och ära — se där deras allt, för vilket de utgåvo allt, gjorde allt, ledo allt, uthärdade allt.

En himmelsk härlighet, ära och oförgänglighet — se där den magnet, som sekundligen drog dem, samlade dem, stillade dem mitt i all deras synd och brist, mitt i världens rivande och slitande virrvarr.

Denna himmelska härliga evighetsvärld lägrade sig över dem såsom Guds frid och sänkte sig ned i dem såsom evigt liv. Så blevo de finsmakare, som intet skapat kunde tillfredsställa.

Ut ur världen, upp över världen, bortom tiden — där låg deras skatt, där var deras hjärta. Och så stodo de på förstabudsklippan som tolvsidiga pelare mitt i världens, jordens och tidens vimmel och vågsvall. De stodo där även i den kvalfullaste död. Med den osynlige såsom för ögonen, såsom såge de honom, härdade de ut i allt. Se, det är frälsande första- och andrabudstro, pelaretro.

Ja, en sådan överjordisk och övervärldslig tro fanns redan hos hedningar och judar, enligt Paulus. Den var en förstabudsmässig grundlydnadstro, fastän hon blott var en sökande tro, en förpingstlig rot-tro, som ännu icke fått den utlovade anden.

Dessa fromma hade i allmänhet en mycket liten kunskap. *Men, men* — huru mycket gjorde de icke av den!! De kristna ha förslöats av sitt myckna »vetande». *Ty de göra sällan ett förstabudsmässigt grundlydnadsbruk av sanningen.* De släppa den icke inpå sig och ned i sig, så att den får förstabudsrot, valrot i dem. Och därför ligger denna massa av obrukad sanning över dem som en ytlig tanke- och känslodimma, skymmande utsikten till evighetens värld. Här står fullt och tjockt av sådan osund dimsanning över hela vårt land. Hon svävar utan fäste mellan himmel och jord, ty hon saknar grundlydnadsrot i Gud Allt. Det är skökan, som med aldrig sviktande ihärdighet och påpasslighet håller sanningen förstabudslös eller förstabudshalv i många kyrkor och bönhus. Och så blir det smått om en tro, som söker härlighet, ära och oförgänglighet på äkta första- och andrabudsvis; men mycket gott om en tro, som *icke* förer ut ur förgänglighetens värld, och som därför står i fara att till sist få dela det förgängligas lott.

Och särskilt är Abrahams tro en mönstertro; ty hon är ett mönster framför allt i förstabudslydnad.

Abraham går i allt ända ned till alltings grund: Gud. Han går till botten i allt och med allt, ty hans tro är bottenlydnad. Han står på förstabudsbotten i allt, och därför bottnar han alla djup.

Ingen motgång är motgång för honom, ty han går med Gud Allt, som har medgång i allt. Ingen väntan blir honom för lång, ty han har lydnadsrot i den Evige, för vilken åren äro såsom dagar. Ingen makt blir honom för stark, ty han har förstabudsrot i den Allsmäktige. Intet offer blir honom för stort, ty han har Gud Allt, och därmed har han allt. Med den osynlige såsom för ögonen härdar han ut i allt. Detta är mönstertro.

Abraham löste livets gåta. Och lösningen var denna: **Valliv**. Och det ordet satte han såsom överskrift för alla tider och folk. Han levde blott för att välja: bortvälja allt för att tillvälja sig allt. Det är lösningen av livets gåta, som är förstabudsgåtan.

»Gå ut från ditt land och från din släkt och från din faders hus till det land, som jag skall visa dig» (1 Mos 12:1). Genom tron lydde han och drog ut, fastän han icke visste vart han skulle komma (Ebr 11:8). Han lydde, står där. Det var förstabudslydnad, i vilken han släppte land, släkte och faders hus, utan att veta vad han skulle få. Han valde Gud — och så fick det gå hur som helst.

Och så kom han till det »utlovade landet». *Men, men* — det var blott ett val-land, i vilket han oavslåtligen måste välja Gud på nytt i många prov. Äntligen står han vid slutvalet, som för honom ned till djupaste och renaste förstabudsbotten. Och det är detta: Gud eller Isak? Och genom tron lydde han. Han utvalde Gud och bortvalde Isak, valde ihjäl honom i sitt hjärta. Se, det är val-lydnad, grundlydnad, bottenlydnad, alltlydnad, förstabudslydnad. Här tog han verkligen Gud av **allt** hjärta, av **all** själ, av **all** kraft och av **allt** förstånd. Här ha vi just den tro, som fullbordar det första budet och därmed lätteligen alla andra bud. Sådan är livets gåta, och sådan är hennes lösning. Hon löses blott genom valtron, den tolvsidiga pelaretron.

Gud slöt förbund med Abraham (1 Mos 15). Och det slöts på grundvalen av förut och även nu ådagalagd pelaretron (v. 6). Och i betydelsefulla bilder får han se förbundets väsen, villkor och natur. Han gick både dagtider och nattider tillmötes. I de senare kom »förskräckelse och stort mörker över honom» (v. 12), och stundom blev det »alldeles mörkt» (v. 17). Och i detta mörker var förbundets Gud en »rykande ugn med flammande låga» (v. 17). Det är förstabudsugnen, i vilken förstabudstron lyser dunkelt i rök och luttras kraftigt i eld.

Och förbundet hade även sina fåglar (v. 11). Det är rovfågeln med hela hans här. De tåla aldrig förbundet med Gud.

Förstabudsolydnadens örn slår ofta klorna i förstabudslydnadens lamm. Och den tusenfaldiga andrabudslydnaden rives av tusen klor. Kring trons duva kretsar alltid otrons hög. Men huru gjorde Abraham med rovfågeln? Han drev dem bort, står där (v. 11). Han drev dem bort, drev dem bort.

Så såg det ut i Kanaan. Det var troslandet, val-landet med rykande och flammande ugn och med klösande rovfåglar. Abraham ägde intet

land på jorden, icke en fotsbredd (Apg 7:5). Han var »såsom främling i löftets land, såsom i ett främmande land» (Ebr 11:9). Men både i dag-tid, natt-tid och klo-tid var Gud hans sköld (1 Mos 15:1).

Och utom Abraham uppräknas många väldiga vittnen i Hebreerbrevets elfte kapitel, som är de förpingstliga jättarnas kapitel. Bland dem står ock skökan Rahab (v. 31).

Och grundväsendet i allas deras tro är just förstabudsväsendet eller det att de voro »gäster och främlingar», som icke hade något fädernesland på jorden, utan »sökte ett bättre, det är ett himmelskt»(v. 13–16). De voro landlösa på jorden, hemlösa i världen. Och just därför blygdes icke Gud för dem (v. 16). Ty Gud slår ned ögonen och blyges för varje »jordägare» och för alla dem, som hava sitt fädernesland på jorden.

Alla voro de främlingar i ett främmande land. Och i detta land hade de det ofta så här:

»Sträckbänk, bespottelser, gisslingar, bojor, fängelse; blevo stenade, ihjålsågade, satta på prov, dödade med svärd, gingo omkring i fårskinn och gethudar, nödlidande, plågade, misshandlade; vilka världen icke var värdig, kringirrande i öknar och berg och hålor och jordens klyftor» (v. 35–38). Se där deras »fädernesland» på jorden, elds- och klotlandet, val-landet, i vilket de släppte allt och togo Gud av allt hjärta, all själ, all kraft och allt förstånd, och det ända in i den kvalfullaste död.

Läs *ofta, ofta* jättarnas kapitel, de oböjliga, obrytbara, oöverbärliga pelaremännens och pelarekvinnornas kapitel! Ty vad lider tiden och det profetiska programmet? Jo, för mången kostar det redan nu förföljelse och misshandling, hugg och slag, pinande och plågande, ja, livet, om han tror med en tro, som är verklig förstabudslödnad, pelarelydnad. Och snart skall den sanningen dyka upp i förfärande allvar och kraft, att vårt s.k. fädernesland är, vad det alltid för pelaretron har varit, ett elds- och klo-Kanaan, där val-tron måste i flammande eld, kvävande rök och klösande klor stiga ned till djupaste och renaste förstabudsbotten för att rädda sitt *allena* frälsande pelareliv. — Gott, gott! Ju hetare ugn, desto renare guld; ju mörkare jord, desto ljusare himmel; ju skarpare klor, desto närmare sköld.

Bröder, systrar! Vårt fädernesland är icke *vårt* land; utan det är lejonbjörnleopardens och lammormens farliga land. Fort, fort fram genom det på pilgrimsväg! Snart tre skovlar mull — och så farväl, du de nedmyllda själarnas land! Vi återse dig först i tingens nya födelse, då lejon ledes av pilt, och då björn betar din äng — då hälsa vi dig såsom *vårt* land.

Och Paulus bekräftar trons lott i otrons värld. Se här ett par exempel:

»Fängelse, hugg och slag, piskad med spö, skeppsbrott, faror på floder, faror bland rövare, faror genom landsmän, faror genom hedningar, faror i städer, faror i öknar, faror på havet, faror bland falska bröder — allt under arbete och möda, under vakor, hunger och törst, under svält, köld och nakenhet» (2 Kor 11:23–27).

»Mig tyckes, att Gud har framställt oss apostlar såsom de ringaste

bland alla, såsom till döden dömda; ty vi hava blivit ett skådespel för världen, för både änglar och människor. Vi äro dårar för Kristi skull; vi äro svaga och föraktade, lida hunger och törst, måste gå nakna, få uppbära hugg och slag, hava intet stadigt hem, vi måste sträva och arbeta med våra händer. Vi bliva smädade och välsigna likväl; vi lida förföljelse och hårda dock ut; man talar illa om oss, men vi tala goda ord. Vi hava blivit såsom världens avskum, såsom allas avskräde» (1 Kor 4:9–13).

»Vi hava denna skatt i lerkärl, för att det översvinnliga i vår kraft må befinnas vara Guds och icke synas komma från oss. Vi äro på allt sätt i trångmål, dock icke utan utväg; vi äro rådvilla, dock icke rådlösa; vi äro förföljda, dock icke givna till spillo; vi äro slagna till marken, dock icke förlorade. Alltid bära vi Jesu dödsmärken på våra kroppar för att också Jesu liv må bliva uppenbarat i våra kroppar. Ja, ännu medan vi leva, överlämnas vi för Jesu skull beständigt åt döden, på det att ock Jesu liv må bliva uppenbarat i vårt dödliga kött» (2 Kor 4:7–11).

»Jag vill med glädje berömma mig av min svaghet, på det att Kristi kraft må sänka sig ned över mig. Ja, därför finner jag behag i svaghet, i misshandling, i nöd, i förföljelse, i ångest för Kristi skull; ty när jag är svag, då är jag stark» (2 Kor 12:9, 10).

Sådan är trons lott i otrons värld. Begär aldrig, att Gud skall bära dig som en pjoller-älskling fram över jorden. Bered dig på det himmelska ve, som är uttalat över hela jorden och havet, och som hör till otrons allmänna världslopp och drabbar alla (Upp 12:12). Och bered dig dessutom på drakens vrede mot budhållarna (v. 17), på det utrotningskrig, som han förer mot dem genom de båda vilddjuren (kap. 13). Och bered dig särskilt på hans vrede genom skökodjuret. Ty lägger du frälsningen, där Kristus lade den, nämligen i djupgrävare- och byggmästaretron, som bygger sitt hus med bergspredikans budvirke, lägger du frälsningen *inom* och icke *utom* första- och andrabudshållningen, då skall du sannerligen få känna på drakens vrede genom skökan. Kattbjörnen har giftiga klor, men klofåret har sju resor giftigare, ty det klöser i Guds och Kristi namn. Den frälsande budhållaretron är skökans fasa, ty den är hennes död. Hon *måste* hava den personliga frälsningen utanför de tu buden, annars är hon förlorad. Därav hennes vrede mot den *allena* frälsande budhållaretron. — Och bered dig även på drakvreden genom den moderna skökan, som med sitt ofödda förnuft och ofödda förstånd sönderplockar hela Skriften och gör av densamma en den mjukaste, finaste, raraste pappersbädd åt Adam, kattbjörnen och Satan. I den bädden ligger ormen så gott med två vetenskapshorn, lika ett lamms. Du skall snart få känna den ormens gift. Han »gaddar» och biter redan nu, så unge han är.

Många troende känna icke till trons främlingskap och martyrskap. Och det beror på deras hemliga kamratskap med kattbjörnen och skökan. Ju djupare förstabudstro, desto djupare främlingskap och desto bittrare martyrskap.

Gäst och främling, pilgrim och dåre, usling och fånge, skum, skräde och skräp — se där dina äretitlar, du pelaretro!

Att tro med en tro, som är förbundsmässigt frälsande första- och andrabudsljudnad, det är att spela dårskapens teaterpjäs, inför vilken världen *klappar* och änglarna vrida händer.

ANDRA DELEN

Trons avlelse och födelse

»Allt som är fött av Gud, det övervinner världen, och detta är den seger, som har övervunnit världen, vår tro.» (1 Joh 5:4).

Ur dessa ord framgår, såsom vi se, en viktig slutledning. Och det är denna: *Tron övervinner världen; men blott det, som är fött av Gud, övervinner världen; alltså är tron det av Gud födda, som övervinner världen.* Eller, kort och gott: *tron är den födda segern över världen.* Detta är den kristna tron enligt Johannes. Och vilken enkel och lättfattlig beskrivning på den! Men vilket djup!

Tron är det födda övervinnandet av världen eller den födda segern över världen. Därmed har han sagt oss två saker: både vad tron är, och huru hon uppkommer.

Först: *Vad tron är.* — Han ställer två väldiga makter emot varandra: tron och världen. Och världens väsen är, enligt Johannes, »köttets begärelse, ögonens begärelse och levernets högfärd», eller njutningslystnad, vinningslystnad och ärelstnad, såsom vi sett förut. Och vad är då trons väsen? Naturligtvis motsatsen till världens väsen. Tron är alltså invärteslammet, som upplöser, upphäver och övervinner först och främst invärtesdjuret i eget hjärta och liv och sedan det yttre djuret, som möter i gestalterna av de två vilddjuren.

Tron är sålunda ett himmelskt världsväsen, som övervinner denna världens väsen, ett evighetsväsen, som övervinner det fallna tidsväsendet, ett kärleksväsen, som övervinner världens själviskhetväsen, ett rättfärdighetsväsen, som övervinner världens orättfärdighetsväsen, ett livsväsen, som övervinner världens dödsväsen, korteligen: ett lydnadsväsen, som övervinner världens olydnadsväsen.

Tron är allt gott, och världen är allt ont. Tron är på varje punkt den reala, konträra motsatsen till världen, det är, en motsats *i sak, i liv.* Tron är en värld; hon är denna världens mot-värld, mot-väsen, som upplöser, upphäver och övervinner sin mot-värld, sitt mot-väsen, först och främst i eget hjärta och liv och sedan i det yttre.

Så väldig är tron, enligt Johannes. Så mycket inlägger han i henne. Han inlägger i henne allt gott, alldeles såsom Kristus. Och varken Kristus eller Johannes känner till någon annan nytestamentligt frälsande tro än den, som är den födda segern över världen. Hon är den *allena* frälsande tron.

För det andra: *Huru denna tro uppkommer.* — Hon är »det av Gud födda». Alltså: tron födes. Hon uppkommer genom födelse, pingstfödelsen.

Tron är den troende människan. Hon är helt enkelt pingstbarnet, hos vilken segern över världen är medfödd. Ty det barnet föddes med krona, som är kraftbeklädningsen från höjden. Det barnet är innerst Kristus,

»kommen till gestalt i människan» (Gal 4:19). Och han sade: »varen vid gott mod: jag har övervunnit världen» (Joh. 16:33). Och tron är just detta *hans eget, hans eget* övervinnande, fött i människogestalt, *hans egen, hans egen* seger, född såsom pingstmänniska.

Ty märk: Johannes säger icke: detta är segern, som *övertvinner* världen; utan han säger: detta är segern, som *har* övervunnit världen, vår tro. Tron är den seger, som i Kristus *har* segrat över världen, och som därför *kan* segra över världen. Till exempel: Tron är den födda *seger*-lydnaden, som i Kristus *har* övervunnit olydnaden; den födda *seger*-kärleken, som i Kristus *har* övervunnit själviskheten; den födda *seger*-rättfärdigheten, som i Kristus *har* övervunnit orättfärdigheten; den födda *seger*-nåden, som i Kristus *har* övervunnit synd- och dödslivet; den födda *seger*-anden, som i Kristus *har* övervunnit djuranden. Korteligen: tron är det födda **seger**-evangeliet, som i Kristus *har* övervunnit allt ont. Just i Kristi egen segergestalt står trons segergestalt, ty tron är Kristi egen seger, född i människogestalt. »Kristus är allt och i alla.»

Trons födelse är världens undergång i hjärta och liv. I samma stund, som tron födes, är världen krossad i människan och därmed också krossad *utom* henne så långt, som hennes riksutgift räcker. Hon har blott att sekundligen tillämpa denna världskrossning genom tron, som är Kristi födda världskrossning. Trons sekundliga tillvaro i människan är världens sekundliga nederlag, förblödning och död. Ty tron är den födda seger, som i Kristus *har* segrat över världen.

Så fruktansvärd är tron för världen. Det skall hon i sinom tid bliva varse. Tron blir hela världens undergång. När blott den ofödda, förlamande och folkfördärvande hornormstron i alla kyrkor blivit uppbränd i skökobrasan vid det sjunde världsríkets tröskel, då skall den krönta tron kring hela jordens rund träda fram i den Harmageddoniska martyr- och missionsförsamlingen. Och inför denna solbeklädda och tolvstjärnekrönta pelartro (Upp 12:1), som står *utom* världen och *över* världen och som just därför kan *stå* och *bestå* mitt i världen, skall hela världen darra som asplöv i vind, ty denna tro är den födda beläteskrossningen, den födda djuruppbränningen, som i Kristus *har* krossat belätet och uppbränt djuret. — Fram med den himmelska drottningens tro! Och bort med skökans tro, som för världen är blott en löje- och leksak!

Den kristna tron uppkommer genom födelse. Men födelse förutsätter avlelse. Och dessa saker äro ställda inför oss i de första lärjungarnas mönsterskola.

Den för-pingstliga lärjungaskolan är trons havandeskap eller bottenskola, och den efterpingstliga lärjungaskolan är trons högskola.

I bottenskolan uppträder tron såsom rot-tro till pingsttron. Och här genomgår hon läroskedet och utfödelseskedet; och i detta senare har hon skräckveckan, upprättelsetiden och valtiden.

Härom ha vi talat i vårt sjunde kapitel. Och allt vad vi där sagt om lärjungaliv, är sagt om tron, ehuru det ordet sällan nämndes där. Tron inbegriper i sig allt.

Sålunda behöva vi icke här orda mycket om trons avlelse och födelse. Blott några antydningar såsom erinring om och tillägg till det

sjunde kapitlet.

Sådan Kristus är i sig själv kan han icke frälsa en människa. Han kan aldrig *omedelbart* frälsa en enda människosjäl, utan endast *medelbart: genom tro*. Frälsningen kommer till stånd blott genom trons avlelse, havandeskap och födelse, *aldrig i tid eller evighet på någon annan väg*. Kristus måste omsättas i människan i form och gestalt av tro. Icke den oomsatte, utan den i tro omsatte Kristus frälsar personligen. Därav skriftens ideliga och starka betoning av tron såsom *allena* frälsande. »Det är omöjligt att utan tro täckas Gud.»

När människans utkorelsetid är inne, då uppenbarar sig Gud för henne. Och han kommer såsom såningsmannen, såsom sädesanden. Denne ande ingjuter han i människans ande såsom vatten i vatten. Det är det himmelska livs- och sädesvattnet. Och det är sött. Det känner hon. Det är som om en ljuvlig vätska genomträngde henne ut i fingrar och tår. Detta livs- och sädesvatten är den eviga kärlekens, den eviga rättfärdighetens, den eviga livsnådens, den eviga andens, korteligen: det eviga evangeliets förstabuds-allt, skatten och pärlan, Gud själv i Kristus, som i skapelsemolnet lägrar sig över henne och sänker sig ned i henne och gör sig känd för henne och bjuder sig åt henne såsom hennes Allt.

Så uppenbarar sig Gud för människan. Och i denna uppenbarelse fick hon i livs levande erfarenhet *lära* följande sex saker:

1

Att det finns en personlig Gud

Och den lärdomen är viktig. Ty att det finns en Gud, det kan ingen människa bevisa, hon må vara den frommaste och lärdaste av alla. Blott Gud kan det. Och det sker genom uppenbarelse. Han själv är beviset. Då han uppenbarar sig för människan, då vet hon, att han finns; och det med en visshet, som ingen kan rubba. Även om hon icke är i stånd att med ord vederlägga den, som »bevisar» att han icke finns, så oroar det henne alldeles icke. Då hon står där »besegrad» av honom, så står hon där leende åt honom och ömkande honom. Ty hon har gjort personlig bekantskap med Gud. Han har gjort henne ett besök och »presenterat sig» för henne. Och hon har sett honom och tagit honom i handen och känt hans genomträngande handvärme; och därmed är det evigt slut och punkt med alla bevis, att han icke finns. De äro för henne som vatten på gåsen. En livs levande erfarenhet bevisar ingen omkull. Här står »vetenskapen» såsom det halmstrå, med vilket dåren ville bortpeta berget.

2

Att Gud är kärleken

Hon har smakat och sett huru ljuvlig Herren är; och det så att det kändes ut i fingrar och tår. Hon vet av erfarenhet, att han är det högsta goda. Hon erfor den eviga kärlekens Allt, för vilket allt försvann, och blott Alltet stod kvar. I besökelsens stund var han allt i henne och hon allt i honom. Den stunden glömmet hon aldrig. Hon vet både att Gud är

och *vad* han är.

3

Att hans kärlek är rättfärdighet

Hon fick i denna kärlek smaka en sällhet, men en sällhet så hög, så ren, så helig och rättfärdig, att hennes låghet, orenhet, ohelighet och orättfärdighet med ens stodo inför henne i ett förfärande ljus och såsom den mur, vilken skiljer henne från Gud, och som gör, att han icke kan förbliva i henne med sitt välbehag. Hon erfor ett rättfärdighets-allt, inför vilket hela hennes liv var ett orättfärdighets-allt, ett liv, som saknade det fyrsidiga förstabuds-alltet och därmed saknade allt.

4

Att hans kärlek och rättfärdighet äro livsnåd

Hon erfor ett liv av himmelsk evighetsnatur. Ty det fyllde själva himmelsbehovet och evighetsbehovet, det oändliga behovet i henne, som *ingen* njutning, *intet* skapat kunnat mätta, blott riva upp allt värre och värre. Hon kände sig för första gången verkligen fylld, mättad och nöjd, så att hon icke ville hava mer och icke kunde inrymma mer. Och hon erfor detta liv som en nåd, en oförskyllad gåva, en konungslig frikostighet just mot henne, syndarekräket. Och hon blev aldeles bestört över, att Gud kunde vara sådan mot *henne*, mot *henne*. Hon hade väntat bara käppen — och så kommer han med hela himlen åt henne.

5

Att hans kärlek, rättfärdighet och livsnåd äro ande

Hon erfor allt detta såsom en ande, så att alla hennes 7 andar löstes från djurandarna och levde upp och stodo sionsståndet med spänt bälte för en stund. Människoansiktet, förnuftet, trädde fram i himmelsk renhet, klarhet och kraft. Lejonet intog sin plats, tjuren likaså, och örnen slog några vingslag i safirblå rymd, och krysolithjulen gjorde några varv, och alla 7 lamporna tändes, och kristalltemplet strålade i en glans, som hon aldrig i tid eller evighet glömmer.

6

Vad han vill

Guds uppenbarelse innefattar en bestämd och tydlig vilja. Och det är förstabudsviljan. Ty han *kallar* människan. Och han kallar henne till sig såsom hennes Gud och ingen mer. Och denna förstabudsvilja erfor hon som en helig och salig eld, såsom en elektrisk ström genom hela hennes varelse; och det i ett sådant allvar, att det stod absolut klart och visst för henne, att på den viljan hänger allt, och att i den viljan, som hon nu fått smaka såsom förstabudsevangeliet ligger frälsningen och *aldrig* utanför den.

Denna Guds uppenbarelse för människan kan ske på en gång, i en enda akt, som ställer alla sex sakerna klara och vissa för henne. Men den kan dock komma i en serie av flera eller färre uppenbarelser, under

en längre eller kortare tid, med stigande klarhet och styrka, ända tills allt står klart och starkt för henne. Detta senare uppenbarelse sätt är det vanligaste.

Den sexsidiga uppenbarelse sanningen, som är kallelse- och upplysningssanningen, är sädesanden, försoningens för sta och andrabudsande. Och genom honom uppkommer rot-tron. Och denna tro visar redan i sin begynnelse trons väsen, som är första- och andrabudslydnaden. Ty hon börjar som ett gryende **begär** efter Gud allena, ett gryende **sökande** efter Gud allena, en gryende **tillit** till Gud allena, en gryende **förtröstan** på Gud allena, ett gryende **mottagande** av Gud allena, en gryende **förstabudskärlek** till Gud och **andrabudskärlek** till nästan, en gryende **förstabuds rättfärdighet** inför Gud och **andrabuds rättfärdighet** inför nästan, en gryende **förstabuds nåd** inför Gud och **andrabuds nåd** inför nästan, en gryende **förstabuds ande** inför Gud och **andrabuds ande** inför nästan. Korteligen: Som ett gryende första- och andrabudsevangeliem, ett avlelseevangeliem, ett rotevangeliem till pingstevangeliem. Denna niosidiga lydnad, som är första- och andrabudslydnaden, är redan rot-trons väsen. Men det är blott ett gryende väsen, som ofta dukar under för otrosväsendet.

Rot-tron består alltså av människoanden i vattenföreningen med Herren-anden, som är försoningens första- och andrabudsande. Det är Herren-anden, som **frövis** låtit sig så utsägligen innerligt inneslutas i människan, att båda tillsammans bilda ett enda livsfrö, nämligen en enda ande: fröanden, en enda själ: frösjälen, en enda kropp: frökroppen, ett enda blod: fröblodet, eller ett enda andelekamligt foster: det gudmänskliga fostret, ur vilket gudsmänniskan växer upp; båda tillsammans bilda rot-tron, båda tillsammans bilda pingsttron; båda tillsammans bilda den avlade segern över världen på bebådelsedagen; båda tillsammans bilda den födda segern över världen på pingstdagen. Herren-anden, som är försoningens första- och andrabudsande, är *den*, som börjar tron. Han är ock *den*, som bär upp tron, och som giver tron hela hennes värde. Utan honom finns tron icke till ens en sekund. Kristus är trons begynnare och fullkomnare icke blott i egen person utan ock i varje troende människa. All verklig tro på jorden är Kristi tro, är Kristus själv i form och gestalt av tro.

»Men», säger någon, »det där är ju besynnerliga saker, som jag rakt inte begriper och alldeles inte kan tro på.» Jaha, begriper du då det lekamliga livets uppkomst? Redan den är en för *alla* människor ogenomtränglig hemlighet, som dock alla tro och antaga *utan* att begripa den. Och så vill du begripa dessa höga ting, innan du kan tro dem. Nog är du bra ytlig och dum i all din förmenta grundlighet och lärdom. Det är upplevelsen av saken, som fattas dig. När den kommer, då knäböjer och tillbeder du inför »trons hemlighet», som du sekundligen erfar, men icke begriper.

På Guds personliga uppenbarelse för människan genom avlelseevangeliem, rotevangeliem, ligger omätlig vikt. Ty blott på den vägen grundlägges det personliga förhållandet mellan människan och Gud.

Också var det endast denna invärtes uppenbarelse genom det eviga livsordet, som höll lärjungarna kvar hos Kristus, då »många gingo bort». »Herre, till vem skola vi gå? Du har det eviga livets ord» (Joh 6:66, 67). Se, den *erfarenheten* var hållhaken, som höll dem.

Och man märke, att sedan Kristus tillbragt en natt i bön, utvalde han de tolv. Och strax höll han bergspredikan för dem (Luk 6:12, 13, 17, 20). Och i denna uppenbarade sig Gud såsom kärleken, rättfärdigheten, livsnåden och anden i en så överjordisk och övervärldslig kraft, makt och myndighet, att åhörarna häpnade. Se, det var en besökelsestund. Och därmed var den sexsidiga sädessanningen given i lärjungarnas hjärtan med fullständigare och tydligare signaler än någonsin förut.

Men redan vid denna grundläggande gudsuppenbarelse visar det sig, såsom vi förut sett, vilket förfärande spratt den lutherska skökan har spelat vårt folk, fast i välmening, i samma välmening, i vilken den judiska skökan förkastade Kristus och hans frälsande budevangelium. Säg t.ex. till en inbiten skökolutheran, att bergspredikan är evangelium. Det är som om du stucke honom i näsan med en syl. Ty präster och lekmän ha lärt honom, att hon icke är evangelium, utan lag. Och det budlösa evangeliet har inpräntats hos vårt folk under århundraden, så att det ingått i dess natur. Lögnevangeliet ligger i dess blod. Därav oförmågan att fatta Jesu allena frälsande budevangelium. Själva det naturliga sanningssinnet eller hjärteåkern, som Kristus kallar »den goda jorden» (Matt 13:23), har blivit fördärvat av det fördärvade evangeliet, så att människorna kunna icke »höra och förstå ordet». De kunna icke höra och förstå t.ex. bergspredikan såsom evangelium. Hon vinner icke ingång i dem *såsom säd*, ty de äro lärda att hålla henne utanför sig *såsom lag*. Och därmed är redan trons avlelse omöjliggjord i mångtusendens hjärtan. En gränslös olycka för vårt arma folk!

Och så kan en verkligt grundläggande uppenbarelse icke komma till stånd. En sådan är mycket sällsynt. Ty så snart Gud närmar sig människan, så misstolkar hon hans uppenbarelsesanning. Hon inlägger det budlösa skökoevangeliet i densamma. Och beställsamma skökoevangelister, både präster och lekmän, taga hand om henne och ränna i väg med henne åt sitt håll. Och Gud varken kan eller får vara med. Ty av hans uppenbarelse tager man blott några ytliga och budlösa känslor. Och med dem stormar man åstad förbi både rot-tro och pingsttro.

På Guds personliga och invärtes uppenbarelse för människan ligger omätlig vikt. Ty blott på den vägen, erfarenhetens väg, kan hon vinna en fullkomlig visshet om att det finns en personlig Gud, och en fullkomlig visshet om vad evangelium, tro och frälsning äro. Men nu har den lutherska skökan ideligen varnat människorna för det invärtes, fast i välmening, i samma välmening, i vilken den judiska skökan varnade för Kristi invärtesfrälsning, för Kristi och Pauli »invärtesjude». Alldeles som mormor så skall den lutherska dotterdottern *ovillkorligen* ha den personliga frälsningen i ett »utanför», i det ofödda. Och därmed har hon i århundraden ryckt människorna bort från den inre uppenbarelsevägen, den enda väg, på vilken man kan få fullkomlig visshet om Gud och hans frälsande sanning. Och så har hon i mångtusendens hjärtan banat väg för den dels ännu smygande, dels

uppenbara otro, förnekelse och bespottelse av Gud och hans evangelium, vilka nu som en avgrundsflod hota att översvämma hela vårt land. Hållhaken, som höll lärjungarna, finns icke. Människorna ha intet fäste i en inre upplevelse, intet stöd i en personlig gudsuppenbarelse för dem eller på sin höjd en så svag och dunkel erfarenhet av en sådan, att den flyger bort som en fjäder i stormen. Och så bliva de ett lätt byte för den gudlöse, laglöse och sanningslöse, som nu skördar, där skökan har sått.

Och såsom det var på Kristi och apostlarnas tid, så ock nu. Den judiska skökan hade så fördärvat judafolket, att kristendomen måste lämna detsamma åt förbannelsen och överflytta till andra folk. Så håller den ock nu på att lämna de gamla kristna folken åt förbannelsen och flytta till andra folk.

Och vi se ju i vårt land, huru allmänt hatad den tro är, som är förbundsmässigt frälsande första- och andrabudslösnad, hatad icke blott av världen utan även av flertalet troende. Ej underligt då om tron flyttar och lämnar människorna åt deras förstabudslösa och förstabudshalva horeritro med all den förbannelse, som den under mansåldrar hopat. Där ligger en förfärande sanning i de orden, uttalade från himmelen omedelbart efter skökans dom: »Hon fördärvade jorden med sin otukt», sitt förstabudshoreri (Upp 19:2).

På Guds uppenbarelse för människan i inre upplevelse av den sexsidiga grundsanningen ligger omätlig vikt, och det *särskilt* i vår tid. Ty nu brista de mänskliga hållhakarna. Ingenting håller mer än det, som höll de första lärjungarna både före och efter pingst: det eviga livets i dem avlade och födda ord. Också pågår i vår tid i alla kyrkor en hemlig fostran av den Harmageddoniska marty- och missionsförsamlingen. Här äga rum i det fördolda djupa och kraftiga gudsuppenbarelsor. Göm dessa pärlor och kasta dem aldrig för svinen, hissa dem aldrig på flaggstång; ty då slutar uppenbarelsen. Låt dem träda fram såsom överjordisk och övervärldslig budhållaretro, pelaretro. En sådan avkräves dig måhända snart, ja, kanske i dag eller i morgon, på *ditt* Harmageddon, där kronan, den röda, dig räcket.

I vårt 7:e kapitel ha vi sett, att frälsningssanningen är organisk eller att den börjar som ett frö och följer växandets lagar ända till fullkomning. Detta gäller också tron, som innefattar hela frälsningssanningen.

Tron är organisk. Redan i trosfröet ligger hela tron innesluten såsom eken i ollonet. Och den utvecklar sig i läroskolan till en allt fullare och renare första- och andrabudstro, som verkar genom första- och andrabudskärleken. Ty någon annan frälsande tro än den, som efter sitt förhanden varande mått är »verksam genom kärlek», finns icke, enligt Paulus. »*Allt beror på huruvida man har en tro, som är verksam genom kärlek*», säger han (Gal 5:6).

Det förelägges tron blott en läxa och alltid samma läxa: de tu buden, på vilka allt hänger, eller att lära sig att älska Gud med firsidig förstabudskärlek och att älska sin nästa med tusenfaldig andrabudskärlek. Och hela konsten är att vara gren i honom, som är kärleken, gren i försoningens första- och andrabudsande, eller att så tro

på Kristus, att det är en tro i Kristus (Gal 3:26). Ty tron finns aldrig till utanför Kristus. En millimeter, så att säga, utanför honom — och tron är upplöst och försvunnen. »Förbliven i mig, så förbliver ock jag i eder» (Joh 15:4).

I denna skola blir det många och bittra nederlag, såsom för de första lärjungarna. Och alla dessa nederlag, detta gång på gång inbrytande syndövertälde, denna otrons herremakt, skall lära lärjungen blott ett, *blott ett*; att här behövs en *född* tro, en tro, som är den födda segern över världen, och som därför segrar över både invärtesvärlden och utvärtesvärlden. Och må vi akta oss för att på skökovis åtnöja oss med denna nederlagstro, såsom vore den nytestamentlig tro. —

Och när rot-tron växt till, så att den är det rot-guld, som kan genomgå elden, då inträder skräckveckan. Och i den flyter otron upp och varder känd i sitt dittills fördolda invärtesväsen, dess förfärande grundväsen, som är förstabudsolydnaden, vildviljan. Ty stötestensviljan avkräver tron den oeftergivliga förstabudslydnaden. Och här, i förargelsen, reser sig otrosviljan och ryter, river och klöser som vilddjuret, vilket hon just är. Hon visar tänder och sträcker klor mot Gud själv. Här får lärjungen se, vilket ohyggligt odjur otron är, och att han ända hittills burit den förskräckliga kattbjörnen inom sig.

Men den vita handen håller tron stadigt i sig, att den icke varder om intet i skålarnas såll-eld. Och otrosslaget flyter bort eller: tron utfödes ur otron. Och under de 40 dagarna står tron upp. »*Frid vare eder*». Det är trons frid efter otrons storm- och domsdagar. »*Tagen helig ande*». Det är den ruvande uppståndelseandens upprättande ande, vilken tager gestalt i tron såsom skräckveckofödd rot-ande.

Och på valplanet står rot-tron fullväxt, fullgången för pingstfödelsen. Hon är fullväxt just i gestalten av den oändligt dyrbara första- och andrabudsnollan: »Jag-kan-icke-själv». Hon är det luttrade rot-guldet, guldnollan, om vilken Kristus sade: »*Sannerligen säger jag eder: om I icke omvänden eder och varden såsom, barn, skolen I aldrig inkomma i himmelriket.*» Just detta »barn», som är intet, *förstår* intet och *kan* intet, nämligen: *i, genom och av sig själv, sig själv*, just detta barn är guldnollan, den fullgångna rot-tron, det reparerade, renoverade och restaurerade människoväsendet, eller den till sitt ursprungliga skapelseskick återställda människan, vilken tager allt till ande, själ och kropp såsom gåva av Gud. Denna noll-tro är alltså icke ett sedligt ingenting eller ett mellanting mellan gott och ont. Nej, hon är ett ingenting blott i den meningen, att hon är ett intet *i, av och genom sig själv*; men hon är *någonting i, av och genom Gud*, en oändligt dyrbar skapelse av honom. Hon är människoanden, i bottenskolan nedbringad och återförd till sin medskapade, men genom otron förlorade förstabudsställning till Gud, så att denne ande nu, på valplanet, står såsom det passande kärilet, den nödvändiga naturbasen för den utlovade anden, som är försoningens första- och andrabudsande.

Och här på valplanet övergår rot-tron i pingsttron, som är den födda tron, den krönte krafttron, den födda segern över världen. Och nu säger lärjungen: »Jag kan allt genom Kristus, som mig mäktig gör.» Och det kan han jämt så långt och så länge, som han är den gyllene nollan, som

ingenting kan av sig själv. Och blott på denna gyllene noll-väg utvecklar sig pingstens guldtro till en allt fullare och renare första- och andrabudstro, som är verksam i första- och andrabudskärleken, i första- och andrabuds rättfärdigheten, i första- och andrabuds nåden, i första- och andrabudsanden, med ett ord: i fyrsidigt förstabudsevangelium och i tusenfaldigt andrabudsevangelium.

Och först på tredje födelsedagen står tron för evigt fullväxt till sitt livsväsen, som är den eviga kärlekens, den eviga rättfärdighetens, den eviga livsnådens, den eviga andens, med ett ord: det eviga evangeliets väsen. Detta eviga livsväsen kallas i denna världen för tro, ty det saknar lekamliga ögon och ser blott med andens ögon. Det har den osynlige såsom för ögonen, såsom såges han. Men i den andra världen avkastas trons slöja, trons ögonbindel, och de paradisiska kroppsögonen slås upp. Där ser människan Gud och hans rike lekamligen.

Tron, hoppet och kärleken äro evigt förblivande. Och störst bland dem är kärleken. Ty han är trons och hoppets eviga livsväsen. Tro och hopp försvinna aldrig till sina livsväsen. De endast antaga paradisiska kroppsögon, de övergå i skådandet. De försvinna blott så, som det lägre organiska försvinner i det högre organiska, såsom det ofödda barnet försvinner i det födda barnet. De uppgå på tredje födelsedagen i paradismänniskan.

Petrus säger, att Gud frälste hedningarna på samma sätt som han frälste judarna, nämligen: *genom att giva dem den heliga anden och rena deras hjärtan genom tron* (Apg 15:8, 9).

Men han menar naturligtvis icke, att andens gåva är *en* akt, och att hjärtats rening genom tron är *en därpå följande* akt. Ty då skulle ju anden bo i ett hjärta, som Gud ännu icke renat, vilket strider emot hela skriften. Utan han menar, att andens gåva och hjärtats rening genom tron äro en och samma akt. Också slår han ju ihop båda sakerna i uttrycket »Andens helgelse» eller nyfödelsen, som just var det sätt, varpå de förskingrade främlingarna hade blivit frälsta (1 Petr 1:2, 3).

Trons hjärterenande kraft är just den utlovade anden, som är försoningens första- och andrabudsande, och som bor i tron, och som därför kallas »trons ande» (2 Kor 4:13, 14).

Hjärtats rening genom tron är detsamma som rättfärdigandet »genom tron» från allt det, varifrån man icke genom Moses' lag kan bli rättfärdigad (Apg 13:38, 39); detsamma som att »genom tron» få syndernas förlåtelse och arvslott bland dem, som äro helgade (26: 18); detsamma som att »med hjärtat tro till rättfärdighet» (Rom. 10: 4, 10). Hjärtats rening genom tron är syndaförlåtelsen.

Den personliga syndaförlåtelsen är organisk. Den gives i och med tron och är oskiljaktig från tron. Där det finns tro, där finns hjärterening eller förlåtelse; och så långt där finns tro, så långt finns där hjärterening eller förlåtelse. Ty genom tron renar Gud hjärtat.

Trosfröet är renings- eller förlåtelsefröet. Detta förlåtelsefrö är den avlade syndaförlåtelsen. I den ligger hela förlåtelsen frövis innesluten, såsom eken i ollonet.

Och denna förlåtelse eller hjärterening utvecklar sig i läroskolan

dagligen, om den får det, till en allt fullare och helare förlåtelse eller rening. Här förelägges blott en läxa och alltid samma läxa: de tu buden eller försoningens rengörande, förlåtande första- och andrabudsande. I samma mån som den vinner gestalt i människan såsom »trons ande», i samma mån kan Gud rena hjärtat genom tron, och i samma mån kan människan »göra sin själ ren genom sanningens lydnad» (1 Petr 1:22), d. ä. genom de tu budens lydnad, evangeliets lydnad, »Kristi lydnad» . Blott genom denna lydnad växer renheten eller förlåtelsen.

Men här blir det många och bittra nederlag, såsom för de första lärjungarna. Otrons orene och orenande första- och andrabudsande tager gång på gång överväldet. Och det skall lära lärjungen blott ett, *blott ett*: att här behövs en född förlåtelse, en född hjärterenhets, den födda **seger**-renheten, som segrar över orenhetens första- och andrabudsande. Och må vi akta oss för att på skökovis åtnöja oss med en städse besegrad hjärterenhets eller förlåtelse, såsom det vore den nytestamentliga förlåtelsen.

Och när trons hjärterening eller förlåtelsen växt till, så att den är den rotrenhet, den rotförlåtelse, det rotguld, som kan genomgå elden, då inträder skräckveckan. Och här blir orenhetens ande uppenbar i själva sitt grundväsen, som är otrons förstabudsande, vilken »i förargelsen» reser sig mot Gud. Här får lärjungen se vilket förskräckligt lortsvin och vilken oren och arg hund han hittills gått med i sitt hjärta. Men i den nedbrytande och upplösande skål-elden borttrinner otrons svin-ande och hund-ande. Och renhetsguldet ligger på botten. Och det samlar och håller den vita handen stadigt i sig.

Och under de »40 dagarna» står den hjärterenanande tron upp. »Frid vare eder!» Det är den hjärterenanande förlåtelsens frid efter orenhetens storm- och domsdagar. »Tagen helig ande!» Det är försoningens första- och andrabudsande, vilken nu tager ökad gestalt i tron, såsom skräckveckofödd förlåtelseande.

Och på valplanet står förlåtelsen fullväxt såsom rotförlåtelse, rotrening. Den står fullväxt i det rotbarn, som rotvis släppt orenhetens första- och andrabudsande, och som av hela sitt hjärta begär segerrenhetens första- och andrabudsande. En sådan barnmänniska hör pingsthimmelriket till, ehuru hon ännu icke fått det. Men nu får hon det, sedan rotrenhetens förstabudsguld, förstabudslydnad: att bortkasta alla smutsgudar och taga Gud En, blivit approvat i 10-dagars-ståndet. Nu övergår rotförlåtelsen i den födda förlåtelsen, som är den födda *seger*-renheten, vilken segrar över orenheten och i kraft av vilken Gud aldrig mer kommer hennes synder ihåg.

Och i högskolan utvecklar sig den födda förlåtelsen dagligen, ja, sekundligen, om den får det, till en allt fullare och helare seger-renhet. Och det sker i samma mån, som de tu buden få vara förbundsmässigt lagda i hjärtat och skrivna i sinnena, eller i samma mån, som försoningens första- och andrabudsande får taga ökad gestalt såsom »trons ande».

Och först på tredje födelsedagen står förlåtelsen för evigt fullväxt, då själva kroppen blir delaktig av paradisk renhet. Då äro alla spår av synd och död i både ande, själ och kropp för evigt utplånade av försoningens rengörande ande.

Vi antydde i det 6:e kapitlet, att då det är fråga om andlig födelse, skall man akta sig för att fastna vid den lekamliga bilden. Ty den lekamliga födelsen är en tvångsakt, som bryter fram oberoende av människans vilja; men den andliga födelsen är en frihetsakt, där allt beror på om människan vill eller icke. Hon kan underlätta och påskynda trons födelse; hon kan ock förhindra och fördröja densamma och det i årtal, i årtionden; ja, hon kan omöjliggöra den, såsom Judas.

Därför skall man både vid trons avlelse, havandeskap och födelse fasthålla dessa två saker: *tron är Guds verk*; och: *tron är människans verk*.

Först: *tron är Guds verk*. Och i alla våra föregående kapitel ha vi betraktat tron mest från denna synpunkt, nämligen såsom en Guds skapelse. Och härpå lägger Skriften vikt. »*Jag, jag är Herren, och förutom mig finnes ingen frälsare*» (Jes 43:11).»*Mig förutan kunnen I intet göra*» (Joh 15:5). »*Av nåden ären I frälsta genom tron, och det icke av eder själva, Guds gåva är det*» (Ef 2:8). Och Petrus påminner de utkorade, att de *fått, fått* en lika dyrbar tro som apostlarna fått (2:1:1). Och de frälstas oräkneliga skara inför tronen ropar med hög röst i all evighet dessa ord:

»**Frälsningen tillhör vår Gud, som sitter på tronen, och Lammet**» (Upp 7:9, 10). Och vi skola fasthålla den sanningen, att tron är Guds verk; annars stå vi med vår tro på ett gungfly.

För det andra: *tron är människans verk*. Det se vi redan därav, att skriften så ofta och allvarligt uppmanar henne att tro. Men det stannar icke vid uppmaning och förmaning till tro; utan tron ålägges henne såsom ett Guds bud: »*Detta är Guds bud, att vi skola tro på hans Sons, Jesu Kristi, namn*» (1 Joh 3:23). Och så fruktansvärt allvarligt är detta bud, att det avkräver människan tron vid vite av evigt fördärv: den, som icke tror, han skall förgås (Joh 3:16). Kristus säger icke blott detta: »*mig förutan kunnen I intet göra*», utan ock detta: »*om I icke tron, skolen I dö i edra synder*» (Joh 8:24). Därmed kastar han tron på människans eget ansvar, och det med fasansfullt allvar.

Sålunda är tron både Guds verk och människans verk. Hon är ett gemensamt verk av dem båda. Människan kan icke frambringa den minsta gnista av tro utan Guds vilja och verk; och Gud kan icke skapa den minsta gnista av tro utan människans vilja och verk.

Gud erbjuder tron. Det är hans verk. Mer kan han icke göra åt saken. Han kan aldrig mottaga tron åt människan, aldrig tro åt henne eller i hennes ställe. Det är hon, som skall mottaga tron; det är hon, som skall tro. *Det* är hennes verk. Och uteblir det, så blir det ingen tro av, utan hon måste dö i sin synd. Så allvarlig är saken.

Människan *kan icke* tro av sig själv. Men Gud sänker sig ned över henne och insveper henne i skapelsemolnet och ruvar henne med försoningens ande, som intränger i henne och genomvärmer henne och därmed löser viljan från vildviljan, så att hon kan vilja förbliva under den anden och låta i stillhet ruva sig av honom och börja vilja den första- och andrabudsvilja, som hon erfar i honom, och därmed frövis

upptaga i sig denne ande såsom trosande. Detta är Guds verk. Mer kan han icke göra åt saken. Han kan aldrig låta ruva sig i hennes ställe, aldrig vilja sin vilja i hennes ställe, aldrig upptaga trosanden i hennes ställe. Allt detta är hennes verk, och det redan vid rot-trons uppkomst. Uteblir det, då uteblir tron. Det var just på denna punkt det brast hos judafolket. »*Jerusalem, Jerusalem, du som dräper profeterna och stenar dem, som äro sända till dig! Huru ofta har jag icke velat församla dina barn, såsom hönan församlar sina kycklingar under sina vingar! Men I haven icke velat*» (Matt 23:37). Det var alltså på deras vilja det hängde. De ville icke ens låta ruva sig, låta stilla sig under Gud, trots upprepade försök. Och så kunde Kristi ande icke övergå i fröande, i rot-trosande. De voro skökofördärvade och ville aldrig veta av någon invärtesfrälsning. Och så kom aldrig ens en avlelsetro till stånd. Och så fingo de dö i sina synder. Så helt och hållet beror tron på, huruvida människan vill eller icke. Och detta redan vid rot-trons uppkomst. Och om du, o människa, icke anser Gud, himmel och evighet värda en allvarlig vilja, så befatta dig aldrig med saken. Ty till tron kommer *du* aldrig. För dina jordiska syften skyr du ingen viljeanstängning. Men för din själs frälsning och för en evig himmel, är du som en hösäck och träklump, fastän Gud gång på gång bjuder sig åt dig och gör allt vad han kan göra åt saken. Du *vill* icke; och så måste du dö i din synd.

Människan kan icke tro med en tro, som är förbundsmässigt frälsande första- och andrabudslydnad. Men där Gud får skapa en begynnande rot-tro, där sätter han henne i bottenskolan. Och där giver han henne de tu buden, som äro försoningens första- och andrabudsande, till daglig mat och dryck och till daglig utövning i rot-andefrukter, såsom vi se hos de första lärjungarna. Och han låter henne i upprepad mildeld smaka, huru ljuvlig han är, och i upprepad skarpeld smaka otrons och mergudalivets tomhet och fara, samt låter henne bittert känna sin absoluta oförmåga att älska Gud med all-kärlek och nästan med helkärlek. Och så reder han rum i henne för den utlovade försoningsanden; allt i enlighet med de första lärjungarnas exempel. Detta är *hans* verk. Mer kan han icke göra åt saken. Han kan aldrig bestiga valplanet i hennes ställe, aldrig välja i hennes ställe, aldrig lyda i hennes ställe, aldrig sälja i hennes ställe. Det är hon som skall stå på valplanet, hon som skall välja, hon som skall lyda, hon som skall sälja allt för skatten och pärlan. Detta är *hennes* verk. Och anser du icke Gud värd att väljas framför merguden, icke värd att lydas framför dina grövre eller finare djurbegär, så befatta dig aldrig med saken. Ty till någon förbundsmässigt frälsande första- och andrabudstro kommer du aldrig. När du har »det främmande», det förgängliga pappersmyntet, dyrare än himmelens guld, då får du dö med pappersguden i din famn och dö även ifrån den.

Människan kan icke se eller göra sig en rätt föreställning om den nytestamentliga förbundstron, som är första- och andrabudslydnad. Men om hon väl använder rot-tron, det är, icke åtnöjer sig med den, utan hungrar och törstar efter en bättre tro, då utföder Gud henne ur otrons eller djurets och inföder henne i den nytestamentliga trosanden för någon dag eller kortare tid. Han besvarar till en början hennes rop på en bättre tro med att tillfälligt »låna» henne denna »bättre tro», den nya

förbundstron, för att hon skall få se den och få se, huru den tager sig ut i praktiken. Och nu erfar hon trons överjordiska och övervärldsliga kraft. Nu går det som en olja att älska Gud med firsidig förstabudskärlek och nästan med tusenfaldig andrabudskärlek. Men hon mäktar icke kvarhålla denne trosande. Ty därtill är hon i verkligheten för litet utfödd ur otrons första- och andrabudsande. Hon är ännu blott delfödd, icke helfödd; är ännu icke det guldbarn, nollbarn, som kan stadigt i alla väder, även i oväder och i torraste torka, bibehålla trons ande. Men nu vet hon vad den nytestamentliga frälsande tron är: att den är förbundsmässig första- och andrabudslydnad. Och nu vet hon även, att denna tro icke kommer som en produkt av mänskligt farande och löpande, icke som en förtjänst av hennes arbete, gärningar, ansträngningar och allvar, utan att den kommer helt enkelt som en nåd, en livsnåd, en gåva, en skapelse. Men nu kommer det an på henne att av hela sitt hjärta söka en sådan tro, att kämpa för att inkomma genom den trånga porten, förstabudsporten, som släpper igenom blott nollmänniskor, och att framhärda i den kampen, tills hon får »honom ur sängen», får upp honom till att öppna dörren och »giva henne allt det hon behöver», vilket just är den förbundsmässigt frälsande första- och andrabudstron. Och uteblir denna av Herren med så fruktansvärt allvar anbefallda kamp, då uteblir tron. Och aktar du icke tron värd en kamp såsom för livet, en kamp, vartill du sättes i stånd av den skapade rottron och av den nu skådade och smakade pingsttron, och vilken kamp blott åsyftar inövningen av det nollmässiga mottagandet av gåvan — ja, då kommer du aldrig till den tro, som är Guds guld på jorden. O, vilken mängd av härlig pingsttro, som här går förlorad för nutidens troende, vilka åtnöja sig med en ofödd tro, en sjunderomaretro!

Det heter i Skriften icke blott så: Gud giver sinnesändring till liv (Apg 11:18), utan även så: gör din flit och ändra ditt sinne (Upp 3:19). Han gör det möjligt för människan att ändra sinne, nämligen genom rottron; men han ändrar aldrig sinne åt henne. *Hon* skall ändra sitt sinne; annars ingen sinnesändring. — Han dukar nådens bord med de tu budens evangelium, som är försoningens första- och andrabudsande, och säger: åt! Men han äter aldrig åt henne. *Hon* skall äta. — Han giver de tu budens läkemedel mot all hennes sjukdom. Men han intager det aldrig åt henne. *Hon* skall intaga det. Varom icke, så får hon dö i sin sjukdom.

Så giver Gud otaliga möjligheter till tro. Han strör ut dem dagligen både i, över och omkring människan, så att hon är full av trosmöjligheter och går och står i trosmöjligheter upp över öronen. Mer kan han icke göra åt saken. Människan måste girigt uppsamla och använda dessa dyrbara pärlor. Och utan detta frivilliga och giriga samlande och användande av trosmöjligheternas safirer, krysoliter och smaragder kommer hon aldrig till guld- och ädelstenstron. Utan detta energiska och glupska, allt uppslukande, allt behärskande frälsnings-, himmels- och evighetsintresse kommer hon aldrig till den tro, som länder både Gud och henne till pris på Herrens dag. Ty betyda Gud, alla himlar och evigheter med onämnbart härlighet och fröjd ingenting mer för dig, än att du har allt detta blott som en bisak till din mergudasak, då slår Gud ned ögonen och skäms för dig; och du är och förblir blott en kvarsittare i kallelseklassen, där Judas satt, tills han gick till sitt rum,

mergudaträlens förskräckliga rum.

Sålunda är tron både till sin avlelse, sitt havandeskap och sin födelse ett Guds och människans verk i förening. Båda synpunkterna framhåller Skriften med väldig kraft, såsom vi sett. Och de skola fasthållas. Ty man kan så ensidigt betona tron såsom ett Guds verk, att människan helt enkelt förhåller sig till honom som ett korvskinn och blott går och väntar, att allt skall stoppas i henne. Och en sådan korvskinnstro är det gott om. — Och man kan så ensidigt betona tron som ett människans verk, så kälta tron på henne, att hon helt enkelt själv gör sig en tro. Och sådan självgjord tro är det gott om. — Än kastar man hela ansvaret på Gud, så att det till och med blir han som skall tro åt människan; än tager man hela ansvaret själv, så att det blir människan, som själv skapar tron, utan att Gud får vara med om skapelseverket.

Tron är Guds och människans verk i förening. Men det inre förloppet härvid är en hemlighet. Också försöker Skriften aldrig att närmare förklara, huru tron kan vara både ett Guds och människans verk. Naturligtvis: ty det är oförklarligt. Det är en i denna världen olöslig gåta. Och olösliga gåtor, otaliga som daggens droppar, finnas redan i den lekamliga världen.

Paulus framhåller med kraft båda synpunkterna i dessa ord: »*Därför, mina älskade, såsom I alltid förut haven varit lydiga, så mån I också nu med fruktan och bävan arbeta på eder frälsning, och det icke allenast såsom I gjorden, då jag var närvarande, utan ännu mycket mer nu, då iag är frånvarande. Ty Gud är den, som verkar i eder både vilja och gärning, för att hans behag må ske*» (Fil 2:12, 13).

Sålunda hade filipperna arbetat med fruktan och bävan på sin frälsning redan från början; och så skulle de fortfara även sedan de blivit frälsta. Det var *deras* verk. Men det var på samma gång Guds verk. »Ty», säger Paulus, »Gud verkar i eder både vilja och gärning». Så ställer han båda sakerna. Men han inlåter sig aldrig på någon »förklaring» av hemligheten.

Och lägg märke till, huru starkt han betonar även människans verk. Hon skall arbeta med fruktan och bävan på sin själs frälsning från början och alltigenom. Men detta arbete har skökan avskaffat i vida kretsar i alla kyrkor, både stora och små. Människorna kunna icke mer frukta och bäva. De äro förslöade, sövda och fördärvade av det budlösa, nedprutade och förgiftande skökoevangeliet, med vilket man i århundraden kurtiserat den gamle Adam. De kunna icke mer gripas av ett genomgripande frälsningsallvar. Och då äro de odugliga till tron, som är den mest genomgripande och allvarligaste sak på hela vår jord.

TREDJE DELEN

Trons form och innehåll

Tron har människoform. Hon är den troende människan till både ande, själ och kropp. En pingstmänniska tror med hela sin varelse ut i fingrar och tår. Stefanus »*var full av tro*», så att hans ansikte liknade en ängels ansikte (Apg 6:5, 15). Han var så genomträngd av tro, så att tron satt uti själva skinnet.

Trons form, gestalt eller käril är alltså det upprättade människoväsendet eller det andra skapelsebeståndet, betraktat till dess mänskliga natursida. Trons form är sålunda ett vidsträckt område. Se här blott några små antydningar:

Tron är den födde människoanden, som upplöser, upphäver och övervinner synd-, skuld- och dödsanden. Hon är alltså de 7 födda naturandarna, de 7 andesinnena (nämligen: det födda vishetssinnet, det födda förståndssinnet, det födda rådighetssinnet, det födda starkhetssinnet eller förmågan av naturlig andekraft, det födda kunskapssinnet, det födda fruktanssinnet och det födda rättfärdighetssinnet), som övervinna sina 7 mot-andar, de fallna andesinnena.

Tron är alltså det födda hjärtat, som övervinner djur- och stenhjärtat; det födda förnuftet, som övervinner det fallna förnuftet; den födda viljan, som övervinner vildviljan; det födda samvetet med oförmågan att synda. Tron är den födda tankeförmågan, som övervinner alla onda och onyttiga tankar; den födda känslöförmågan, som övervinner alla onda och onyttiga känslor; det födda begäret, som övervinner alla onda och onyttiga begär, och som begär blott Gud och hans rike; det födda minnet, som övervinner den naturliga glömskan av Gud och hans bud.

Tron är den födda fantasin, den födda föreställnings- och inbillnings- (inbildnings-) förmågan, som övervinner alla orena och väsenslösa bilder, alla onda, onyttiga och orimliga föreställningar, alla fantastiska och berusande drömmier, alla dessa överkliga och utmärglandeluftsloftsbyggen, hela denna önske-, dikt-, sken-, lögn- och gyckelvärd, vilken är ett dödligt gift för tron, som är det sanna väsendets och verklighetens värld; tron är det födda nykterhetssinnet, som övervinner allt slags berusning, allt slags onykterhet.

Tron är det födda ögat, som övervinner det synligas mergudamakt, och som ser efter de ting, som icke synas; det födda örat, som övervinner ordet från nedan och hör ordet från ovan; den födda tungan, som övervinner de onda och de ofödda orden, och som talar födda ord; det födda smaksinnet, som övervinner smaken för det orena, fåfängliga och förgängliga; det födda luktsinnet, som skyr, flyr och övervinner den förpestande förruttnelsen och likstanken i syndens och dödens värld; den födda handen, som övervinner de onda och de ofödda gärningarna och gör födda gärningar; den födda foten, som övervinner de onda och de ofödda vägarna och går den födda vägen, som är den trossfödde Kristus.

Tron är det födda skapelsesinnet, som övervinner det jordkrypande, djuriska skapelsesinnet, och som i allt skapat ser härlighetens kristallbildning och står i levande samband med den.

Tron är det födda skönhetssinnet, som övervinner det låga, ytliga och djuriska »skönhetssinnet», och som ser och står i levande samband med det himmelskt sköna, det evigt sköna i allt.

Tron är det födda världssinnet, som övervinner det fallna, djuriska världssinnet, och som ser hela världen, även på den mörkaste punkten, gå havande med Guds rike, och som har hela mänskligheten, hela världen, till föremål för frälsning, bön och hopp. Tron omfattar allt och trycker allt till sitt bröst. Hon lever i det himmelska alltet och bär hela världsaltet på sitt hjärta.

Tron är det födda jordesinnet, som övervinner det fallna, djuriska jordesinnet, och för vilket minsta ting är oändligt dyrt. Ty varje ting har sin kropp, sin själ och sin ande, eller: varje ting består av förgården, det heliga och det allraheligaste. I förgården står världen (världsmänniskorna) och sysslar blott med tingets kropp eller utansida. I det heliga står rot-tron och får blott då och då kasta en blick inom förlåten. Och i det allraheligaste står pingsttron. — I tingets allraheligaste bor Gud, på samma gång som han bor oändligt upp över tinget. Och här bor tron tillsammans med Gud, alla änglar och alla heliga i himmel och på jord, på samma gång som hon bor oändligt upp över tinget. Därav denna obeskrivliga sötma, denna dallrande sällhet, detta knippe av kristallstrålar, som även den minsta och mest föraktade blomma och varje skapat ting kan skänka åt människan, om hennes tro har ett helfött och övat skapelse-, skönhets-, världs- och jordesinne. — I allt möter tron det himmelska alltet, som är Gud. I allt äger hon Gud Allt. Och därför har hon ingen arvedel i landet, icke en fotsbredd (Apg 7:5). Nej, hon äger *allt* genom födelserätt. Tron står upp över all jordisk äganderätt. Hon åtnöjer sig aldrig med en del, vore den än nittionio hundra delar av hela världen. Det är för litet för tron. Det vore hennes död. Hon lever allt-livet och måste hava allt. Hon bråkar aldrig om »mitt och ditt». Hon är arvinge till allt och står sekundligen i detta val: allt eller intet.

Tron är det födda fosterlandssinnet, som övervinner det fallna, djuriska fosterlandssinnet, det ytliga och ihåliga förgårdssinnet; och som gör människan icke blott till en främling och pilgrim, utan även till en *gäst* i landet, i vilket Gud såsom värd bespisar, kläder och härbärgerar henne under resan (1 Krön 29:14, 15; Ps 39:13), och där hon får erfara *mycket, mycket* gott vid sidan av *mycket, mycket* ont. Ty hennes jordiska fädernesland är det främmande land, i vilket, vilddjuret ställer och styr med given makt i 42 månader (Upp 13:5). Trons jordiska fosterlandssinne är alltså främlingens och gästens tacksamma sinne mot Gud såsom värd under pilgrimsfärden genom det farliga landet.

Korteligen: Tron är den födde anden, som övervinner den djuriske anden; den födda själen, som övervinner den djuriska själen; den till grundväsendet födda kroppen, som övervinner den djuriska kroppen, och som omsätter den jordiska kroppen till en paradiskropp, det jordiska blodet till ett paradisblod.

Och lägg särskilt märke till, att tron är den födda viljan, som upplöser, upphäver och övervinner egenviljan, vildviljan, vilken är otrons första- och andrabudsväsen. Tron upplöser icke den mänskliga viljan, utan blott hennes själviska, djuriska beskaffenhet. — Man säger: »Trons högsta stadium är att icke mer hava någon vilja.» Misstag! På ett sådant stadium är tron tvärtom förlorad. Ty tron har sitt huvudsäte

just i den födda viljan. Det finns ingenting hos en människa, som Gud är så rädd om som viljan. Ty hon är personlighetens medelpunkt, tyngdpunkt och kärna. Sådan viljan är sådan är personen. Och allt Guds verk går ut på att frambringa en genomluttrad, genomhelgad, en ur egenviljan helt utfödd första- och andrabudsvilja. Trons högsta stadium är att icke mer hava någon vildvilja, egenvilja, eller att i Jesu vilja hava utfått sin eviga utkorelsevilja, som lever och verkar i Jesu Kristi lydning, som är första- och andrabudslydningen. Judafolkets olycka var just denna: I viljen icke. Kristus kunde icke åstadkomma någon född vilja hos det. Och därför måste det dö i synd. — Kristen tro är kristen karaktär. Och kristen karaktär är oböjlig första- och andrabudsvilja och det in i den kvalfullaste död.

Tron upphäver ingen enda mänsklig förmögenhet. Hon tvärtom upprättar dem alla och sätter dem alla i stånd att fullgöra sina sysslor. *Tron finns icke till i någon annan form än i människoform.* Och ju fullare och helare hon får taga densamma i besittning, desto fullare och helare, starkare och härligare är tron.

Så övergå vi till trons innehåll. Detta är Kristus. Och han bliver trons pingstinnehall, då människan släpper upp allt självfrälseri och mottager honom såsom förstabudsmässig frälsare, såsom frälsaren *allena*, frälsaren *allena*.

Det är han, som framförer människoväsendet till form eller käril åt sig. Det är han, som giver tron den oändligt dyrbara noll-formen, mottagaregestalten. Och i och med denna kärilsfödelse, varom vi nu talat, underkastar han sig själv en födelse, låter inpassa sig i detta käril efter människans individuella skapelsegestalt.

Trons innehåll är följaktligen oändligt; ty det är Kristus. Se här blott några små antydningar om detsamma.

Kristus har segrat; och han födes i människan såsom segraren, såsom den seger, som *har* segrat, och som därför segrar över all fiendemakt.

Tron innehåller alltså den födda seger-kärleken, första- och andrabudskärleken, som övervinner självskheten; den födda seger-rättfärdigheten, första- och andrabudsrättfärdigheten, som övervinner orättfärdigheten; den födda seger-nåden, första- och andrabudsnåden, som övervinner synd- och dödslivet; den födda seger-anden, försoningens första- och andrabudsande, som övervinner synd-, skuld- och dödsanden; med ett ord: det födda evangeliet, första- och andrabudsevangeliet, vilket övervinner allt slags första- och andrabudsont, som är allt ont.

Tron innehåller alltså Sions födda seger-lag, den födda andelagen, som övervinner syndens och dödens lag och därmed övervinner Sinai kravlag, vilken genom den slaktmärkte lag-andens födelse i människan fått ut sina krav på henne.

Tron innehåller sålunda de tu födda (hjärtelagda och sinnesskrivna) seger-buden, som övervinna sina mot-bud, de tu djurbuden; de 10 födda (hjärtelagda och sinnesskrivna) segerbuden, som övervinna sina mot-bud, de 10 djurbuden; de *många* födda (hjärtelagda och sinnesskrivna) segerbuden, som äro flera än himmelens stjärnor och vilka övervinna

de *många* djurbuden, som äro flera än håren på kattbjörnen och pärlorna på skökan.

Tron innehåller den födda seger-sanningen, som övervinner lögn- och skenväsendet; det födda seger-ljuset, som övervinner mörkret; det födda seger-saltet, som övervinner förruttnelsen.

Tron innehåller den födda seger-friden, som övervinner allt slags oro; den födda seger-fröjden, som övervinner den syndiga lusten och den syndiga sorgen; den födda segerstillheten, som övervinner allt rafseri.

Tron innehåller det födda seger-saktmodet, som övervinner häftigheten; det födda seger-tålmodet, som övervinner otåligheten; den födda seger-ödmjukheten, som övervinner högmodet.

Tron innehåller den födda seger-dygden, som övervinner allt slags odygd; den födda seger-återhållsamheten, som övervinner allt slags omåttlighet; den födda seger-gudaktigheten, som övervinner all ogudaktighet.

Tron innehåller den födda seger-barmhärtigheten, som övervinner allt slags obarmhärtighet mot människor och djur; den födda seger-renhjärtenheten, som övervinner all orenhjärtenhet; den födda seger-fridsamheten, som övervinner all ofrid.

Tron innehåller den födda seger-troheten, som övervinner all trolöshet mot Gud, människor och djur; den födda segerplikten, som övervinner all pliktförgätenhet mot Gud, människor och djur; den födda seger-noggrannheten, som övervinner all slarvaktighet mot Gud, människor och djur.

Tron innehåller den födda seger-godheten, som övervinner all ondska mot Gud, människor och djur; den födda seger-mildheten, som övervinner all stenhjärtenhet mot Gud, människor och djur; den födda seger-blidheten, som övervinner all taggighet mot Gud, människor och djur.

Tron innehåller den födda segersamlingen, som övervinner allt slags lössläpphet; den födda seger-inåtvändelsen som övervinner den rotlösa, fladdrande utåtvändelsen; den födda seger-utåtvändelsen, som övervinner den rotlösa, lata och drömmande inåtvändelsen.

Tron innehåller den födda seger-grundligheten, som övervinner ytligheten och går till förstabudsboten i allt och med allt; det födda seger-djupet, som övervinner det glittrande skumlivet, och som bottnar alla djup, som måste bottnas; den födda seger-enfalden, ett-livet i Ett-namnet, som övervinner den rotlösa, namnlösa och spruckna mångfalden, i vilken hela världen och även den andliga världen ligger drunknande.

Tron innehåller den födda seger-friheten, som övervinner allt slags trældom, även bihangsklibbet vid andliga fäder och mästare, och som icke ens klibbar sig fast vid Luther; den födda seger-självständigheten, som går sin födda väg även mot strömmen; den födda seger-ensamheten, som kan stå individuellt och förstabudsmässigt ensam med Gud såsom *sin* Gud, *sitt* allt, och som därför har något evigt *eget* i Gud att stå på och leva på och icke är parasit på andra.

Tron innehåller det födda seger-beroendet av Gud, vilket övervinner den förstabudslösa självständigheten, det övermåttan »lärda» och löjlige lilleputtsjälvet, som tvärsäkert går sin »egen väg» utan att ha varken fötter eller väg; den födda seger-tacksamheten mot Gud för allt

vad han givit och giver genom sina sända, förstabudsfasta »profeter, visa och skriftlärd», vilken seger-tacksamhet övervinner det stolta, förnumstiga och självtillräckliga ratandet av allt som kommer genom andra. Kristus lärde av lag och profeter och anknöt sig ödmjukt, troget och tacksamt till allt vad Fadern givit genom dem.

Korteligen: Tron innehåller det födda seger-Lammet, som övervinner alla tre vilddjuren: Satan, kattbjörnen och lammormen eller skökan; det födda seger-riket, som övervinner alla 7 världsriken; den födda seger-himmelen, som övervinner alla djur-, lögn- och skenhimlar; den födda seger-evigheten, som övervinner den drömda och diktade djurevigheten; den födda seger-jorden, som övervinner den himmelslösa djurjorden; den födda seger-tiden, som övervinner den fallna, evighetslösa djurtiden; det födda fyrsidiga seger-alltet, som övervinner allt genom Kristus, som är detta allt, ty han »är allt och i alla».

Se där några små antydningar om trons innehåll. Och detta oändliga innehåll bor i en människoform, i ett människokärl. Och det är detta födda segerinnehåll, som giver de mänskliga naturförmögenheterna de födda segergestalter, vilka vi antytt förut.

Och detta födda segerkäril och detta födda segerinnehåll, *tillsammans*, äro tron. Ty man skall även här akta sig för att fastna vid bilden. På det lekamliga området äro käril och innehåll två skilda saker, ett utomkring och ett inuti. Icke så på det andliga området. Där är allting i vartannat, så innerligt som två blandade vatten. Kärilet befinner sig där på varje punkt i innehållet, och innehållet på varje punkt i kärilet.

Detta födda segerinnehåll i denna födda segerform är pelaretron, första- och andrabudspelaren, evangeliipelaren, budhållaren, budståndaren på Sions berg. Han står *över* jorden, *över* tiden och *över* världen, och kan därför stå och bestå *på* jorden, *i* tiden och *i* världen.

Se nu på Stefanus. Det säges om honom, att han var **full** av tro; och **full** av helig ande; och **full** av nåd (alltså inneboende livsnåd); och **full** av kraft; och **full** av vishet (Apg 6:3, 5, 8). Där se vi pelaretron till både form och innehåll.

Stefanus var full av 5 saker: tro, ande, nåd, kraft och vishet. Men dessa saker ingingo icke såsom femtedelar i fullheten. Utan han säges vara full av varje sak särskilt. Varje sak var *hela* fullheten, betraktad från en viss sida. Tro, ande, nåd, kraft och vishet äro blott olika namn på fullheten. Och alltså innefattar tron hela fullheten, hela det andliga livet till både form och innehåll, betraktad från den sidan, att det är ett liv av, i, genom och inför den Osynlige, såsom vore han för ögonen, såsom såges han. Tron är nämligen motsatsen till att se med lekamliga ögon (Joh 20:29). Men med andens ögon ser hon. Hon ser sig själv till både innehåll och form, ty hon ser Guds rike (Joh 3:3); hon ser både Gud, himmel och helvete; och hon ser allt detta med en erfarenhetsvisshet, så att hon såsom Stefanus går i döden därpå.

Tron har människoform. Och på denna form ligger större vikt, än vad man ofta tillmäter den.

Trons innehåll tager alla de mänskliga sinnena, gåvorna, krafterna och förmögenheterna i anspråk och bor blott i dem, såsom vi sett. Och endast i den mån dessa tjäna innehållet, kan innehållet bevaras och växa till. De måste alltså vårdas, tuktas, övas, gymnastiseras, för att bliva dugliga verktyg åt segerinnehållet. Du kan t.ex. genom andlig och kroppslig lättja och vällevnad så skada kärilet, att innehållet går förlorat. Du kan ock genom överansträngning göra det odugligt. Utslitna och förstörda nerver lägga farliga hinder i vägen för en verklig första- och andrabudstro. Genom oförståndigt förbrukade ande-, själs- och kroppskrafter ådrager du dig ett »straffområde», där segerinnehållet flyttar ut ur sin form, och där du ligger som en trosruin med sönderbrutet käril, varunder dåsighet, modlöshet, ja, bitterhet taga överväldet och sätta sig fast till en svaghetens ande, som lätt övergår i en verklig otrosande. Far alltså visligt och förståndigt med ditt troskäril, ty det sitter på varje punkt *inne* i innehållet, och innehållet på varje punkt *inne* i kärilet.

Tron har människoform. Därpå ligger vikt. *Hennes gudomliga, överjordiska och övervärldsliga innehåll framträder blott i sann människogestalt.* Tron finnes till endast såsom budhållare. Första- och andrabudshållningen är hennes liv. Hon kan icke leva en sekund utan den. Därav kommer det sig, att den sant överjordiska och övervärldsliga tron trives blott i det sant mänskliga och naturliga kärilslivet och mår så hjärtans väl i det vardagliga, jordiska plikts- och sysslolivet med allsidig, ihärdig och trogen budhållning in i det minsta. Hon möter Gud Allt i allt och suger i sig guld- och honungs-alltet i allt. Jordens för mången så tråkiga prosa är för henne en himmelsk poesi.

Akta dig alltså för den överspända tro, som föraktar och hoppar över det jordiska kärilslivet, och som blott spejar och gapar efter »tecken och under och övernaturliga ting». Den tron har icke människoform, utan vidundersform. Och hon kan väl till en tid hålla sig uppe i ett ymnigt känslösvall, ty hon hålles uppe av vidundren i himlarymden (Ef 2:2; 6:12), vilkas tjusning har en lömsk och snärjande sällhet, förvillande lik den sanna trons sällhet. Hon har icke född kärilsgestalt eller budhållarefäste på jorden, och därför har hon icke kunnat stiga upp i safirens överjordiska, rena rymder, utan råkat in i gudlös rymd bland furstar, som äro förklädda till ljusets änglar, och som utandas en ande »så ljus, så mild, så stark».

Blott trogen evangelisk första- och andrabudshållning räddar från *alla, alla* faror. På de tu buden, förbundsmässigt hjärtelagda och sinnesskrivna, hänger det. Vägen till det gudomligt, himmelskt och evigt höga och stora går blott genom käril-människans, jordens och tidens låga och lilla. Tron har människoform.

Kristus kan aldrig omedelbart frälsa en människa, såsom vi sett förut, utan blott medelbart: genom tron. En blott och bar utanför-Kristus frälsar ingen. Endast såsom invärtes-Kristus, såsom återfödd Kristus i gestalten av tro kan han frälsa. Han måste underkasta sig ett nytt människoblivande, ett nytt jag-blivande, subjektblivande i människan.

Tron är alltså den subjektiverade, jag-vordne Kristus. Och blott

såsom subjektiverad genom tron kan han frälsa.

Tron är den subjektiverade, jag-vordna kärleken. Och blott såsom subjektiverad genom tron kan den eviga kärleken frälsa.

Tron är den subjektiverade, jag-vordna rättfärdigheten. Och blott såsom subjektiverad genom tron kan den eviga rättfärdigheten frälsa.

Tron är den subjektiverade, jag-vordna livsnåden. Och blott såsom subjektiverad genom tron kan den eviga livsnåden frälsa.

Tron är den subjektiverade, jag-vordne försoningsanden, första- och andrabudsanden. Och blott såsom subjektiverad genom tron kan försoningsanden frälsa.

Med ett ord: Tron är det subjektiverade, jag-vordna evangeliet. Och blott såsom subjektiverat genom tron kan evangelium frälsa.

Det är icke den gamla människan, som tror på Kristus, vilar vid honom och förtröstar på honom — detta är skökotron.

Utan det är den nya människan, till en början den nya rot-människan, som tror på Kristus. Redan rot-trons första gnista är det subjektiverade evangeliet, den subjektiverade Kristus såsom rotsubjekt till pingstsubjektet. Tron är redan i sin avlelse den nya skapelsen.

Tron är det finaste och finkänsligaste ting i världen. Ty hon är den allra finaste sammansättning av Gud och människa till ett gudmänskligt jag i Kristus. Hon är gudsmänniskan. Och därför är hon så finkänslig. Hon kan nämligen bestå blott så länge Gud får vara Gud och människan människa. Så snart där uppstår något merguderi, självförguderi och världsförguderi, eller självfrälseri, då är tron skadad. Och nu sticker, svider och varnar det därinne. Vad är på färde? Jo, trosjaget håller på att upplösa sig i två jag: Kristus-jaget och människo-jaget. Och fortsättes det falska självväsendet, då går födelsen upp och Kristus-jaget drager sig utom människan och intager ställning till henne blott såsom världsförsonings-jag. Och därmed sjunker människo-jaget ned till ett ofött naturjag, som sättes i finkan. Och nu får detta arma finkjag passera straffskoleklasserna för att möjligen bliva ett återfött pingstjag. — Tron är fin och finkänslig. Hon är den himmelska liljan i köldens värld, duvan i rovfåglarnas land, den rena jungfrun bland ett horiskt släkte.

Det födda segerinnehållet i det födda segerkärilet är den kristna tron. Det är övervinnaretron. Och vid henne äro alla 7 evighetslöftena bundna, såsom vi sett. »Den som övervinner, han skall få.» Så sluta alla 7 sändebreven (Upp 2, 3). Och: »den som övervinner, han skall få allt detta till arvedel» — det är Skriftens sista ord av honom, som sitter på tronen (21:7). På övervinnaretron ligger alltså *hela* vikten. Människa, människa! Märk detta!

Övervinnaretron är den full- och helfödda tron. En sådan är det smått om. Det är, enligt Kristus, blott "få", som äga den (Matt 7:14). Men tiondedelsfödd, fjärdedelsfödd och halvfödd tro är det gott om. Och däri låge ju intet ont, om den blott finge vara vad den är: ännu icke fullfödd tro. Men den går och galler som pingsttro med anspråk på alla evighetslöften, ehuru den icke är övervinnare. Och då är den skökotro.

Men i tid, som nu är och som stundar, kräves fullfödd tro. Ty

Människosonen är *redan* kommen, nämligen kommen såsom den Harmageddoniske brudgummen. Och han frågar, om det nu finnes tro på jorden. Och vi se denna efterfrågan överallt i vårt land, frågan om det nu finnes en Stefanus-tro, som står första- och andrabudsståndet, pelareståndet in i döden.

Låt oss så till sist kasta än en blick på Stefanus, »den förste kristne martyren». Då han stod inför Stora rådet, bröt sig det födda segerinnehållet igenom det födda segerkärilet, så att alla, som sutto i Rådet, sågo hans ansikte såsom en ängels ansikte. — Så fulla av tro skolen I, Herrens heliga, stå inför edra fiender, förföljare, pinare och mördare.

Och när han hade slutat sitt tal, beto de samman sina tänder mot honom. Men han stod orubbligt pelarestånd. — Så skolen I stå inför allt raseri, hat och hot.

Och nu kastade han sin sista blick mot höjden, dit han blickat så ofta. Det var hans vanliga förstabudsblick på Gud såsom Gud *allena*, och på Jesus såsom frälsaren *allena*. Och nu brast osynlighetens slöja, trons ögonbindel togs bort för en kort stund. »Han fick se Guds härlighet och såg Jesus stå på Guds högra sida.» — Denna slöja blir allt tunnare, ju mer trons fullhet går in. Och på trons högsta stadier säges hon ofta bliva tunn och skör som ett flor och brista gång på gång. Ju fullare tro, desto tunnare slöja. Fullväxt tro, genombruten slöja. — I, Herrens heliga, gören trons slöja allt tunnare för varje dag, så kanhända hon brister för ett ögonblick på edert Harmageddon. Skönt att dö under öppnad himmel, lätt att dö i strålglansen från Guds härlighet.

Och när han omtalade den himmelska synen, då stormade bödlarna in på honom, likt vilddjur, som de ock voro, och förde honom ut ur staden och stenade honom. Och när stenarna krossade hans kropp, böjde han för sista gången sina knän och ropade med hög röst: »Herre, tillräkna dem icke denna synd.» Han sista blick mot höjden var alltså förstabudsblicken, och hans sista blick mot jorden var andrabudsblicken. Han var full av de två buden, han dog i de två buden. Han dog i **all**-kärleken till Gud och i **hel**-kärleken till nästan, i segerrik första- och andrabudstro, övervinnare-tro. Så skola Herrens heliga dö.

FJÄRDE DELEN

Trons rättfärdighet

Här taga vi fem synpunkter:

I

Tron är rättfärdighet

Den kristna tron är »Guds rättfärdighet» eller Kristi seger-rättfärdighet i pingstfödd människogestalt. Och den är första- och andrabuds rättfärdigheten eller första- och andrabudslydnaden eller första- och andrabudsanden, som är trons ande.

Förstabuds rättfärdigheten är trons grundrättfärdighet. Och den består däri, att människan av allt hjärta, all själ, all kraft och allt förstånd låter Gud vara Gud och människan människa, låter Gud vara allt och

människan intet, låter Gud behålla allt som är hans — och hans är både hon själv och hela hennes allt — med ett ord: **giver Gud äran.**

Denna trons förstabuds rättfärdighet ställer Gud och människa, himmel och jord och allt vad i dem är på deras rätta platser och giver var och en sitt. Och mer kräver Gud icke av människan. Ty med denna rättfärdighet står hon på hela den himmelska och på hela den jordiska tillvarons botten. Längre kommer hon icke. Och längre i rättfärdighet kom icke ens Kristus. Men dit ned, ända ned till alltings förstabuds botten, måste hon. Det kravet uttager Gud oavprutat, och det vid vite av evig död. Så allvarlig och djupgående är trons grundrättfärdighet.

Hör några ord i saken av förstabuds jätten Luther. Han säger i den större förklaringen över Galaterbrevet, under kap. 3:6, följande:

»Med dessa ord: Abraham trodde, gör Paulus tron på Gud till den högsta gudstjänst, den högsta undergivenhet och lydnad, det största offer. Den som är en vältalare, han må närmare utföra det som här säges och tillse, vilket allsmäktigt ting och vilken oskattbar och oändlig dygd tron är. *Ty hon giver Gud äran, det största man kan giva honom.* Men att giva Gud ära, det är att tro på honom, det är att anse honom sannfärdig, vis, rättfärdig, barmhärtig, allsmäktig, med ett ord, att erkänna honom såsom upphovet och givaren av allt gott. Detta gör icke förnuftet, utan tron. Hon summerar tillhoppa gudomen och skapar, så att säga, gudomen, väl icke i Guds väsende, men i oss. Ty utan tron förlorar Gud i oss sin ära, sin vishet, rättfärdighet, sanning, barmhärtighet o.s.v., med ett ord, Gud får icke behålla något av sitt majestät och sin gudom, där hon icke är. Gud fordrar icke heller något mer av människan, än att hon lämnar honom i besittning av sin ära och gudom, det är, att hon håller honom icke som en avgud, utan som Gud, som ser, bönhör, förbarmar sig, hjälper, o. s. v. Får han detta, så har han sin gudom okränk och ostyckad, det är: allt vad ett troget hjärta kan giva honom, det har han. *Att kunna giva Gud denna ära, det är därför en visdom över all visdom, en rättfärdighet över all rättfärdighet, en gudstjänst över alla gudstjänster och ett offer över alla offer.* Härav kan man inse, **huru stor rättfärdighet tron är** och tvärtom, huru stor synd otron är.»

Och i förordet till Romarebrevet säger han: »Tron är ett gudomligt verk i oss, vilket förvandlar och pånyttföder oss av Gud och dödar den gamle Adam, gör oss till helt andra människor till hjärta, mod, sinne och krafter och förer med sig den helige Ande. O, ett levande, rörligt, verksamt, mäktigt ting är tron, så att det är omöjligt, att hon ej utan återvändo skulle verka det goda... **En sådan tro är rättfärdighet och kallas Guds rättfärdighet, eller den rättfärdighet, som gäller inför Gud, emedan Gud giver den och räknar den för rättfärdighet för Kristi vår medlares skull, och gör människan sådan, att hon giver åt var och en vad honom tillhör.»**

Och i skriften: »Om den trefaldiga rättfärdigheten» säger han, sedan han talat om arvsynen, som är till genom födelse:

»Den rättfärdighet, som utgör motsatsen till denna synd, **är likaledes till genom födelse, en väsensbeskaffenhet, ursprunglig, en annans, det är Kristi rättfärdighet:**

Utan en varder född på nytt av vatten och ande: alla som honom

anammade gav han makt att bliva Guds barn: den som är född av Gud, han syndar icke, utan födelsen av Gud bevarar honom.»

Och i skriften »Om en kristen människas frihet» läsa vi under »För det trettonde», dessa ord: **»Tron allena är människans rättfärdighet och alla buds fullbordan. Ty den som fullbordar det första budet, han fullbordar ock förvisso lätteligen alla andra bud.»**

I dessa ord av Luther lägga vi, bland annat, särskilt märke till dessa tre saker:

Först att tron, enligt Luther, *är, är* rättfärdighet, och att denna rättfärdighet är livsrättfärdighet, invärtes rättfärdighet, första- och andrabuds rättfärdighet.

För det andra: att denna trons livsrättfärdighet gäller inför Gud, emedan den är Guds rättfärdighet, som Gud giver och räknar för rättfärdighet. Den är allena människans rättfärdighet, säger han. Den är alltså allena frälsande.

För det tredje: att denna Guds och Kristi rättfärdighet gives *genom födelse*. Kristi rättfärdighet är till genom födelse, likasom synden är till genom födelse, säger han. Sålunda: blott såsom pingstfödd (jag-vorden, subjektiverad, i tro omsatt) rättfärdighet är Kristi rättfärdighet personligt frälsande, enligt Luther.

Sådana ord av Luther som de nyss anförda — och sådana finnas i tusental — borde ha varit intagna i »långkatekesen» i stället för de efterlutherska skökoförklaringarna, som förfalskat Luthers tro genom en ofödd, budlös, rättfärdighetslös tro såsom personligt frälsande tro; varom mer längre fram.

Att tron är rättfärdighet och en rättfärdighet, som gäller inför Gud, det har Paulus fastslagit i ett oerhört starkt uttryck, som han använder 10 gånger i sina brev. Och det är uttrycket: »av» eller »på grund av tro», egentligen enligt grundtexten: »ur tro» (ek pisteos). Han säger nämligen: »rättfärdiggöras på grund av tro» (ur tro), och rättfärdighet på grund av tro» (ur tro) 10 gånger (Rom 3:30; 5:1; Gal 2:16; 3:8, 24; Rom 1:17; 9:30, 32; 10:6; Gal 5:5).

Han tänker sig alltså tron såsom en källa av rättfärdighet inom människan, och detta i full överensstämmelse med Kristus: den som tror på mig, ur hans innersta skola flyta strömmar av levande vatten. Och med det vattnet menade han den utlovade anden, som är rättfärdighetens första- och andrabudsande, och som är trons ande. Det är pingstkällan med pingstvattnet. Och en sådan källa av livsrättfärdighet är tron just *därför och jämt så långt och så länge*, som tron är den nya skapelsen i Kristus, den nya människan skapad i sanningens rättfärdighet och helighet. Därpå ligger hela vikten. Upplöses denna skapelse genom seger-otro, seger-orättfärdighet, då är källan försvunnen till både pingstinnehåll och pingstform. Men så länge tron är Guds rättfärdighetsskapelse i Kristus, så är hon till den grad en källa av rättfärdighet för Paulus, att han rent av sätter rättfärdigheten av (ur) tro (Rom 9:30) såsom likbetydande med rättfärdigheten av (ur) Gud (Fil 3:9). Rättfärdighetens tros-källa och rättfärdighetens guds-källa är en och samma källa.

Också säger Paulus, att »rättfärdighetens ord» och »ordet om tron» äro ett och samma ord (Rom 10:6–8). Till den grad äro tro och livsrättfärdighet för Paulus samma sak.

Detta djupa ett-varande av tron och Guds rättfärdighet i Kristus uttrycker Luther i den mindre förklaringen över Galaterbrevet, § 60, så: »Kristus och de kristnas rättfärdighet äro **ett** i ett outsägligt innerligt förbund, så som han säger: Det vatten, som jag skall giva honom, skall bliva i honom en källa med springande vatten till evigt liv» (Joh 4:14). Detta »outsägligt innerliga förbund» är vad vi kalla »vattenföreningen», andeföreningen. Kristi ande och människoanden äro de båda vattnen. Deras ettvarande är tron.

— Och märk nu även i detta Luthers ord, att den utlovade anden är den personligt frälsande kristusrättfärdigheten. Pingstanden är Kristi rättfärdighet, enligt Luther. Det är denna anderättfärdighet och »de kristnas rättfärdighet», som äro »ett». De äro ett och samma vatten, en och samma rättfärdighet i form och gestalt av tro. En så outsägligt djup och fin, dyrbar och allvarlig hemlighet är tron.

II

Tron är medlet, genom vilket trons rättfärdighet skapas

Vi ha i det föregående sett, att tron är det födda, alltså själva barnet, själva livsrättfärdigheten. Men det säges ock i skriften, att tron är det medel, genom vilket vi bliva barn. Så Paulus: »Alla ären I Guds barn genom tron i Kristus Jesus (Gal 3:26). Märk: »genom tron». Här står alltså tron icke i betydelse av det pånyttfödda, utan i betydelse av det pånyttfödande.

Vi sågo nyss, att Paulus 10 gånger använder uttrycket: »på grund av tro», därmed angivande tron såsom en Guds rättfärdighetskapelse eller såsom själva rättfärdighetsbarnet. På alla dessa ställen menar Paulus med tron detsamma som Johannes med »det av Gud födda». Den paulinska tron är här *ett* med det johanneiska barnet.

Men Paulus har tron även i en annan betydelse. Han har icke blott uttrycket: »på grund av tro», utan även uttrycket: »genom tro». Och detta senare använder han 5 gånger i samband med orden »rättfärdiggöras» och »rättfärdighet» (Rom 3:22, 25, 30; Gal 2:16; Fil 3: 9; jämf. även Ef 2:8). Här står tron såsom det medel, genom vilket rättfärdighetsbarnet kommer till stånd.

Men huru kan tron vara både det pånyttfödande och det födda, både det medel, genom vilket rättfärdigheten skapas, och rättfärdigheten själv, vara både det frambringande och det frambragta, både orsak och verkan? Ja, det innersta förloppet härvid är trons hemlighet, som vi varken kunna eller behöva förstå. Men vi både kunna och böra skaffa oss den insikt i saken, att vi icke genom oförstånd lägga hinder i vägen för densamma.

Tron är redan i sitt första ögonblick både det medel, genom vilket rättfärdigheten skapas, och själva rättfärdigheten. Låt oss taga ett par bilder från motsvarande områden i den lekamliga världen:

Eld frambringar värme. Men icke så, att elden uppkommer först och värmen sedan. Nej, de uppkomma samtidigt. Värmen är för handen i samma ögonblick, som elden är för handen. Huru liten elden är, så är där värme därefter. Och värmen håller jämna steg med elden i stigande och sjunkande. Här sitta alltså det frambringande och det frambragta ihop i en ouplöslig förening från början och till slut. Och det innersta

förhållandet i denna förening är en hemlighet, som ännu ingen människa kunnat utforska.

Så tron. Genom henne frambringas livsrättfärdigheten. Men icke så, att tron är till först *utan* rättfärdighet, och att sedan kommer rättfärdigheten. Nej, de uppkomma samtidigt. Livsrättfärdigheten är för handen i samma ögonblick, som tron är för handen. Trons första gnista är rättfärdighetens första gnista; och rättfärdighetens första gnista är trons första gnista. Det är en och samma gnista. Huru liten tron är, så är där livsrättfärdighet därefter. Och rättfärdigheten håller jämna steg med tron i stigande och sjunkande. Här sitta alltså tro och rättfärdighet, det frambringande och det frambragta, ihop i en oupplöslig förening från början och till slut. Detta få vi uppleva i erfarenheten. Och så långt både kunna och böra vi förstå saken, så att vi icke skilja tro och livsrättfärdighet från varandra och göra oss en budlös tro såsom frälsande tro, ty en sådan tro finns icke; utan låta tro och rättfärdighet vara vad de äro: en och samma sak, sedd från två olika sidor och bärande två olika namn.

En annan bild. Det lekamliga hjärtats rörelser äro medel eller villkor för det lekamliga livets uppkomst och bestånd. Ty börjar icke hjärtat att röra sig, så blir det intet liv av; och stannar hjärtat, så upphör livet. Men icke vill väl någon påstå, att hjärtat rör sig först *utan* liv, och att sedan kommer livet. Nej, hjärtats första rörelse och livets uppkomst såsom lekamligt hjärteliv äro *samtidiga*. Hjärtats första slag är livets första rörelse; och livets första rörelse är hjärtats första slag. De sammanfalla till en och samma rörelse men på ett så underbart sätt, att hjärtats första slag är på samma gång *både* medel för livets uppkomst *och* livets uppkomst, och att alla dess följande slag äro både medel för livet och själva livet. Även här sitta alltså det frambringande och det frambragta ihop i en oupplöslig förening från början och till slut. Och det innersta förhållandet i denna förening är en hemlighet, som ännu ingen människa kunnat utforska.

Så tron. Bilden av hjärtat är tillräckligt belysande. Lika litet som det lekamliga hjärtat rör sig först *utan* liv och sedan gör levande, lika litet är tron till först *utan* rättfärdighetsliv och sedan gör levande. Tron och livet, tron och barnet, tron och rättfärdigheten uppkomma samtidigt. Trons första rörelse är det nya och rena hjärtats första slag — »med hjärtat tror man» — och det nya och rena hjärtats första slag är trons första rörelse. De sammanfalla till en och samma rörelse, men på ett så underbart sätt, att trons första rörelse är både *medlet* för det nya och rena hjärtats eller livsrättfärdighetens uppkomst och själva denna *uppkomst*, samt att tron sedan alltjämt är både *medlet* för det nya och rena hjärtats tillvaro och *själva det nya och rena hjärtat* eller *livsrättfärdigheten*. Så långt kunna vi tydligen se saken i erfarenheten. Och så långt kunna och böra vi förstå den, så att vi icke i likhet med den efterlutherska skökan göra oss en tro, som är »ett blott och bart instrument» såsom hon kallar den, en tro, som är till först utan liv och sedan gör levande, en tro, som är till först *utan* livsrättfärdighet, och som »frälsar fullkomligt» *utan* livsrättfärdighet, *utan* ett annat nytt och rent hjärta, och först såsom följd härav blir pånyttfödande. — Nej, lika litet som här på hela vår jord finns en eld utan värme eller ett hjärta, som slår sitt första slag *utan* liv, lika litet finns här på hela vår jord en frälsande tro *utan* livsrättfärdighet. Det är visst.

Tro och livs rättfärdighet äro två oskiljaktiga sidor i samma sak. Saken är trosmänniskan. I samma ögonblick, som hon tror, är hon till såsom livs rättfärdig, allt efter trons organiska ståndpunkt och grad.

Gud gör det möjligt, för människan att tro på Kristus, såsom vi sett. Men Kristus är aldrig den rättfärdighetslöse, utan »den rättfärdige». I samma ögonblick som människan tror på honom, är han för handen såsom den rättfärdige i själva hennes tro och giver tron dess rättfärdighetsgestalt, första- och andrabudsgestalt. Och han gör tron både till medel för denna gestalt och till själva denna gestalt. Han bringar troshjärtat att slå sitt första slag och att slå alla sina slag såsom villkor och medel för ett nytt och rent hjärta, och han är själv med i alla dessa slag såsom själva det nya och rena hjärtat. Det är hemligheten. »Kristus och de kristnas rättfärdighet äro **ett** i ett outsägligt innerligt förbund.» Så uttryckte Luther denna hemlighet.

Så är tron både det medel, genom vilket trons rättfärdighet skapas, och själva denna rättfärdighet. Och i detta skapelseverk taga både Gud och människan del. Det är ett gemensamt verk av dem båda. Människans andel i denna skapelse vidrörde Luther i det första ordet vi anförde av honom i förra avdelningen. »Tron skapar, så att säga, gudomen i oss», sade han. Alltså skapar tron den eviga livs rättfärdigheten i människan. Ja, det är verklig sanning. »Rättfärdigheten är dig nära, i din mun och i ditt hjärta» (Rom 10:8). Gud inför rättfärdigheten, första- och andrabudsanden, i hjärta och sinnen. Det känna vi. Men så börjar *vårt* skapelseverk. Vi måste subjektivera rättfärdighetsanden, äta och dricka den och omsätta den i en rättfärdighetsmänniska. Och detta verk ålägger Kristus oss vid vite av det eviga livets förlust (Joh 6:53). — Gud lägger sina lagar i hjärtat och skriver dem i sinnen. Det känna vi. Men vi känna ock, att vi måste dagligen, ja, sekundligen med vår hand hålla dem där lagda och där skrivna, så att de bliva *våra* hjärtelagar och *våra* sinneslagar. Varom icke, så tagas de tillbaka. Det känna vi tydligen. — Det lekamliga hjärtat slår mekaniskt, oberoende av människans vilja. Icke så det nya och rena hjärtat. Det slår blott om vi vilja. Även dess första slag beror på vår vilja. Och vi hava makt att låta det slå, sedan det börjat att slå, och vi hava makt att stanna det. Så allvarlig är *vår* andel i trosrättfärdighetens skapelse.

III

Tron räknas till rättfärdighet

Att tron räknas till rättfärdighet, därpå lägger skriften en stor och salig vikt. Det se vi särskilt av Rom. 4:e kapitel. Detta tillräknande bör alltså noga beaktas.

Att Gud räknar tron till rättfärdighet, det innebär bland annat dessa två saker:

Först, att tron — såsom vi redan sett — *är* rättfärdighet. Ty annars räknade Gud icke så. Ty han räknar ingenting för annat än vad det verkliga är. — Att tro på Gud är att bliva och vara Guds rättfärdighet i Kristus Jesus (2 Kor 5:21). Och den som *är* Guds rättfärdighet i

Kristus, han är rättfärdig inför Gud. Ty Gud vidkännes naturligtvis sin egen rättfärdighet. Och det är blott sin egen rättfärdighet i form och gestalt av tron, som han tillräknar till rättfärdighet. — Sålunda: att tron räknas till rättfärdighet innebär det, att tron är en rättfärdighet, som gäller inför Gud. Och så gäller tron *så vitt och så länge*, som hon på förstabudsvis omfattar försoningens första- och andrabudsande såsom sitt frälsnings-allt, rättfärdighets-allt och salighets-allt.

Men då nu tron är en verklig rättfärdighet, varför behöver den då blott *räknas* såsom rättfärdighet? Jo, därför att hon *icke* är en fullkomlig (syndfri) rättfärdighet. Trons räknande till rättfärdighet innebär alltså för det andra: att tron aldrig är en fullkomlig rättfärdighet, utan alltid en mer eller mindre bristfull rättfärdighet. Därför kan Gud icke antaga den såsom fullkomlig, ty det vore icke sant. Och därför blott räknar han den för rättfärdighet, det är, han låter den av faderlig nåd och barmhärtighet gälla såsom fullkomlig rättfärdighet, nämligen i den meningen, att den troende människan får åtnjuta fullkomlig barnarätt hos Gud, fastän hon genom sin sekundliga och stundom förskräckliga synd och brist icke har rätt till någon rätt.

Att Gud låter en ofullkomlig rättfärdighet gälla inför sig såsom fullkomlig rättfärdighet, nämligen i den antydd meningen, det är intet osant hos Gud, eller kränkning av hans rättfärdighet, utan tvärtom en sann och naturlig följd av hans fadersrättfärdighet. Ty han »räknar» ju här med barn. Hör på en jordisk fader, som har t.ex. två barn, av vilka det ena är nyfött och det andra är fullväxt. Han säger aldrig: »Jag har ett och ett halvt barn eller en och en hundradels barn» eller något dylikt. Nej, han säger bestämt: »Jag har två barn.» Det lilla har jämt lika stort tal i räkningen som det stora. Naturligtvis; ty det är ju ingen fågel eller fisk, utan det är till väsen och natur, sinnen och lemmar en fullkomlig människa, fastän det ännu icke är en fullkomlig, d. ä. fullväxt människa. Gud är Fader. Och han räknar även de små eländiga barnkrypen såsom sina fullkomliga barn med fullkomlig barnarätt, fastän de ännu icke äro fullkomliga eller evighetsmyndiga, utan bliva detta först på tredje födelsedagen.

Trons räknande till rättfärdighet har två skeden: det för-pingstliga och det efter-pingstliga.

Det förra. Redan rot-tron räknas till rättfärdighet, så att den av faderlig barmhärtighet får åtnjuta rotbarnskapets alla rättigheter och förmåner. Och dessa bestå bland annat däri, att rotbarnet, trots all sin synd, får stanna i skolan och vara föremål för undervisning, bestraffning, upprättelse och tuktan i rättfärdighet för att bli pingstmänniska, gudsmänniskan, som är till allt gott verk skicklig. Ja, hon får stanna i skolan även då, när hon genom sin barnaktighet och vanart är ett mycket svårt barn, som vållar mästaren mycken omtanke och stort besvär och ofta sätter hans tålamod på hårda prov. Ja, hon får vara ett Guds barn även då, när hon är så andeligen sjuk, svag, stapplande och eländig, så gränslöst smutsig och ful, elak och arg, så att ingen människa kan se, att hon är ett Guds barn, utan snarare tyckes vara ett djävulens barn, såsom rotbarnet Petrus ett par gånger visade sig (Matt 16:23; Mark 14:71). Men Gud ser, vad hon är. Ty han ser till

botten. Och där ser han rotbarnet, den lidande och kvidande första- och andrabuds-viljan, som innerst vill vara ett fullkomligt Guds barn och skriar efter att få bli det. Ja, detta guldbarn ser Gud, där människor blott se slaggbarnet. Och Gud bedömer och behandlar allt efter dess grundväsen, grundart och grundnatur. Och det är outsägligt gott att hava en sådan Fader. Ty vart skulle det taga vägen, om vi vore överlämnade åt blott kortsynta människors dom och behandling?

Och så det senare skedet. Här ha vi pingsttron, som är den födda seger-rättfärdigheten från höjden, övervinnare-tron. Och den räknas pingstmänniskan till rättfärdighet, så att hon har fullkomligt pingstbarnaskap med högskolevård, högskolerätt och arvsrätt till övervinnandets alla 7 omätliga och outsägliga evighetslöften, och allt detta oaktat hennes övervinnande är sekundligen bristfullt, ja, mycket bristfullare, än hon själv ens anar. Men slarvar hon, så att otron tager överväldet och sätter djuret på tronen, då får hon stiga ned till rot-trosskedet och genomgå bittra finketider med fara att sjunka ned i den bottenlösa svindelfinkan. Men arbetar hon med fruktan och bävan på sin frälsta själs dagliga nyfrälsning, då införes hon i förnyad bottenskola till erhållande av ett större trosmått, såsom vi sett i det 7:e kapitlet. Och här får hon genomgå ett nytt slagglöde, i vilket övervinnandet synes vara försvunnet eller åtminstone är förskräckligt bristfullt. Men här tillräknas henne pingsttron, som i verkligheten icke är försvunnen, fastän hon tycker så, till fortfarande fullkomlig rättfärdighet med fullkomlig pingstbarnarätt, ehuru hon känner sig absolut ovärdig även den minsta rotbarnarätt.

Trons räknande till rättfärdighet innefattar alltså syndaförlåtelsen. Ty genom tron renar Gud hjärtat, såsom vi sett. Denna rening sträcker sig så långt som tron sträcker sig. Den är alltså i det för-pingstliga skedet en rot-rening genom rot-tron, som håller människan rättfärdig eller ren i hjärte- och viljeroten. Och i kraft av denna renhet kan hon hungra och törsta efter renhet. Ty blott den roträttfärdige eller rotrene kan hungra och törsta efter rättfärdighet eller renhet. — Och denna hjärterenande rot-tro tillräknar Gud människan till syndens icke-tillräknande, så att varken de begångna synderna eller den fortfarande synden kan beröva henne bottenskolerätt. Detta dagliga, ja, sekundliga tillräknande av den hjärterenande rot-tron till syndens frånräknande är den för-pingstliga syndaförlåtelsen. Det är denna förlåtelse, vilken rotbarnet erfar såsom ett fast stöd i hjärtats innersta mitt i allt svidande syndaelände, en klippa, som visserligen ofta översköljes av otrons övermäktiga flöden, men som aldrig bortsköljes, aldrig viker, aldrig sviker, så länge rot-tron förtröstar på Gud *allena*, på *Kristus allena*.

Och i det efterpingstliga skedet ha vi pingsttron, den födda seger-renheten från höjden. Och denna hjärterenande övervinnaretro tillräknas människan till syndens icke-tillräknande, så att varken de förut begångna synderna eller den ännu vidlådande synden kan beröva människan högskolerätt. Detta dagliga, ja, sekundliga tillräknande av den hjärterenande pingsttron till syndens frånräknande är den nytestamentliga förbunds-förlåtelsen, som giver den födda friden. Denna förlåtelse erfares icke blott som ett rotstöd och en rotklippa, utan såsom själva Sions berg, vilket står på »alla bergens hjässa», och som

intet hav kan överskölja, inga syndaminnen, ingen vidlådande syndighet, intet tillfälligt syndautbrott kan rubba.

Men i intetdera skedet fritager förlåtelsen från det domslidande, som det ådragna »straffområdet» kräver. Det uttages intill sista skärven, såsom vi sett i det 6:e kapitlet. Och i det förra skedet vill det bliva ett födslokval eller en bottenskoletuktan i rättfärdighet; och i det senare skedet ett förnyat födslokval eller en högskoletuktan i rättfärdighet. Ty blott i den mån Guds förbunds lagar bliva övervinnande hjärte- och sinneslagar, kommer Gud icke synden mer ihåg. Avtagande syndsådd, avtagande straffskörd; slutad syndsådd, slutad straffskörd.

Trons räknande till rättfärdighet insätter alltså icke blott i barnarätt utan ock i barnaplikt. Och denna plikt består i förra skedet däri, att människan låter fostra sig till övervinnare, och i det senare skedet däri att hon *är* övervinnare; eller: i det förra däri att hon *bliver* Guds rättfärdighet i Kristus, och i det senare däri att hon *är* Guds rättfärdighet i Kristus; korteligen: barnaplikten ligger i själva tron: så som verklig rot-tro och såsom verklig pingsttro.

Trons räknande till rättfärdighet är en övermåttan härlig sak, ty det är ett räknande av nåd, i nåd och till nåd, så att det sekundligen känns in i hjärteroten och ut i fingrar och tår. Men det är ock en allvarligt uppfordrande sak. Människan erfar sekundligen, huru allt hänger på tubuds-tron. Hon känner, huru Gud vänder sig *till* henne eller *ifrån* henne, allt efter som hon vänder sig till honom i tro eller ifrån honom i otro. Hans ögon ljusna i välbehag eller mörkna i misshag, och det stundom flera gånger på samma dag. Lagg noga märke till det; och följ troget hans blick. Allt balanserar på tron. Gud kan aldrig bevara dig med sin makt blott; utan du bevaras *med* Guds makt *genom* tron» (1 Petr 1:5). Du kan genom otro binda hans allmakt i evig vanmakt.

Det tillräknande, som vi nu talat om, grundar sig alltså på tron. Det är ett trons tillräknande. Men det finns, som vi sett i det 6:e kapitlet, även ett annat tillräknande. Och det gäller hela världen. Och det försiggår *utanför* tron och har ingenting att skaffa med den. Ty det som här tillräknas är Kristi oavlade och ofödda rättfärdighet eller »förtjänst». Och den är tillräknad hela världen till syndens icke-tillräknande till självförsoning. Men i det förra tillräknandet däremot är det Kristi avlade rättfärdighet eller »förtjänst» i gestalten av rot-tro, som tillräknas rotmänniskan, och Kristi födda rättfärdighet eller »förtjänst» i gestalten av pingsttro, som tillräknas pingstmänniskan. Och det blir en himmelsvid skillnad. I ena fallet är Kristus en blott och bar utanför-Kristus, i andra fallet framträder han såsom en även invärtes-Kristus, såsom jag-vorden, subjektiverad i gestalten av tro. *Först här är han personligt frälsande.*

Alltså åtnjuter den troende människan ett tvåfaldigt tillräknande: dels det allmänna tillräknandet av Kristi rättfärdighet till syndens icke-tillräknande till självförsoning, dels det enskilda tillräknandet av Kristi rättfärdighet, i gestalten av tro, till syndens icke-tillräknande till förlust av barnaskap. Det förra skiljer henne icke från världen, men det senare lyfter henne oändligt över världen.

Vi ha nu sagt några ord om trons räknande till rättfärdighet. Och vår

III:e avdelning har till överskrift: »Trons rättfärdighet.» Och vari består då trons rättfärdighet? Jo, i två saker: dels i *tron själv* såsom varande rättfärdighet, dels i Guds barmhärtiga *tillräknande av tron* till rättfärdighet.

IV

Luthers rättfärdiggörelse genom tron.

»Vad jag härtills alltid och stadigt har lärt om rättfärdiggörelsen, kan jag icke till den minsta del något ändra: nämligen att vi genom tron (såsom Petrus säger) **bekomme ett annat, nytt och rent hjärta och att Gud för vår medlares Kristi skull håller oss alldeles för rättfärdiga och heliga.** Och fastän synden i köttet icke är alldeles borttagen eller död, så vill dock Gud oss densamma icke tillräkna eller ihågkomma. — På denna tro, förnyelse och syndernas förlåtelse följa sedan goda verk och gärningar.»

Detta är Luthers rättfärdiggörelse, alltså den äkta, oförfalskade lutherska rättfärdiggörelsen. Och om den ha vi talat i det 6:e kapitlet. Nu blott ett par ord.

Genom tron få vi ett annat, nytt och rent hjärta, säger han. Och detta påstående grundar han på Petri ord, att »Gud renar hjärtat genom tron». Det är ock grundat på profeternas ord om det nya och rena förbundshjärtat med Guds lagar i sig. Det är alltså första- och andrabudshjärtat eller tu-buds-tron med tu-buds-hjärtat, den nya skapelsen i Kristus.

»Genom tron få vi ett annat, nytt och rent hjärta.» Detta hjärta är sålunda den genom tron skapade livsrättfärdigheten eller Kristus själv kommen till gestalt i människan. Det är Kristi hjärta, jag-vordet, subjektiverat, omsatt i gestalten av tro.

En sådan trosmänniska håller Gud för alldeles rättfärdig och helig, säger han. Men då hon nu har ett annat, nytt och rent hjärta och sålunda är rättfärdig och helig, varför behöver Gud då blott »hålla» henne för rättfärdig och helig? Jo, emedan hennes synd icke är »alldeles borttagen eller död», säger han. Huru rent troshjärtat än är, så är det dock icke *alldeles* rent, icke ens hos renhjärtejätten Johannes. Och därför kan Gud icke antaga det såsom alldeles rättfärdigt och heligt. Ty det vore icke sant. Men av faderlig nåd och barmhärtighet kan han »hålla» det för alldeles rättfärdigt och heligt, det är, låta det åtnjuta barnskapets alla rättigheter, ehuru det icke har laga rätt till någon rättighet. Detta troshjärtats hållande för rättfärdigt och heligt, enligt Luther, är alltså detsamma som trons räknande till rättfärdighet, enligt Paulus.

I detta »hållande för rättfärdig och helig» inlägger Luther syndaförlåtelsen. Han inlägger den redan i det ordet: »rent hjärta». Det är den födda renheten, den födda förlåtelsen, som Gud håller för fullkomlig renhet, fullkomlig förlåtelse, nämligen i den meningen, att på grund av denna födda renhet får varken den förut begångna synden eller den ännu vidlådande synden beröva människan någon enda av alla hennes otaliga och oändliga förbunds rättigheter. Så hel, full och gränslös är denna förlåtelse.

Luther sätter alltså icke syndaförlåtelsen *före* nyfödelsen, utan han sätter den dels *inne* i födelsen eller såsom *ett* med födelsens ny- och

renskapelsehandling, dels *efter* nyfödelsen såsom Guds hållande av den skapade förlåtelsen för fullkomlig förlåtelse. Detta är alltså ett helt och hållet motsatt förhållande till vad som äger rum i den efterlutherska förfalskarekyrkan.

Samma sak som Luther här vid mogen ålder och efter moget övervägande fastställt i en bekännelseskrift såsom sin lära om rättfärdiggörelsen, vilken han alltid haft, och som han icke heller nu vid 55 års ålder »till den minsta del kunde ändra», samma lära framställer han tydligt och klart t.ex. i dessa ord ur Epistelpostillan, sönd. efter Jul:

*»Så torde du säga: vad skall jag då göra? Huru bliver min person förut god och tacknämlig? Huru kan jag bekomma en sådan rättfärdiggörelse? Härpå svarar evangelium: Du måste höra Kristus och tro på honom, alldeles misströsta på dig själv och vara omtänkt på huru du av Kain må bliva en Abel och så offra ditt offer. Såsom denna tro är utan alla dina gärningar och predikas utan all din förtjänst, så gives hon dig ock utan din förtjänst, av idel nåd. **Si, hon gör personen rättfärdig och är ock själva rättfärdigheten. En människa som har en sådan tro efterskänker och förlåter Gud alla synder, Ja, hela Adam och Kain för sin käre Sons skull, vilkens namn är i samma tro.**»*

Märk nu här, huru fint och bibeltroget han låter tron vara både det frambringande och det frambragta, både det medel, genom vilket trons livsrättfärdighet skapas, och själva denna rättfärdighet. Ty så säger han: *»Tron gör personen rättfärdig och är ock själva rättfärdigheten.»* Han har alltså tron både såsom det pånyttfödande och det pånyttfödda. Tron gör ett annat, nytt och rent hjärta, och är ock själva detta hjärta eller denna livsrättfärdighet.

Och märk vidare: han sätter icke förlåtelsen *före* denna pånyttfödande tro, så att födelsen skulle komma såsom följd av en sådan förlåtelse, såsom den efterlutherska förfalskarekyrkan gör, utan han sätter syndaförlåtelsen såsom följd av den pånyttfödande tron. Ty så säger han: »en människa, som har en sådan tro» — nämligen en tro, som är livsrättfärdighet, är ett annat, nytt och rent hjärta, och som alltså är den födda förlåtelsen — »henne efterskänker och förlåter Gud alla synder, hela Adam och Kain, för sin käre Sons skull — märk! — : »vilken namn är i samma tro». Adam och Kain måste alltså vråkas ned från hjärtetronen genom en tro, som *är* en ny och ren Adam, en ny och ren Kain, *innan* Gud kan förlåta och efterskänka den gamle smuts-Adam och den gamle smuts-Kain. Eller såsom det ock kan uttryckas: Den som genom en gudafödd tro blivit utfödd ur vilddjuret och infödd i Lammet, honom förlåter och efterskänker Gud hela vilddjuret, både kattbjörnen och skökan, för Lammets skull, som är i samma tro, eller vars namn *är* i denna tro, *är subjektiverat i denna tro.*

Och lägg slutligen märke till det fina och visa råd, som den erfarne jätten giver åt alla frälsningssökande själar: »Du måste höra Kristus och tro på honom, alldeles misströsta på dig själv och vara omtänkt på huru du av Kain må bliva en Abel och så offra ditt offer.» Där anbefaller han just den förstabudsmässiga tron, som förtröstar på Kristus såsom frälsaren *allena, allena*, och genom vilken tro du just av Kain bliver en Abel. *Där, där:* i den livsrättfärdige »Abel» skall du lägga din frälsning, och icke på efterlutherskt förfalskarevis lägga den utanför »Abel» och blott taga »Abel» på släp. Du skall vara omtänkt på huru du av Kain må

bliva en Abel, omtänkt på en rättfärdiggörelse, som gör din person »god och tacknämlig», och icke på efterlutherskt skökovis vara omtänkt på en rättfärdiggörelse utanför personen, och som tager personen blott på släp. Du skall vara omtänkt på att få en tro, som *gör* och *är* ett annat, nytt och rent hjärta, såsom varande den enda personliga frälsning, som finns, och icke på efterlutherskt skökovis lägga den personliga frälsningen utanför detta hjärta och blott taga detsamma på släp. Ty då går det som det gått och går med mångtusen troende lutheraner: det där släpet låter vänta på sig, det blir allt längre och längre efter, tills det alls icke synes till och alls icke sättes i fråga. Kattbjörnen är klok. Då han får löfte om en fullkomlig frälsning utanför personen, utanför födelsen, då ger han den »besvärliga» födelsen en spark. Och dum vore han, om han icke gjorde det, då han ju har kvittot i fickan på fullkomlig frälsning utanför födelsen. Allt vad han ytterligare gör åt saken är kullerbyttorna i Rom. 7:e. Ty just i den trälhålan har skökolutheranen sin himmel.

Nej, Luther giver den enda rätta och säkra kursen; kurs på »Abel», kurs på en förstabudsmässig tro, som *gör* och *är* ett annat, nytt och rent hjärta, en sådan kurs på Kristus, som styr in i Kristus till en ny skapelse i honom. — Det är denna olycksaliga och förbannelsedigra missriktning genom en förfalskad rättfärdiggörelse, som fördärvat och fördärvar så många människor i den efterlutherska skökokyrkan. Kursen sättes alldeles oriktig ifrån början. Ty den sättes på en rättfärdiggörelse, som icke giver ett annat, nytt och rent hjärta, enär den blott är en yttre domshandling och alltså blott är världs rättfärdiggörelsen, som även Kain ägde.

Summa:

Genom tron en annan, ny och ren Adam, som Gud förlåter hela den förre Adam och hela den ännu vidlådande Adam, allt för den andre Adams skull, som är i samma tro — det är Luthers rättfärdiggörelse. Så enkel är den.

Genom tron ett annat, nytt och rent hjärta, som Gud efterskänker hela det gamla stenhjärtat med alla dess inre och yttre synder, och som han alltjämt håller för alldeles rent, trots alltjämt vidlådande orenhet, och allt detta för medlarens Jesu Kristi skull, som är själva hjärtat i detta troshjärta — det är Luthers rättfärdiggörelse. Så enkel är den. Ett barn kan fatta den lätt.

Och Luthers rättfärdiggörelse är Pauli rättfärdiggörelse.

Tag ett ord av den senare, t.ex. Rom 3:30. Där säger han: »Gud *skall göra de omskurna rättfärdiga på grund av tro och likaså de oomskurna genom tron.*»

Här har vi alltså båda uttrycken: »*genom tro*» (dia pisteos) och »*på grund av tro*» (ek pisteos). Gud gör hedningarna rättfärdiga *genom* tro, och han gör judarna rättfärdiga *på grund av tro*. Och sålunda äro båda dessa uttryck alldeles likbetydande. Ty Paulus kan naturligtvis icke mena, att hedningar och judar frälsas genom olika rättfärdiggörelser, utan genom en och samma rättfärdiggörelse.

Och i båda dessa uttryck måste tron vara en ny skapelse, en rättfärdighetsskapelse. Ty samme Paulus säger ju om både judar och hedningar: »*Det kommer icke an på om någon är omskuren eller*

oomskuren, utan därpå, att han är en ny skapelse" (Gal 6:15). Sålunda: utan en tro, som är en ny skapelse i Kristus, är varken hedning eller jude frälst.

Och i båda uttrycken måste tron vara räknad till eller hållen för rättfärdighet. Ty utan detta Guds barmhärtiga förklarande för rättfärdig på grund av tro, vilket innefattar syndaförlåtelsen, är varken hedning eller jude frälst.

Sålunda innefattar vart och ett av dessa uttryck *hela* rättfärdiggörelsen eller »trons rättfärdighet», som utgöres av tron själv såsom livsrättfärdighet och tron såsom räknad till rättfärdighet.

Alltså inlägger Paulus en dubbelbetydelse i det ordet rättfärdiggöra. Vare sig han säger: göra rättfärdig genom tro eller göra rättfärdig på grund av tro, så betyder ordet rättfärdiggöra både göra rättfärdig från orättfärdig och förklara för rättfärdig. Ty båda dessa saker måste ingå i de hedningars och judars rättfärdiggörelse, som han omtalar i våra textord. I annat fall är det ingen frälsande rättfärdiggörelse.

Men då det heter göra rättfärdig genom tro, då träder själva görandet eller skapandet av trons livsrättfärdighet i förgrunden. Och då det heter göra rättfärdig på grund av tro, då träder räknandet av tron till rättfärdighet i förgrunden. I båda fallen är det fråga om att »göra rättfärdig». Men i förra fallet är det ett: »**göra rättfärdig**»; och i senare fallet är det ett; »göra rättfärdig ». Det är, i förra fallet ligger tonvikten på »göra», göra rättfärdig i sak, i **liv**, i senare fallet ligger tonvikten på »rättfärdig», göra rättfärdig i ord, det är, rättfärdiga eller förklara för rättfärdig.

Båda dessa begrepp, både skapandet av livsrättfärdigheten och förklarandet för rättfärdig, inlägger Paulus i ordet rättfärdiggöra, såsom vi se i vår text. Det ordet rättfärdiggörelse är för Paulus ett dubbelbegrepp.

Och detta barmhärtiga förklarande för rättfärdig på grund av tro, eller detta barmhärtiga räknande av tron till rättfärdighet eller detta barmhärtiga hållande av tron för rättfärdighet är en gränslöst barmhärtig domshandling av Gud, i vilken han fridömer människan från otrons förfärliga barnaskap och fasansfulla arvsskap till all världens synd, skuld och straff, och tilldömer henne trons härliga barnaskap och utesägligt härliga arvsskap till allt vad Gud äger. Men denna domshandling, som sker på grund av en tro, vilken är ett annat, nytt och rent hjärta, får icke förväxlas med världsrättfärdiggörelsens domshandling, som sker utan tro och endast på grundvalen av Kristi oavlade och ofödda rättfärdighet.

Vi ha sett, att det ordet rättfärdiggöra är hos Paulus ett dubbelbegrepp. Och det är denna dubbelbetydelse, som ofta vållat uttolkarna mycket besvär och stundom lett till ödesdigra vantolkningar såsom t.ex. i den efterlutherska förfalskarekyrkan. Hon tager ordet rättfärdiggöra blott i betydelsen av förklara för rättfärdig, och detta icke på grundvalen av en tro, som är rättfärdighet, utan på grundvalen av Kristi oavlade och ofödda rättfärdighet, vilken hon påstår tillräknas en tro, som är ett blott och bart instrument.* Härom mer i vår »Femte del».

Men Luther har tolkat Paulus rätt. Också var han ju sänd av Gud

* Se Konkordieformeln sid. 536 i Fjellstedts översättning, utgiven 1854.

huvudsakligen för att åter framdraga Pauli rättfärdiggörelse genom tro. Och han har icke förfelat sin sändning. Fint och vist inlägger han i sin rättfärdiggörelse den paulinska dubbelbetydelsen av ordet rättfärdiggöra. Båda begreppen slår han tillsammans i detta enkla och lättfattliga: »Genom tron ett annat, nytt och rent hjärta» — det är *göras* rättfärdig från orättfärdig; »och detta hjärta hållet för alldeles rättfärdigt och heligt för medlarens skull» — det är göras *rättfärdig* eller förklaras rättfärdig, dömas rättfärdig.

Man ser, att Luther icke begagnar sig av det ordet rättfärdiggöra. Men han drager ut själva dubbelkärnan ur detsamma och kläder den i ord, hämtade från Petrus och profeterna. Så får han Paulus belyst från »profeternas» och de andra »apostlarnas grund».*

V

Trons gärningar

Här taga vi fem synpunkter:

1

Trons gärningar enligt Kristus

»Sannerligen, sannerligen säger jag dig: Om en människa icke bliver född av vatten och ande, så kan hon icke komma in i Guds rike» (Joh 3:5).

»Icke kommer var och en in i himmelriket, som säger till mig: Herre, Herre, utan allenast den som gör min himmelske Faders vilja» (Matt 7:21).

»Därför, var och en som hör dessa mina ord och gör dem, han må liknas vid en förståndig man, som byggde sitt hus på klippan» (v. 24.)

»Så älskade Gud världen, att han utgav sin enfödde Son, på det att var och en som tror på honom skall icke förgås, utan hava evigt liv» (Joh 3:16).

I det första av dessa ord sätter Kristus nyfödelsen såsom ett oeftergivligt villkor för inträde i Guds rike.

Och i det andra sätter han görandet av Guds vilja såsom ett oeftergivligt villkor för inträde i himmelriket.

Och i det tredje sätter han görandet av »dessa mina ord», d v s bergspredikan, såsom ett oeftergivligt villkor för att huset, ande- och sanningstemplet, kristalltemplet, skall stå på klippan.

Och i det fjärde sätter han tron såsom ett oeftergivligt villkor för att hava evigt liv.

Men nu finns det enligt Kristus och enligt hela skriften icke *fyra* eller *flera* villkor för frälsning, utan blott ett villkor, nämligen **Tron**. Alltså inbegriper han de tre första villkoren i tron. Att födas på nytt, att göra Guds vilja, att göra bergspredikan och att tro, är för honom samma sak, såsom vi se.

Bergspredikan är evangelium. Hon är säden, som lärjungarna

* Författaren till denna bok är ingalunda upptäckaren av den paulinska rättfärdiggörelsens dubbelbegrepp. Utan detta är en i vida kretsar känd och framhållen sak. Se t.ex. prof. Myrbergs »Inledning till Romarebrevet» § 13.

mottogo i sina hjärtan. Där omsattes hon i rottro. Och i denna tro gjorde eller levde de henne rotmässigt: såsom sinnesändringens rot-andeliv med rot-andefrukter. Och på pingstdagen växte hon fram såsom övervinnaretron från höjden. Här blev hon nytestamentligt lagd i deras hjärtan och skriven i deras sinnen.

Bergspredikan är »Guds rättfärdighet». På pingstdagen *blevo* lärjungarna Guds rättfärdighet i Kristus. Där *blevo* de bergspredikan. På den dagen började hon vandra i vanlig människogestalt här på jorden. Högskolelärjungen *är* bergspredikan. Stefanus var full av henne, så att hon satt ut i själva skinnet. Högskoletron är både det medel, genom vilket bergspredikan skapas, subjektiveras, hjärtelägges och sinnesskrives, och själva bergspredikans skapelse.

Bergspredikan är Kristi rättfärdighet. Och hans rättfärdighet frälsar personligt blott såsom född rättfärdighet. Den är till genom födelse, sade Luther. Och han sade ock, att den födes på pingstdagen, såsom vi minnas. Bergspredikan har sin bebådelsedag och sin födelsedag. Högskoletron är både det medel, genom vilket bergspredikan födes, och själva bergspredikan såsom född.

Bergspredikan är, såsom alla Jesu ord, »ande och liv». Hon är försoningens första- och andrabudsande, som i gestalten av rot-tro gav lärjungarna rotförsoningen eller den gammaltestamentliga försoningen med Gud, och som i gestalten av pingsttro gav dem den nytestamentliga försoningen med **Gud**. Och så försonar bergspredikan alla dem, som »låta försona sig med Gud». Högskoletron eller högskolelärjungen är en vandrande försoning med Gud.

Bergspredikan är de tu buden. Hon handlar blott om **all**-kärleken till Gud och om **hel**-kärleken till nästan. På pingstdagen började de tu buden, i gestalten av tubudstron, sin segervandring genom världen. Högskolelärjungen är den vandrande tubudsmänniskan. Och den lilla tubudsskaran, som är den rullande stenen, vandrar omkull hela den tubudslösa världen till sist.

Nyfödelsen är Guds och människans gemensamma *gärning*. I och genom födelsen *gör* tron Gud till sin Gud och ingen mer, samt nästan till sin broder. *Det är bergspredikans tubudsgärning*. Tron både *gör* denna gärning och är själva denna gärning. Tron både föder och födes.

Och blott på denna väg, födelsevägen, *kan* bergspredikan göras. Och på denna väg *måste* hon göras; och det vid vite av husets förlust, såsom vi ju tydligen höra av Kristus.

I de ord, som närmast föregå vårt andra textord, liknar Kristus bergspredikans görare eller tron vid ett träd, »det goda trädet». Och ett träd har stam och grenar.

Trons träd eller det trädet tron är själva tubudsmänniskan: det födda segerkärilet med bergspredikan såsom det födda segerinnehållet i sig. Tron både *gör* detta träd och *är* själva trädet, både bygger trädet och bor i trädet såsom i sitt hus, likasom det lekamliga trädets kerubiske ande både *gör* trädet och *är* trädet, både bygger trädet och bor i trädet såsom i sitt hus.

Det goda trädet är alltså trons gärning eller den gärningen tron. Tron är träd-gärningen eller stam- och grengärningen. För korthetens skull

kalla vi denna stam- och grengärning blott för stamgärningen. Också äro ju alla grenar stammen i smått. Och trons grenar äro det mångsidiga kärilet, de födda sinnena, naturgåvorna, av vilka vi uppräknat några i vår »Tredje del».

Denna stam- och grengärning, som vi nu i det följande kalla blott stamgärningen, är en oavbruten, en sekundlig första- och andrabudsgärning. Ty den är Kristi tubudsgärning i gestalten av tubudstron. Och Kristi tubudsgäming är *icke en avslutad* gärning, utan en permanent, en *evigt, evigt* fortgående gärning, i vilken han *evigt* älskar Gud av allt sitt hjärta, av all sin själ, av all sin kraft och av allt sitt förstånd, och älskar människorna såsom sig själv. Att tro på Kristus med en tro, som är i Kristus, är alltså att vara indragen i Kristi evigt oavbrutna tubudsgäming, som just är bergspredikans gärning.

Trons stamgärning är alltså den oavbrutna tubudsgärningen i Kristi oavbrutna tubudsgäming. Det är den kerubiska blyxtgärningen på cirkelplanet, i vilken tubudsmänniskan sekundligen älskar Gud av allt sitt hjärta, av all sin själ, av all sin kraft och av allt sitt förstånd, och älskar sin nästa såsom sig själv.

Denna oavbrutna stamgärning är detsamma som att *vara* den eviga tubudskärleken, *vara* den eviga tubuds rättfärdigheten, *vara* den eviga tubuds nåden, *vara* den evige tubudsanden, *vara* det eviga tubudsevangeliet, *vara* bergspredikan. Här äro göra och vara två oskiljaktiga sidor av samma sak. Saken är det eviga livet. Det högsta göra är det högsta vara, och det högsta vara är det högsta göra. Detta vara är högsta energi, högsta kraftutveckling. Ty det är **all**-kärlekens och **hel**-kärlekens överjordiska och övervärldsliga, heliga och saliga energi.

Och då Stefanus stod inför Stora rådet, så stod just »det goda trädet» inför Rådet. Och då det säges om honom, att han var full av tro, så var det just av denna sekundliga stamgärning han var full. Han var full av förstabuds-**all** och andrabuds-**hel** kärlek, rättfärdighet, livsnåd och ande, med ett ord: han var full av förstabuds-allt och andrabuds-helt evangelium i gestalten av stamgärningstro. Och inför Stora rådet utstrålade denna blyxtgärning, så att hans ansikte liknade en ängels ansikte. I Stefaniansiktet se vi stamgärningens stilla vara och kraftiga göra, djupa vila och höga energi i en sådan förening, som just är det eviga livet.

Trons stamgärning består alltså av första- och andrabudsgärningen. Den senare är icke ett löst bihang till den förra. Andrabudskärleken hör med till stamkärleken. De äro två oskiljaktiga sidor i en och samma kärlek. Även om trosmänniskan aldrig komme i tillfälle att visa sin nästa en yttre kärleksgärning, så älskar hon henne dock såsom sig själv. Hon har henne, ja, alla människor, sekundligen inneslutna i sin andrabudskärlek, även om hon aldrig i sitt liv såge eller träffade någon människa. Och har hon icke det, då har hon ingen andrabudskärlek, och då har hon icke heller någon förstabudskärlek. Stamgärningen finnes till blott såsom tvåsidig, såsom tubudsgärning. Lag och profeter hänga icke blott på det första utan även på det andra budet, säger Kristus. Och han säger ock: det andra är det första likt.

Sålunda sätter Kristus själva den frälsande tron såsom en gärning, stamgärningen, vilken på födelseväg både gör bergspredikan och *är*

själva bergspredikan såsom gjord. Och det är denna stamtro eller stamgärning, som Gud räknar till rättfärdighet, räknar såsom fullkomlig gärning, ehuru den icke är en fullkomlig gärning. På grund av denna stamgärning förlåter Gud alla förra syndagärningar och även all den synd och brist, som livet igenom vidlåda både stamgärningen och alla de fruktgärningar, som framgå ur den. Här stämmer Pauli rättfärdiggörande tro, som är »den nya skapelsen i Kristus», alltså just stamgärningen, fullkomligt överens med Kristi frälsande gärningstro, som är den av Gud skapade stamgärningen i Kristi stamgärning.

Men ett träd har även frukter. Så ock det trädet tron. Ur den inre stamgärningen framgå yttre gärningar. De äro trons fruktgärningar. Och de äro av två slag: förstabudsgärningar och andrabudsgärningar.

Och även fruktgärningarna sätter Kristus såsom oeftergivligt villkor för frälsning. Det se vi av bergspredikan. Han talar där icke blott om stamgärningen, som han starkt betonar t.ex. i dessa ord: »I ären jordens salt», »I ären världens ljus», alltså: I ären bergspredikan, som just är jordens salt och världens ljus; utan han talar också om många fruktgärningar. Och om dem alla, både om stamgärningen och om fruktgärningarna, säger han: »Var och en som hör dessa mina ord och gör dem, han må liknas vid en förständig man, som byggde sitt hus på klippan».

Fruktgärningarna äro första- och andrabudsgärningar, sade vi. Gärningar av förra slaget angiver han i dessa ord: »Om I icke försaken allt det I ägen, så kunnen I icke vara mina lärjungar». Och en sådan förstabudsgärning ålade han den unge mannen, som frågade vad han skulle göra för att få evigt liv. »Sälj allt det du haver och giv de fattiga och kom och följ mig, och du skall få en skatt i himmelen.» Men merguden var kärare än skatten. — Och dessa gärningar inskräper han även i bergspredikan: »I kunnen icke tjäna både Gud och Mamon».

Och gärningar av senare slaget framhåller han t.ex. i dessa ord: Om I förlåten, så förlåter Gud eder; men om I icke förlåten, så förlåter Gud icke eder (Matt 6:14, 15). Och alla andrabudsgärningar sammanfattar han i detta ord: »Allt vad I viljen, att männniskorna skola göra eder, det skolen I ock göra dem; ty detta är lagen och profeterna» (7:12). Och så stor vikt lägger han på dessa gärningar, att han i liknelsen om den yttersta domen låter dem vara avgörande för människans hela evighet: Du har bespizat, klätt, härbärgerat och besökt — kom därför, du välsignade! Men *du* däremot har icke gjort detta — gå därför bort, du förbannade!

Och alla dessa fruktgärningar, både första- och andrabudsgärningarna, äro absolut oeftergivliga villkor för frälsning, såsom vi nyss sett av bergspredikans sista ord, och såsom vi se överallt i skriften. Naturligtvis; ty utebliven fruktgärning dödar stamgärningen. Trons fruktgärningar äro trons dagliga nyfrälsning, äro arbetet med fruktan och bävan på den frälsta själens dagliga frälsning. Uteblir denna nyfrälsning, då går stamfrälsningen upp. Alltså äro även grengärningarna rättfärdiggörande, nämligen i den meningen, att de hålla rättfärdiggörelsen vid makt. Stamgärningen kan icke räknas till rättfärdighet, om den icke får bibehålla sin födda övertvinnaregestalt i

fruktgärningen. Den måste få sätta frukt, om trädet skall få stå. — Och även här stämmer Paulus fullkomligt överens med Kristus. Han säger nämligen så: »*Ty Guds verk äro vi, skapade i Kristus Jesus till goda gärningar; till att vandra i sådana har ju Gud förut berett oss*» (Ef 2:10). Där ha vi det paulinska trädet, både »skapelsen i Kristus»: stamgärningen, och »goda gärningar»: fruktgärningarna. Och märk: till en vandring i de senare »har Gud förut berett oss», nämligen just genom den nya skapelsen eller den födda stamgärningen. Och de paulinska fruktgärningarna äro inga leksaker. Det låter han de frälsta korintierna veta: »Det kommer icke an på, om någon är omskuren eller oomskuren, utan därpå att han håller Guds bud.» Just denna budhållning är alltså avgörande för den nya skapelsens eller stamgärningens vara eller icke vara.

Sålunda bestå trons gärningar enligt Kristus dels i den oavbrutna stamgärningen, dels i fruktgärningarna. Tron är både det medel, genom vilket alla dessa gärningar göras av Gud och människa i förening, och själva dessa gärningar såsom gjorda. Tron är hela trädet. Stamgärningen är »Abel». Fruktgärningarna äro Abels offer.

Sålunda stå Kristi trosgärningar i den fullaste överensstämmelse med de gärningar, som Sinai lag kräver. Naturligtvis; ty sinailagens evigt oeftergivliga krav är tubuds-kravet; **all**-kärleken till Gud och **hel**-kärleken till nästan. Det kravet efterskänkes aldrig. Ty då skulle Gud erkänna en tillvaro *utanför* kärleken såsom berättigad tillvaro, alltså godkänna självskheten. Men då vore han icke längre Gud.

Sålunda *måste* den frälsande tron vara tubudskravets fullbordan både till stamgärning och till fruktgärningar. Och den tro, som Kristus predikar, är just denna tubudsfullbordan. Ty denna fullbordan står såsom evigt fullkomnad och evigt fortgående tubudsgärning i Kristi tubudsande, som just därför är försoningsanden. Och tron är den födda försoningsanden. Tron är den födda försoningen med Gud. Tron är den födda, subjektiverade tubudsgärningen vilande i, omsluten av, buren av och överskyld med Kristi fullkomliga tubudsgärning, ända tills där icke mer finns någon synd och brist att överskylda och bortskölja i trons stamgärning och fruktgärningar.

Också se vi i bergspredikan, huru innerligt angelägen Kristus är att *icke* sätta den frälsande tron i motsats till sinaikravet, utan i fullaste överensstämmelse med detsamma, ja, detta ända in till lagens minsta bokstav och varenda prick. Skoningslöst och i förfärande allvar kräver han en tro, som icke upplöser och lär andra att upplösa, utan som håller och lär andra att hålla även det »minsta bud».

Det står alltså fast, och det *skall hållas fast*, att Kristi frälsande trosgärningar stå i fullaste överensstämmelse med de tubudsgärningar, som Sinai lag kräver, och som aldrig i tid eller evighet kunna efterskänkas. Ty då störtade himmel och jord och allt vad i dem är i evigt ohjälplig ruin, och Gud själv låge på nedersta bottnen i ruinerna.

Men å andra sidan sätter Kristus tron eller trons gärningar i den allra skarpaste motsats till de gärningar, som lagen kräver, och, märk väl: som människan giver sig in på att fullborda utan försoningens lag-ande, och alltså blott med oavlad och ofödd naturkraft. Dessa laggärningar

äro antingen kattbjörnens gärningar i eget namn, eller skökans gärningar i Guds namn. Och i båda fallen äro de otrons laggärningar. Och av sådana döda, andelösa gärningar, särskilt av det senare slaget, var hela Kanaans land fullt på Kristi tid. Och för dem varnar han lärjungarna oavlåtligen och särskilt i bergspredikan, t.ex. 6:1–18. Slikt lagväsen kallar han fariseernas surdeg, som är skrymteri (Luk 12:1). Och sådana laggörare liknar han vid vitmenade gravar och vid utvändigt rena bägare och fat. Det är »utvärtes juden».

Den lag, som Kristus predikar, är visserligen Sinai lag, såsom han ju starkt betonar i bergspredikan (5:17–19); men, märk väl: icke Sinai lag såsom blott och bar kravlag, såsom andelös bokstavslag, utan Sinai lag såsom evangelium, såsom Sions lag eller »Andens lag», vilken skapar, föder och gör det Sinai lag blott kräver, men aldrig giver. Också hade ju Sinai lag icke till uppgift att frälsa, utan blott att kräva och därmed verka syndkänedom och föra till Kristus, som *är* Sinai lag i personlig gestalt eller är tubudskravet, *fullbordat*, vilket är Sions lag eller evangelium. — Och sålunda äro Kristi trosgärningar sjundebergsgärningar, evangeli-gärningar, aldrig andrabergsgärningar, andelösa laggärningar. Tron har ingenting att få vid Sinai utom stryk; och ingenting att göra där utom att packa sig i väg därifrån; hon har ingenting att skaffa med stationsbergen. Nej, hon stiger på avlelse- och födelsevägen upp på det högsta berget, det himmelska berget, i vilket alla de andra gått upp. Och på detta berg står tron såsom det »goda trädet», såsom den frälsande stamgärningen med sina dagligt nyfrälsande fruktgärningar. Och alla dessa gärningar äro så mycket högre än Sinai andelösa laggärningar, som Sions berg är högre än Sinai berg, ja, oändligt mer skilda från dem än himmel från jord. Och därför sätter Kristus de förra i den skarpaste mot sats till de senare.

Och när nu Paulus säger, att »människan rättfärdiggöres genom tro utan laggärningar» (Rom 3:28), så menar han icke sjundebergsgärningarna, utan andrabergsgärningarna, alldeles såsom Kristus. Med andra ord: han menar icke de gärningar, som Sinai lag kräver, och som Sions lag föder, och som aldrig kunna efterskänkas; utan han menar de gärningar, som Sinai lag kräver och, märk väl: som människan gör utan lag-anden och alltså blott med oavlad och ofödd naturkraft. Detta skall beaktas. Ty i annat fall kommer Paulus i en oförsonlig motsats till Kristus. Och det är just i en sådan motsats den efterlutherska förfalskarekyrkan ställt honom, varom mer längre fram.

2

Trons gärningar enligt Jakob

»Du tror, att Gud är en. Däri gör du rätt; också de onda andarna tro det och bäva. Men vill du då förstå, du fåkunniga människa, att tron utan gärningar är till intet gagn! Blev icke Abraham, vår fader, rättfärdiggjord genom gärningar, när han frambar sin son Isak på altaret? Du ser alltså, att tron samverkade med hans gärningar, och genom gärningarna blev tron fullkomnad, och så fullbordades det skriftens ord, som säger: 'Abraham trodde på Gud, och det räknades honom till rättfärdighet'; och han blev kallad Guds vän.

I sen alltså, att det är genom gärningar, som en människa bliver

rättfärdiggjord och icke genom tro allenast. Och var det icke på samma sätt med skökan Rahab? Blev icke hon rättfärdiggjord genom gärningar, när hon tog emot sändebuden och sedan på en annan väg släppte ut dem. Ja, såsom kroppen utan ande är död, så är ock tron utan gärningar död» (2:19–26).

Abraham frambar sin son Isak på altaret. Därmed gjorde han Gud till sin Gud och ingen mer. Det var alltså en förstabuds-gärning, men en yttre sådan, alltså en fruktgärning. Och genom den blev han rättfärdiggjord.

Men det var icke första gången Abraham gjorde Gud till sin Gud och ingen mer. Och det var icke första gången han blev rättfärdiggjord.

Redan långt före Isakoffret hade Gud slutit förbundet med honom (1 Mos 15). Och det slöts på grundvalen av förstabudstro. Men denna tro var en rent inre förstabudsgärning utan någon yttre provgärning. Det heter blott: »Abraham trodde på Gud, och det räknades honom till rättfärdighet.» Där gjorde han Gud till sin Gud och ingen mer. Där ha vi Abrahams stamgärning. Och den räknades honom till rättfärdighet. Det var stamrättfärdiggörelsen på grundvalen av stamtron.

Och denna tro fick sedan genomgå många och svåra prov, både inre och yttre, i elds- och klo-Kanaan. Men i dem alla förblev hon, i det stora hela, orubblig stamgärning. Och ur dem alla framgick hon såsom en allt starkare och renare stamgärning i förening med allt starkare och renare fruktgärningar. Och genom varje sådan frukt- eller provgärning blev Abraham ånyo rättfärdiggjord. Det är frukträttfärdiggörelsen genom fruktgärningen, som räddar stamgärningen.

Och Isakoffret är det hårdaste provet. Och på det visar Jakob såsom exempel på fruktgärning med frukträttfärdiggörelse. Ty märk: han sätter denna gärning i samband med stamgärningen. Han visar nämligen tillbaka på den grundläggande stamtron med den grundläggande stamrättfärdiggörelsen. Ty så säger han: »och så fullbordades det skriftens ord, som säger: Abraham trodde på Gud, och det räknades honom till rättfärdighet». Detta ord fick alltså sin fullbordan genom Isakoffret. Och vari bestod denna fullbordan? Jo, däri att Isakoffrets fruktgärning för alla tider och evigheter ådagalade, att stamgärningen, som vid förbundets ingående räknades till rättfärdighet, var en äkta stamgärning, då den stod orubbligt förstabudsstånd och utvecklade oöverbärlig förstabudsenergi i detta fruktansvärda, ja, fasansfulla fruktprov på Moria berg.

Tron fullkomnas genom gärningarna, säger Jakob. »Du tror, att Gud är en. Däri gör du rätt. Också de onda andarna tro det och bäva.» Den tron, att Gud är en, är en rätt tro. Men den är blott den historiska och försanthållande tron. Och den räcker icke till för rättfärdiggörelse. Den måste fullkomnas. Och det sker blott genom gärningar. Den tron, att Gud är en, måste övergå i den tron, som gör Gud till En och ingen mer, och det både genom stamgärning och fruktgärningar. Därmed är den historiska och försanthållande tron fullkomnad.

Tron utan gärningar är död eller till intet gagn, säger han. Naturligtvis; ty den där tron, att Gud är en, är ett skal utan kärna. Men den tron, som gör Gud till En, är kärnan. Kärntron är stamgärningen med sina fruktgärningar. Den tron, att Gud är en, är utan liv; den tron,

som gör Gud till En, är liv. Stamgärningen är trons stamliv, fruktgämingarna äro trons fruktliv.

Samma sak uttrycker han i denna bild: »Ja, såsom kroppen utan ande är död, så är ock tron utan gärningar död.» Alltså: den där tron, att Gud är en, är en livlös kropp, men den där tron, som gör Gud till En, är livet i denna kropp. Ty denna senare tro består i gärningar, nämligen stamgärningen med sina fruktgärningar. Där dessa gärningar icke finnas, där finns icke liv. Ty det andliga livet finns i tid och evighet aldrig till i någon annan gestalt än såsom *tubudsgärning*.

Abraham stod det evigt avgörande provgärningsståndet på Moria berg. Och dit upp måste tron med själve Isak. Och vägen dit går ofta över många förstabudsberg. Moria är det högsta av dem alla. Det är det för-pingstliga Sions berg. På det stodo de för-pingstliga jättarna och jättinnorna in i den kvalfullaste död. Längre än till Moria kommo de icke i tiden. Ty det berget är ett med de 10 dagarnas valplan. Här stodo de färdiga att mottaga den utlovade anden. Och i dödsrikets paradis fingo de den, då den heliga skaran med den uppståndne i spetsen satte sig i rörelse mot det högre paradiset.

De kommo icke längre än till Moria, sade vi. Här ha vi alltså skillnaden, riksgränsen mellan den för-pingstliga och den efter-pingstliga tron. Den förra kom icke längre än till valplanet. Därav den mångtusenåriga sucken efter Israels tröst. Men genom den stora troheten mot det lilla sanningsmått, som de ägde, kunde den ruvande lag-anden, hos många av dem, utveckla en ovanligt stark och ren rot-ande, som i mångt och mycket ersatte den utlovade anden, så att deras tro, som i förhållande till riksgränsen blott var en bidande rot-tro, står såsom mönstertro för alla kommande tider och folk. Också ersattes pingstanden genom underbara ingripanden och personliga uppenbarelser av förbundets ängel, något som ju varje rotmänniska, vilken sätter rätt kurs, kursen på Sions berg, än i dag får erfara i svåra eller viktiga lägen och förhållanden, där rot-tron icke räcker till.

»Och var det icke på samma sätt med skökan Rahab? Blev icke hon rättfärdiggjord genom gärningar, då hon tog emot sändebuden och sedan på en annan väg släppte ut dem?»

Rahab härbärgerade och räddade sändebuden; och det med fara för eget liv. Det var alltså en äkta andrabudsgärning, men en yttre sådan, alltså en fruktgärning. Och genom den blev hon rättfärdiggjord, säger Jakob.

Där fanns sålunda hos henne en inre första- och andrabudsgärning såsom stamgärning, ur vilken denna fruktgärning framgick. Och denna sin stamgärning uttryckte hon så: **»Herren eder Gud, är Gud, uppe i himmelen och nere på jorden»** (Jos 2:11). Hon hade alltså långt före sändebudens ankomst gjort Gud till sin Gud och ingen mer, och därmed gjort nästan till sin broder. Ty de två gärningarna sitta ihop som elden och värmen. Denna tvåsidiga gärning var hennes stamgärning, stamliv eller stamtro.

Men denna stamgärning måste prövas. Den måste visa sig såsom fruktgärning. Och provet kom. Sändebuden stego in. Jerikos konung begärde deras utlämnande (v. 3). Men det hade varit deras död. Nu måste andrabudsgärningen fram. Här krävdes kraftutveckling. Och i

segerrik andrabudsenergi räddade hon deras liv.

Denna yttre andrabudsgärning räddade den inre andrabudsgärningen och därmed den inre förstabudsgärningen. Hade denna yttre andrabudsgärning uteblivit, då hade den inre andrabudsgärningen dött och dragit den inre förstabudsgärningen med sig i döden. Och därför hade Rahabs andrabudsgärning samma rättfärdiggörande kraft som Abrahams förstabudsgärning. Båda två äro frukter. Och frukten rättfärdiggör eller frälsar trädet. Där den finns, där får trädet stå. Där den icke finns, där hugges trädet bort. Så frälsa fruktgärningarna den frälsta människan.

Också se vi, att Jakob tillämpar bilden av den döda kroppen även på Rahabs gärning. Likasom Abrahams tro *utan* förstabudsgärningen på Moria berg hade varit en död tro, så hade Rahabs tro *utan* andrabudsgärningen mot sändebuden varit en död tro.

Gärningstron eller den tro, som består i levande första- och andrabudsgärningar, är den försanthållande trons ande. Ty denna gärningstro är den subjektiverade tubudsanden.*

Jakob indrager alltså både första- och andrabuds-fruktgärningarna i rättfärdiggörelsen; och detta i fullkomlig överensstämmelse med Kristus, som sätter alla bergspredikans gärningar såsom villkor för frälsning.**

Och likasom Kristus bekämpar den ihåliga kattbjörnstron och skökotron, som icke hava det eviga livet, tubudslivet, i sig, och som följaktligen icke äro det goda trädet, stamgärningen med sina fruktgärningar, så bekämpar även Jakob, särskilt i vår text, den döda tron, som blott tror, *att* Gud är en, *att* han finnes till, *att* han skapat och försonat världen o. s. v.

Men Jakob har ordet tro även i betydelse av den tro, som *gör* Gud till En och nästan till broder (1:3, 6; 2:1, 5; 5:15), alldeles såsom Kristus, som innefattar allt i tron. Och det är denna tro, som han i vår text kallar *gärningar*.

Ty märk: likasom Kristus icke känner till något annat evangelium än bergspredikan, vars gärningar han just därför sätter såsom det absolut oeftergivliga villkoret för frälsning, så känner icke heller Jakob till något annat evangelium än »lagen», frihetens fullkomliga lag, som just är bergspredikan eller »Andens lag». Och i fullkomlig överensstämmelse med evangelium såsom varande denna lag känner Jakob icke till någon annan frälsande tro än vad han kallar den »**verkliga göraren**» (1:25), tubudsgöraren, alldeles såsom Kristus.

Och denne »**Görare**» kommer enligt Jakob till stånd blott på födelseväg (1:18), alldeles såsom Kristi **Byggare** (Matt 7:24; Joh 3:3–6)*. Jakobs »verkliga görare» och Kristi »förståndige byggare» äro alldeles samma person. De äro den födda, den subjektiverade bergspredikan eller Sions lag.

* Rahabs gärning var från vår synpunkt icke ren. Ty hon ljög, då hon sade till konungens sändebud, att spejarna redan gått, under det att hon gömt dem på taket (v. 4–6). Men lögn och list ansågos hos hedningarna icke såsom något ont. Det var alltså för Rahab en omedveten synd, som bortsköljdes från hennes ande genom den ruvande laganden, den förpingstlige försoningsanden.

** Men lägg märke till, att Jakob har ordet rättfärdiggöra endast i betydelse av frukträttfärdiggörelsen. Härom mer längre fram.

* Vad vi förut kallat »byggmästare», kalla vi nu för korthetens skull »byggare».

Denne »görare» är följaktligen just en »*verklig*» görare, ty han är *född* görare, han är tubudslagen själv i personlig gestalt; han är den *personliga* stamgärningen och just därför den *sekundliga* stamgärningen, och såsom sådan står han sekundligt beredd av Gud till »goda gärningar». Denne »*verklige* görare» är just vad Jakob i vår text kallar den försanthållande trons »*ande*».

Och så äger en fullkomlig överensstämmelse rum mellan Kristus och Jakob i fråga om trons gärningar.

Låt oss stanna nu ett ögonblick inför rättfärdiggörelsen genom andrabudsgärningen.

»Allt vad I viljen, att människorna skola göra eder, det skolen I ock göra dem; ty detta är lagen och profeterna» (Matt 7:12). »Detta är lagen och profeterna.» Så stor vikt lägger Kristus på andrabudsgärningen. Och »lagen och profeterna» äro på nytestamentlig grund evangelium. Sålunda är andrabudsgärningen evangelium, det födda, subjektiverade andrabudsevangeliet.

Och hade andrabudsgärningen fått vara vad den är, det rättfärdiggörande andrabudsevangeliet, då hade det sett annorlunda ut i kristenheten, än vad det nu gör. Det är just den uteblivna andrabudsgärningen, som dragit över mänskligheten den gräsliga förbannelse, som nu rasar i alla land, och *i synnerhet i de kristna länderna*.

»*Den som har två livklädnader, han dele med sig åt den som icke har någon; och den som har matförråd, han göre sammalunda*» (Luk. 3:11). Enligt kärlekens lag, som är högsta lag, har min nödlidande nästa äganderätt till allt det jag äger ända in till livklädnaden n:r 1 och brödet n:r 1. Det är, ända in till min egen nödtorft. Livklädnaden n:r 2 och brödet n:r 2 tillhöra min nakne och hungrige broder.

Och denna livklädnad n:r 2 och detta bröd n:r 2 representera många millioner kronor, som under århundradenas lopp stulits från de fattiga i vårt land. Här finnas mångtusen rika, som leva flott på de fattigas »livklädnad och bröd». Många hava ätit och druckit sig feta på de hungrigas andel i jordens goda. Många rockar och kjolar i garderoberna äro stulna från de nakna. Många hus och palats äro byggda för de huslösas penningar. Tusentals bord äro dukade med rätter, som rövats från de svältande o. s. v. Tjuvsamhället är fullpackat av rov och vimlar av rövareslödder, som till och med skryter över sina hjärtlösa bragder.

Och denna himmelsskriande stöld har fått fortgå släkte efter släkte under den lutherska förfalskarekyrkans lärohägn. Hon har varit och är ännu övermåttan ivrig och kvick att alltid och överallt peta bort, ja, bannlysa andrabudsgärningen ur evangelium och ur rättfärdiggörelsen, och därmed berövat denna gärning sin rättfärdiggörande livsnerv och förpliktelse.

Men nu är vedergällningens dag inne. De föraktade och förtrampade, bestulna och bortvräkta skarorna samla sig kring de röda fanorna. Och de komma att just i sataniskt andrabudslös ande möta just den sataniskt andrabudslöse ande, som tiderna igenom förtryckt och bestulit dem. Högerdjuret har skapat och retat på sig vänsterdjuret. Och det senare kommer att taga andrabudshämnd på Herrens hämndedag. Den dagens andesol skall bränna djurmänniskorna med eld och stark hetta (Upp

16:8, 9). Och den elden brinner redan nu överallt i vårt land. Den elden är den ömsesidiga förbannelsen, som följer den ömsesidigt uteblivna andrabudsgärningen. De stulna millionerna komma att på ett eller annat sätt tagas ut, och det intill sista skärven, även om det måste ske under strömmar av blod. Bajonetterna, på vilka tjuvdjuret stöder sig, visa sig alltmera opålitliga.

Men såsom det i vårt land finnes icke blott en luthersk förfalskarekyrka utan även en äkta luthersk kyrka, så finnes här icke blott ett tjuvsamhälle, över vars ägodelar och barn Guds förbannelse vilar, utan även ett andrabudssamhälle, där invånarnas *flere* eller *färre* ägodelar ävensom deras barn äro helgade genom andrabudsgärningens rättfärdiggörelse. Och nu få dessa oskyldiga lida med de skyldiga. Men denna så kallade »orättvisa» blir förvandlad i den härligaste rättvisa. Ty dessa andrabuds rättfärdigas lidande är ett födslokval, som sammanhänger med det allmänna världsfödslokval, vilket framföder den tusenåriga världsrättvisan, i vilken både rik och fattig både *gör* och *får* sin fulla andrabuds rätt.

Men, men, I Herrens heliga, akten eder för skökans andrabudslösa evangelium, andrabudslösa tro och andrabudslösa rättfärdiggörelse, som i mångtusen hjärtan banat och banar väg för denna himmelsskriande andrabudslöshet hos både rik och fattig, och för denna fasansfulla andrabuds förbannelse, som nu söndersliter och uppfräter vårt folk. Och ännu är det blott den *uppgående* vredessolen på vredens dag — vad skall icke då middagssolen bliva! Herre, Herre, vår Gud!

3

Trons gärningar enligt Paulus

»Det kommer icke an på om någon är omskuren eller oomskuren, utan därpå att han är en ny skapelse» (Gal 6:15).

»I Kristus Jesus betyder det intet huruvida någon är omskuren eller oomskuren; allt beror på huruvida han har en tro, som är verksam genom kärlek» (5: 6).

»Det kommer icke an på om någon är omskuren eller oomskuren, utan därpå att han håller Guds bud» (1 Kor 7:19).

»Vi hålla före, att människan göres rättfärdig genom tro, utan laggärningar» (Rom 3:28).

I det föregående ha vi sett, att den frälsande tron enligt Kristus är den »förståndige **Byggaren**», vilken på födelseväg framkommer ur bergspredikan såsom säden, och vilken därför, just i gestalten av en Guds skapelse, både gör bergspredikan och är själva bergspredikan såsom gjord, och därmed står sekundligen beredd till bergspredikans fruktgärningar.

Och vi hava även sett, att den frälsande tron enligt Jakob är den »verkliga **Göraren**», vilken på födelseväg framkommer ur den »fullkomliga lagen» såsom säden, och vilken därför, just i gestalten av en Guds skapelse, både gör den fullkomliga lagen och är själva denna lag såsom gjord, och därmed står sekundligen beredd till den fullkomliga lagens fruktgärningar.

Och därjämte ha vi sett, att Gud av idel barmhärtighet räknar denna

tro till rättfärdighet eller räknar denne Byggare för en fullkomlig byggare, ehuru han aldrig en sekund gör bergspredikan i syndfri fullkomlighet, och räknar denne Görare för en fullkomlig görare, ehuru han aldrig en sekund gör den fullkomliga lagen i syndfri fullkomlighet.

Och månne Paulus har någon annan frälsande tro än Kristus och Jakob? Ja, har han det, då be vi Gud bevara oss för Paulus. Men han har icke någon annan. Även Pauli tro framkommer på avlelse- och födelseväg. Han känner ingen annan frälsningsväg än denna, såsom vi sett i vårt 6:e kapitel. Men han kallar den oftast rättfärdiggörelse. Ty han vill sätta frälsningen genom evangelium eller »Andens lag» i den skarpaste motsats till den falska frälsningen genom Sinai lag (Apg 13:38, 39), i vilket andelösa frälsningsväsen han själv varit fången ända intill dödligt hat mot evangelium och dess bekännare; varemot de andra apostlarna begagna ordet nyfödelse, därmed sättande frälsningen i den skarpaste motsats till »födelsen av kött» och det gamla väsendet genom den.

Och såsom Pauli tro framkommer på födelse- eller rättfärdiggörelseväg, så växer den också upp ur precis samma säd som Kristi och Jakobs tro, nämligen ur det paulinska lagevangeliet eller »Andens lag», som just är detsamma som Kristi bergspredikan och som Jakobs »fullkomliga lag».

Och denna Pauli pånyttfödande och födda tro är icke ett bud- och gärningslöst missfoster, utan hon är precis samma bud- och gärningsfulla barn som Kristi och Jakobs tro. Det visa de namn, som han giver detta barn. I vårt första textord kallar han det för **Nyskapelsen**, som är detsamma som **Nymänniskan**, vilken är skapad till likhet med Gud i sanningens rättfärdighet och helighet» (Ef 4:24). Och i det andra kallar han det för **Verkaren** genom kärlek och i det tredje för **Budhållaren**. Kärt barn han många namn. Och Paulus sparar icke på sådana. Vi ha påvisat 20 i vårt 6:e kapitel. Och alla giva de oss den fullaste försäkran och visshet därom, att det är ett verkligt och välskapat barn och icke något missfoster. Härpå lägger han den största vikt. Naturligtvis; ty Gud skall kunna »räkna det för ett barn». Och då måste det ju finnas till och befinnas vara ett verkligt barn. Annars blir det ingen räkning av.

Sålunda: Vad Kristus kallar den »förståndige **Byggaren**», och vad Jakob kallar den »verkliga **Göraren**», det kallar Paulus, bland annat, **Verkaren** genom kärlek. Och kärleken är tubuds-kärleken. Någon annan kärlek finns varken i himmel eller på jord.

Och på tron såsom varande just denne *verkare* lägger Paulus hela vikten, likasom Kristus på tron såsom *byggaren* och Jakob på tron såsom *göraren*. Ty så säger han ju: »allt beror på huruvida han har en tro, som är verksam genom kärlek». Det är alldeles detsamma som Kristus uttrycker ungefär så: allt beror på huruvida han har en tro, som »gör dessa mina ord», ty annars faller huset omkull; och alldeles detsamma som Jakob uttrycker ungefär så: »allt beror på huruvida han har en tro som är göraren, ty tron utan gärningar är till intet gagn». Man kunde nästan tro, att Paulus nyss hade läst slutorden i bergspredikan och Jakobs 2:a kapitel, då han nedskrev detta ord om verkaren. — Och här skramlar ju Paulus med samma tomma skal som Jakob. Jakobs skal är detta: »tron utan gärningar är till intet gagn.» Och Pauli skal är detta:

»det betyder intet huruvida någon är omskuren eller oomskuren.» Och med det skalet skrämmer han galaterna, alldeles som Jakob skrämmer sina läsare med sitt skal och alldeles som Kristus skrämmer sina åhörare med sitt skal, vilket är den oförståndige byggaren, »som hör dessa mina ord och icke gör efter dem», och vars hus föll omkull.

Pauli skaltro är Jakobs och Kristi skaltro. Ty en omskuren eller oomskuren, som icke är tubudsverkaren genom tubudskärleken, han har i bästa fall blott den tron, *att* Gud är en. Och den tron betyder intet för Paulus, utan den måste, likasom Jakobs och Kristi skaltro, fullkomnas genom gärningar eller genom tubudsverket, det är, hon måste övergå i den tron, som *gör* Gud till En och ingen mer och *gör* nästan till broder. På denna senare tro beror allt, säger han. Och alltså känner han icke till någon annan frälsande tro än denna. Och sålunda är tron enligt Paulus, likasom enligt Kristus och Jakob, *icke* rättfärdiggörande, *icke* frälsande, förrän hon verkar tubudsverket genom tubudskärleken eller är den sekundliga nyskapelsen i Kristus, den sekundliga stamgärningen i Kristi stamgärning. Ja, hon frälsar icke en sekund *förr*, än hon är den födde eller åtminstone avlade tubudsverkaren. Så länge hon icke är den, så är hon blott det skramlande skalet. Verkaren är kärnan eller den försanthållande trons ande. Så väl stämma Kristus, Jakob och Paulus överens. Och kära du! — *låt* dem det.

Och vad Kristus kallar den förståndige byggaren, och vad Jakob kallar den verkliga göraren, det kallar Paulus även budhållaren. Och på den lägger han hela vikten, likasom Kristus på byggaren och Jakob på göraren. Ty så säger han ju: »Det kommer icke an på om någon är omskuren eller oomskuren, utan därpå att han håller Guds bud.» Det är alldeles detsamma som Kristus uttrycker ungefär så: Det kommer icke an på om någon hör bergspredikan, utan därpå att han *gör* bergspredikan, ty annars faller huset omkull; och alldeles detsamma som Jakob uttrycker ungefär så: Det kommer icke an på om någon är ordets eller den fullkomliga lagens hörare, utan därpå att han är ordets görare, ty tron utan gärningar är till intet gagn. Sålunda är Pauli tanke precis på pricken Kristi och Jakobs tanke, blott uttryckt med andra ord.

Även här rycker Paulus fram med skalet. Och här skrämmer han korinterna med det, liksom han också skrämmer kolosserna med detsamma (3:9–11). Naturligtvis; ty en omskuren eller oomskuren, som icke är tubudshållare, han har i bästa fall blott den tron, *att* Gud är en. Och den tron betyder intet för Paulus, utan den måste, likasom Kristi och Jakobs skaltro fullkomnas genom gärningar eller genom tubudshållning, det är, hon måste övergå i den tron, som *gör* Gud till En och ingen mer, och *gör* nästan till broder. På denna senare tro kommer det an, säger han. Och alltså känner han icke till någon annan frälsande tro än denna. Och sålunda är tron enligt Paulus likasom enligt Kristus och Jakob, *icke* rättfärdiggörande, *icke* frälsande, förrän hon håller de tu buden eller *är* den sekundliga rättfärdighetsskapelsen i Kristus eller *är* Guds rättfärdighet i Kristus eller *är* den sekundliga stamgärningen i Kristi stamgärning. Ja, hon frälsar icke en sekund *förr*, än hon är den födde eller åtminstone avlade tubudshållaren. Så länge hon icke är den, så är hon blott det skramlande skalet. Budhållaren är kärnan eller den försanthållande trons ande. Så väl stämma Kristus, Jakob och Paulus överens. Och, kära du! — *låt* dem det.

Sålunda är Kristi byggare och Jakobs görare och Pauli nymänniska, verkare och budhållare en och samma person, en och samma tro, framkommen på en och samma födelseväg och ur en och samma säd.

Och denna nymänniska, verkare eller budhållare är den enda frälsande tro, som Paulus känner och erkänner, såsom vi tydligen se av hans ord.

Men nu är frälsningen tvåfaldig, nämligen dels den grundläggande stamfrälsningen genom och på grund av stamtron, som är stamgärningen, dels den dagliga ny- eller fruktfrälsningen genom fruktgärningar; eller: frälsningen är dels stamrättfärdiggörelsen, dels frukträttfärdiggörelsen.

Och huru mycket av denna frälsning inlägger Paulus i den tro, som han framställer i de tre första textorden, och varom vi nu talat? Jo, *hela* frälsningen, både stamfrälsningen och fruktfrälsningen, alldeles såsom Kristus i byggaren och Jakob i göraren.

Ty vi minnas, att Kristus med byggaren menar icke blott trädet, utan trädet bärande frukt, alltså både trons stamgärning och trons fruktgärningar, vilket ju tydligt framgår av bergspredikans slutord, som oeftergivligt förpliktar till bergspredikans *alla* gärningar eller till att både vara trädet och att bära frukt.

Och vi minnas även, att Jakob med göraren menar samma sak, vilket ju tydligt framgår av Abrahams och Rahabs exempel.

Och så menar Paulus med nymänniskan både trons stamgärning och fruktgärningar, både trädskapelsen och fruktskapelsen. Ty han talar ju om en människa, som »är i Kristus». Och en sådan måste bära frukt, annars faller hon ut ur Kristus, trädet hugges bort.

Och likaledes menar han med verkaren eller budhållaren både trons stamgärning och fruktgärningar, av skäl som nyss nämndes.

Och sålunda inlägger Paulus i nymänniskan, verkaren eller budhållaren *hela* den personliga frälsningen, både stamfrälsningen genom och på grund av stamtron och den dagliga fruktfrälsningen genom frukttron, alldeles såsom Kristus i byggaren och Jakob i göraren. Och därmed har han givit fruktgärningarna precis samma frälsande betydelse, som Kristus och Jakob givit dem. Allt beror på en tro, som är verksam genom kärlek, verksam både genom stamkärleken och fruktkärleken. Saknas den senare, då är trädet även enligt Paulus hemfallet till borthuggning. Allt kommer an på att hålla Guds bud, både genom stamgärning och fruktgärningar. Saknas de senare, då tillgripes yxan även enligt Paulus.

Och sålunda sätter Paulus den frälsande tron icke emot, *icke emot* Sinailagens krav. Utan likasom Kristus och Jakob sätter även Paulus tron i fullkomlig överensstämmelse med Sinailagens *evigt, evigt* oeftergivliga krav på en tubudsmänniska till både stamgärning och fruktgärningar, *evigt* oeftergivliga krav på tubudsverket i tubudskärleken, både såsom stamverk och fruktverk, *evigt* oeftergivliga krav på tubudshållning, både såsom stambudshållning och fruktbudshållning. — Pauli tro är, enligt hans *egna ord*, just lagkravets fullbordning *i dem*, »*som icke vandra efter köttet, utan efter anden*» (Rom 8:4), ty hon är den födda andelagen, i vilken Sinaikravet är fullbordat, hon är invärtes-Kristus (Kol 3:11) som är Sinai lag i personlig gestalt. Pauli frälsande tro är alltså **Lagfullbordaren** till både

stamgärning och fruktgärningar.

Vi ha nu sett, huru mycket Paulus inlägger i den tro, som han framställer i de tre första textorden, nämligen hela frälsningen: både stamfrälsningen genom stamgärningen och fruktfrälsningen eller den dagliga nyfrälsningen genom fruktgärningarna.

Men huru mycket inlägger han då i den tro, som han framställer i vårt fjärde textord, vilket lyder så: »Vi hålla före, att människan göres rättfärdig genom tro, utan laggärningar»? Jo, däri inlägger han blott *stamfrälsningen*. I denna tro innesluter han blott själva *barnet*, icke barnets fruktgärningar. Och även här följer han troget Kristi föredöme.

Ty vi minnas ju, att Kristus skiljer mellan stamgärningen och fruktgärningarna, eller mellan byggaren såsom *blott född* och hans fruktgärningar, eller mellan barnet och barnets fruktverk. Och på själva barnet, som är stamgärningen eller är bergspredikan i gestalten av ett barn, lägger han huvudvikten. Det se vi av det högtidliga och fruktansvärt allvarliga ordet om nyfödelsen, utan vilken ingen kan se eller inkomma i Guds rike, och utan vilken det alltså icke *kan* finnas några pingst-fruktgärningar. — Sålunda lägger Kristus stamfrälsningen just i nyfödelsen. Och Petrus och Johannes hava bibehållit just samma ord såsom uttryck för samma frälsning. De använda aldrig ordet rättfärdiggörelse. Likaså Jakob. Även han betecknar stamfrälsningen med ordet födas. Och han har även ordet rättfärdiggöras, men aldrig i betydelse av stamfrälsning, utan blott i betydelse av fruktfrälsning, såsom ju Abrahams och Rahabs rättfärdiggörelse genom fruktgärningar visar. Och även Paulus betecknar stamfrälsningen några gånger med ordet födelse, såsom vi sett. Men han har ordet rättfärdiggörelse såsom stående uttryck för stamfrälsningen, av skäl som vi nyss nämnt.

Sålunda lägga Kristus, Petrus, Johannes och Jakob stamfrälsningen i själva *barnet* eller i den tro, genom vilken Gud både skapar och framföder barnet, och som *är* själva barnet. Så även Paulus. Hans rättfärdiggörande eller stamfrälsande tro är nymänniskan, verkaren, budhållaren eller lagfullbordaren, betraktad blott *såsom barnet*. Därmed står Paulus på samma linje som Kristus och alla de andra apostlarna. Alla stå troget på »profeternas grund». Alla stå på det »stora förbundsordet». För dem alla är tron *förbunds barnet* med Guds lagar i hjärta och sinnen och med Guds icke-ihågkommande av synden över sig. För dem alla står det evigt orubbligt, att »detta» och ingenting annat »*är*», *är*, *är* »det nya förbundet».

Och att tänka om Paulus, att han skulle hava dragit upp en splitter ny stamfrälsningslinje utanför avlelse- och födelselinjen och schackrat världen omkring med en tro, som icke står på profeternas, Kristi och de andra apostlarnas grund, och som icke är lagläggningens och lagskrivningens förbundsmässiga nyskapelse, och som alltså faller helt och hållet utanför det nya förbundet, vilket är idel skapelse — det är fult tänkt om Paulus. Så tänkte icke Luther, för vilken den rättfärdiggörande tron var »ett annat, nytt och rent hjärta», som just är förbunds barnet. Men så tänker den efterlutherska förfalskarekyrkan om Paulus, hon som kallar sig luthersk, men icke *är* luthersk, då hon förkastar Luthers rättfärdiggörande tro.

Nej, Pauli rättfärdiggörande tro är den tro, *genom vilken* Gud gör

människan rättfärdig från orättfärdig eller gör henne till **förbunds barnet** med Guds lagar i hjärta och sinnen eller gör henne till det goda trädet, som står berett att bära frukt; och *på grund av vilken tro* han räknar, håller, förklarar eller dömer henne rättfärdig.

Korteligen: Pauli rättfärdiggörande eller stamfrälsande tro är den tro, genom vilken Gud både **gör** människan rättfärdig och gör henne **rättfärdig**, både *föder* henne rättfärdig och *dömer* henne rättfärdig, såsom vi sett förut. Det är den paulinska rättfärdiggörelsens dubbelverk, som innefattar både skapelsehandlingen och förlåtelsehandlingen eller »rättfärdigandet», både verket i handling och verket i ord.

Alltså, då Paulus säger: Vi hålla före, att människan göres rättfärdig genom tro, utan laggärningar, så inlägger han i ordet tro blott själva barnet eller stamgärningen.

Men vad menar han då med dessa »laggärningar», som han skoningslöst bortstöter från rättfärdiggörelsen? Ja, med dem kan han icke mena stamgärningen, som består däri, att tron sekundligen gör Gud till sin Gud och ingen mer, och sekundligen gör nästan till broder, och som är själva stamtron eller barnet. Ty då satte han ju tron i motsats till tron, så att tron skulle bortstöta eller utesluta tron vilket är omöjligt. Icke heller kan han mena trons fruktgärningar eller »goda gärningar», ty sådana *har* ju icke den blott födde. De finnas icke till i rättfärdiggörelsens stund. Ty i samma ögonblick som budhållaren bliver till genom avlelsen, sker roträttfärdiggörelsen, som alltså icke kan hava något att skaffa eller icke skaffa med gärningar som icke finnas till. Genom avlelsen eller roträttfärdiggörelsen står budhållaren blott »av Gud beredd till goda gärningar», som äro den förpingstliga sinnesändringens fruktgärningar, och som hava till uppgift att dagligen frälsa rotfrälsningen.

Och i samma ögonblick som budhållaren bliver till genom födelsen sker pingsträttfärdiggörelsen, som alltså icke kan vara emot pingstfruktgärningarna, då sådana icke finnas hos den nyfödde. Genom födelsen eller rättfärdiggörelsen står budhållaren blott »av Gud beredd till goda gärningar», vilka alltså likasom de förpingstliga fruktgärningarna falla helt och hållet utanför rättfärdiggörelsen och hava till uppgift att dagligen frälsa stamfrälsningen.

Sålunda: då Paulus säger: Vi hålla före, att människan göres rättfärdig genom tro, utan laggärningar, sätter han icke tron i något fientligt förhållande till fruktgärningar, lika litet som Kristus och de andra apostlarna sätta barnet i ett fientligt förhållande till barnets gärningar, *då sådana alls icke finnas till* varken hos den avlade eller nyfödde budhållaren. — I rättfärdiggörelsen tager Gud hänsyn till blott vad som finns och icke till vad som *icke* finns. Och det enda, som finns, är blott det han själv frambragt: barnet eller stamtron. Och det är detta han gör *rättfärdigt* eller rättfärdigar. — Och skulle människan t.ex. då hon står på valplanet göra sina gärningar till frälsningsgrund, då äro de icke *fruktgärningar*, utan *skökogärningar*, som störta henne tillbaka i fruktansvärd skräckveckoeld, där alla dessa gärningar måste flyta bort som slagg eller bliva hennes eviga undergång. — Och om pingstmänniskan gör sina gärningar till frälsningsgrund, då äro de icke *fruktgärningar*, utan *skökogärningar*, som riva upp hennes

rättfärdiggörelse och störta henne tillbaka i fruktansvärd straffskola med fara att helt och hållet till både ande, själ och kropp flyta ned såsom slagg i den evigt brinnande slaggsjön. Så allvarlig är rättfärdiggörelsens nåd. Ty både stamgärningen och fruktgärningarna äro livsnåd, som är det finaste och finkänsligaste element i himmel och på jord, ty de äro Kristus, kommen till gestalt i människan. Och denna *subjektiverade* Kristus-gestalt finnes till blott så länge Kristus är den sant *objektiverade*, det är, blott så länge han tages förstabudsmässigt, såsom frälsaren *allena utan* självfrälseri, såsom Guds fysisidiga förstabuds-allt *allena utan* något biträdande själv-allt, såsom Guds tusenfaldiga andrabuds-helhet *allena utan* någon biträdande själv-helhet. Och därför kastas människan ideligen tillbaka i straffskoleperioder, ända tills hon lärt sig att stå stamgärningens sekundliga nådastånd inne i Kristi sekundliga stamgärning och att stå fruktgärningarnas dagliga nådastånd inne i Kristi dagliga fruktgärningar.

Sålunda menar Paulus med »laggärningar» varken stamgärningen, som är själva tron, ej heller fruktgärningarna, som icke finnas till i rättfärdiggörelsens stund.

Också kan han ju icke sätta tron i motsats till de evigt oeftergivliga gärningar, som Sinai lag kräver och som Sions lag skapar och som just äro tron till både stamgärning och fruktgärningar. Ty då skulle tron stå utanför den förbundsmässiga lagläggningen och lagskrivningen och alltså vara laglös. Och då skulle Gud i rättfärdiggörelsen godkänna en tillvaro utanför tubudskärleken, utanför tubuds rättfärdigheten, utanför tubudsnåden, utanför tubudsanden, utanför tubudsevangeliet, alltså godkänna självisheten.

Men vad menar han då med dessa gärningar, som han bannlyser ur den rättfärdiggörande tron? Jo, vi snuddade nyss vid det ena slaget av dem. De äro precis samma gärningar, som Kristus och Jakob lika skoningslöst bannlysa, nämligen kattbjörngärningarna i eget namn och skökogärningarna »i Guds namn». Ty de förra eller världsmänniskans gärningar enligt samvetslagen och enligt Sinai lag och skökogärningarna enligt samma lagar stå *utanför* avlelsen och födelsen, och äro alltså »egna gärningar» eller »egen rättfärdighet», som hos skökan är egenrättfärdighet. De äro alltså gärningar, i vilka Gud icke får vara med, och som alltså icke hava sitt ursprung i Gud eller skapelsebestånd i honom. Det är *dessa* gärningar, som Paulus för liv och död håller fjärran från rättfärdiggörelsen. Naturligtvis, *naturligtvis*; ty skulle människan kunna rättfärdiggöras genom dem, då vore ju Kristus *alldeles* överflödig, och Sinai lag vore frälsaren *allena*; vilket ju vände upp och ned på hela Guds frälsningsplan. Därav den paulinska glöden och skärpan beträffande rättfärdiggörelse genom *tro*, »*utan laggärningar*».

Men här sätter den efterlutherska förfalskarekyrkan Paulus i en oförsonlig motsats och motsägelse mot Kristus och alla apostlarna. Ty när Paulus säger: människan göres rättfärdig genom tro, utan laggärningar, då påstår hon, att han med dessa gärningar menar »lagens gärningar» eller de gärningar som Sinai lag kräver och Sions lag skapar, och att han sålunda sätter tron i den skarpaste motsats till de tu budens både stamgärning och fruktgärningar, och att sålunda Pauli *allena*

rättfärdiggörande tro är alldeles *laglös*, *budlös* och *gärningslös*, eller är, såsom hon säger, »ett blott och bart instrument», ett mellanting mellan lag och icke-lag och alltså icke hörande till någondera. Denna tro står alltså helt och hållet utanför den förbundsmässiga lagläggningen och lagskrivningen och därmed helt och hållet utanför det nya förbundet, men säges dock vara nytestamentligt frälsande.

Just här ligger själva källan till hennes fanatiska raseri mot allt vad lagens gärningar heter, både Sinai och Sions. Ty hon skall för liv och död hålla tron laglös och gärningslös, annars är den icke frälsande, säger hon. Och detta falska nit för en rättfärdiggörande tro, som står *utanför* lagläggningen och lagskrivningen, vilka just *äro* den allena frälsande förbundstron, och detta rasande krig mot denna lagläggning och lagskrivning, som för ingen del får vara vad de äro: den enda nytestamentliga frälsning, som skriften känner — detta har under tidernas lopp tillfogat vårt folk ett genomsyrande fördärv av laglöshet och gärningslöshet.

Hon låter alltså Gud i rättfärdiggörelsen godkänna en tillvaro utanför kärleken, utanför livsrättfärdigheten, utanför livsnåden, utanför Kristi ande, utanför tubudsevangeliet, utanför bergspredikan, utanför »Andens lag», utanför det petrinska och johanneiska budet, utanför Jakobs fullkomliga lag. Hon låter alltså Gud rättfärdiga själva själviskheten! Och vad är den efterlutherska förfalskareandligheten, i *stort sett*, om icke en i grunden obruten och rättfärdigad själviskhet, som just är den i Rom. 7:e sig slingrande ormen med lammhorn! Vilket ohyggligt själafördärv släkte efter släkte! Vilka skador har icke denna frälsta och kristnade själviskhet tillfogat Guds rike och gör det ännu! Och vilken förblindande och förvirrande sammankoppling av Lammet och vilddjuret, ja, ända därhän att varje kyrkoförsamling i vårt land blivit högtidligen från predikstolen kallad »denna kristliga församling»!

Den efterlutherska förfalskarekyrkan håller den rättfärdiggörande tron *strängt* utanför födelsen. Den får på intet vis tillhöra den nya skapelsen. Den har alltså intet ursprung i evangelii, i bergspredikans eller den fullkomliga lagens säd och framkommer icke på Kristi och apostlarnas födelseväg och är alltså icke Kristi och apostlarnas allena frälsande barn; utan är ett *missfoster*, som den efterlutherska skökan fött och alltjämt föder i äktenskapet med kattbjörnen, och som hon i århundraden prackat på vårt folk. Ej underligt då, om detta folk börjar visa sig vara ett riktigt missfoster.

Sålunda bestå trons gärningar enligt Paulus, likasom enligt Kristus och Jakob, dels i den pånyttfödande eller rättfärdiggörande tron själv såsom den stamgärning, vilken sekundligen gör Gud till sin Gud och ingen mer, och sekundligen gör nästan till broder, dels i trons rättfärdiggörande fruktgärningar.

På dessa senare lägger han samma nyfrälsande vikt som Kristus och Jakob. Det ha vi sett t.ex. av detta ord: allt beror på en tro, som är verksam genom kärlek, nämligen verksam icke blott genom stamkärlek utan även genom fruktkärlek.

Och detta fruktverk inskärper han eftertryckligt även i detta ord: »Arbeten också nu med fruktan och bävan på eder frälsning ... Ty Gud är den som verkar i eder både vilja och gärning» (Fil 2:12, 13).

Filipperna voro så grundligt frälsta, att de voro Pauli »fröjd och krona» (4:1). Och dock ålägger han dem ett arbete på deras *frälsning* med fruktan och bävan. Det är just vad Jakob kallar rättfärdiggörelse genom gärningar.

Men i detta arbete skall Gud vara med, annars blir det icke ett nyfrälsande, utan ett frälsningsupprivande arbete. Han verkar inne i den stamfrälsta människan både fruktviljan och fruktgärningen. Men hon måste vilja den vilja, som han vill i henne, och göra den gärning, som han gör i henne. Och det med fruktan och bävan. Ty utebliva de tubudsgärningar, för vilka hon genom tubudsstamgärningen står av Gud beredd, då dör stamgärningen.

Och detta arbete på den frälsta själens dagliga nyfrälsning skall fortgå, vare sig det känns »ljuvt eller lett», både i godan och ondan dag, både då allting dryper av Sions olja och då allting är torrt, torrt, torrt. Just så visar sig tron vara en *skapelse* och icke en känslobubbla, som strax krossas mot provets stötestensvilja.

Detta arbete på den frälsta själens dagliga frukt- eller provfrälsning kräver oavlåtlig aktsamhet, vaksamhet och flit och blir så småningom de heligas saliga helgelsehantverk. Dessa heliga budhållare- och verkarejättar i kärleken stå oavlåtliga spejande efter att göra gott, rätt och sant och efter att få genomgå prov, prov, ja, prov in i döden för den käre frälsarens Jesu Kristi skull, som älskat dem in i döden, och som sekundligen bär dem i sin överjordiska och övervärldsliga stamkärlek. En sådan var Paulus. Vid livets afton kunde han säga: »*Jag har kämpat den goda kampen, jag har full bordat mitt lopp, jag har bevarat tron*»(2 Tim 4:7).

Vid sidan av detta Pauli ord till filipperna sätta vi ett ord av Petrus till emottagarna av den för alla lika dyrbara tron (II: 1: 1). Det är det petrinska trosordet och lyder så:

»Eftersom hans gudomliga makt har skänkt oss allt som hör till liv och gudaktighet... så använden ock I därför all flit att i eder tro ådagalägga dygd, i dygden förståndighet, i förståndigheten återhållsamhet, i återhållsamheten tålmod, i tålmodet gudaktighet, i gudaktigheten brödrakärlek, i brödrakärleken allmännelig kärlek»(v. 3–7).

Här se vi, huru mycket Petrus inlägger i tron, nämligen de 7 heliga trostingen. Och de äro allihop, hela Sinai tubudslag i gestalten av Sions födda tubudslag eller det födda petrinska »budet», som är evangelium. Han inlägger sålunda allt i tron, likasom Kristus och de andra apostlarna.

Allt detta är »skänkt» i gestalten av den dyrbara stamtron, som gör Gud till sin Gud och ingen mer, och gör nästan till broder, och som alltså innefattar stamdygden, stamförståndigheten, stamåterhållsamheten, stamtålmodet, stamgudaktigheten, stambrödrakärleken och den allmänneliga stamkärleken. Detta är det Petrinska barnet.

Och märk nu hans tankegång: »använden därför **all flit** (i grundtexten: spudän pasan), att i eder tro ådagalägga dessa 7 ting. Gören I det, då ären I icke utan *frukt* (v. 8). Men gören I det icke, då haven I glömt reningen, stamreningen från de forna synderna (v. 9), och alltså har stamrättfärdiggörelsen gått upp. — Men om I använden all *flit*

att ådagalägga dessa 7 ting, då gören I eder kallelse och utkorelse fast så att I icke någonsin fallen (v. 10). På det sättet frälsen I eder stamfrälsning.»

Detta är den petrinska fruktfrälsningen. Petri »all-flit» och Pauli arbete »med fruktan och bävan» äro samma sak.

Det finns blott en flit på jorden: den sekundliga **stam-fliten**: att stå sekundligt stamgärningsstånd i Kristi sekundliga stamgärning, och den dagliga **frukt-fliten**: att stå dagligt fruktgärningsstånd i Kristi dagliga fruktgärningar.

Det finns blott en flit på jorden: **all-fliten**, som är fliten i all flit. Utan denna all-flit är all flit blott den flitiges nedgrävande av sig själv i mullen.

4

Trons gärningar enligt Luther

»Tro är ej den mänskliga inbillning och dröm, som somliga anse för tro... När de höra evangelium, så falla de till, och göra sig av egna krafter i hjärtat en tanke, som säger: Jag tror. Det hålla de då för en rätt tro. Men så som det är en mänsklig dikt och tanke, som hjärtats grund aldrig erfar, så gör han ock intet, och ingen bättring följer därpå.» (Ur förordet till Romarebrevet).

»Den kristna tron är ingen overksam egenskap... Nej, Kristus är i själva tron... Tron gör oss alltså rättfärdiga, emedan hon omfattar och besitter denna skatt, nämligen Kristus, och har den närvarande hos sig... Kristus gestaltar och med sitt innehåll uppfyller tron. Alltså är den med tron omfattade och i hjärtat boende Kristus den kristliga rättfärdigheten, för vilkens skull Gud aktar oss rättfärdiga och skänker oss det eviga livet.» (Den större förklaringen över Galaterbrevet, kap. 2:15).

»För det nionde... Vill du fullborda alla bud, bliva kvitt ditt onda begär och din synd, si, tro då på Kristus, i vilken dig tillsäges all nåd, rättfärdighet, frid och frihet: tror du, så har du det; tror du det icke, så har du det icke. Ty det som bliver dig omöjligt med alla dina gärningar efter buden, som måste vara många och dock till ingen nytta, det bliver dig lätt och behändigt genom tron. Ty jag har korteligen innefattat allting i tron, så att den som har henne, han skall hava allting och varda salig; den henne icke har, skall ingenting hava. Sålunda giva Guds tillsägelser vad buden fordra, och fullgöra vad buden kräva, på det att allt må vara Guds eget, både bud och fullbordan. Han bjuder allena, han fullbordar ock allena» ...

»För det trettonde ser du nu här, av vilken anledning så mycket med rätta tillskrives tron, att hon fullbordar alla bud och gör from, alla andra gärningar förutan. Ty du ser här, att hon allena fullbordar det första budet: Du skall ära din Gud... Därför är tron allena människans rättfärdighet och alla buds fullbordan. Ty den som fullbordar det första budet, han fullbordar ock förvisso lätteligen alla andra bud.» (Ur skriften: »Om en kristen människas frihet»).

»Tron är det första och högsta allra ädlaste goda verk.» (Se Bibelforskaren för 1896, sid. 252).

Här se vi, huru mycket Luther inlägger i tron. Han »innefattar

allting» i henne, alldeles såsom Kristus och alla apostlarna.

Och här se vi ock, vad han menar med den rättfärdiggörande tron. Hon är icke en inbillning eller dröm eller en overksam egenskap eller ett tomt skal i hjärtat. Nej, Kristus är i själva tron och gestaltar och uppfyller henne med sitt innehåll, eller såsom han uttrycker det i sin rättfärdiggörelselära: genom tron få vi ett annat, nytt och rent hjärta, som alltså innerst är Kristi hjärta. Ty Kristi hjärta och det troende hjärtat äro ett i ett utsägligt innerligt förbund. Sådan är den oförfalskade lutherska rättfärdiggörelse-tron.

Lägg så märke till, att Luther sätter den rättfärdiggörande tron i fullkomlig överensstämmelse med Sinai evigt oeftergivliga lagkrav, alldeles såsom Kristus och alla apostlarna. Ty så säger han: »Vill du fullborda alla bud, bliva kvitt ditt onda begär och din synd, såsom buden kräva och fordra, si, tro då på Kristus, i vilken dig tillsäges all nåd, rättfärdighet, frid och frihet: tror du, så har du det; tror du det icke, så har du det icke. Ty det som bliver dig omöjligt med alla dina gärningar efter buden, vilka gärningar måste vara många och dock till ingen nytta, *det bliver dig lätt och behändigt genom tron.*»

Sålunda sätter han icke den rättfärdiggörande tron i fientlig motsats till lagkravet. Nej, tvärtom: tron fullbordar lagkravet »lätt och behändigt», ja, tron är alla buds fullbordan, säger han. Se, det är på pricken Kristi och apostlarnas tro.

Men däremot sätter han tron, såsom vi se, i den skarpaste motsats till de gärningar, som göras *utan* tro, och vilka just äro Pauli »laggärningar», eller kattbjörnsgärningarna och skökogärningarna. Och alltså står han även här i full överensstämmelse med Kristus och alla apostlarna.

Tron är alla buds fullbordan, säger han. Den rättfärdiggörande tron är alltså enligt Luther: Budfullbordaren, som är alldeles samma person som Kristi byggare, Jakobs görare och Pauli nymänniska, verkare, budhållare och lagfullbordare.

Och trons budfullbordan kallar han en gärning. Ty så säger han: Tron fullbordar alla bud och gör from, alla *andra* gärningar förutan. Ja, han går så långt, att han kallar tron för »*det första och högsta allra ädlaste goda verk.*» Starkare kan den sanningen, att tron är en gärning, aldrig betonas. Tron både fullbordar buden och är budens fullbordan, både gör buden och är budens gärning. Luthers *Budfullbordare* är stamgärningen, stamverket.

Man har beskyllt Luther för en svår villfarelse, då han lärde, att tron är en gärning eller ett gott verk. Men han har starka stöd i skriften, såsom vi sett särskilt av Kristi slutord i bergspredikan. Ty tron är för Kristus just den Guds och människans gemensamma födelsegärning, som både gör bergspredikan och är bergspredikan såsom gjord. Gud är mannen; människan är kvinnan; tron är det gemensamma barnet, det gemensamma »goda verket». Och just detta barn menar Luther, då han talar om tron såsom en gärning eller ett verk. Därför se vi honom ofta visa till pingst, då han talar om den rättfärdiggörande tron.

Luther låg tillräckligt djupt i trons väsen för att kunna se och praktisera detta väsen såsom en gärning. Och det kräves ett gott stycke utfödelse ur otrons stamgärning för att kunna se tron såsom en stamgärning. Och det kräves en **hel**-födelse för att kunna fasthålla tron

såsom stamgärningen. Att sekundligen göra Gud till sin Gud och ingen mer och att sekundligen göra nästan till broder, så att människan *är* en sekundlig tubudskärlek, tubuds rättfärdighet, tubudsnåd, tubudsande eller ett sekundligt tubudsevangelium ut i fingrar och tår, ut i själva skinnet, det är förvisso en gärning, som tager den födda människans hela ande, själ och kropp i anspråk. Här kräves en överjordisk och övervärldslig första- och andrabudsenergi. Ty här ser människan, att *utanför* tubudsgärningen ligger frälsningen i tid och evighet *aldrig*. Där utanför gapar tubudsotrons bottenlösa avgrund. Och stamtron känner sig ofta stå invid dess brädd. Här är enda räddningen tubudsgärningen. Här ha vi trons kamp, som är kampen att stå stadigt stamgärningsstånd i Kristi stadiga stamgärningsstånd och detta i ur och skur, även då tungan är som en torkad näverlapp, ja, in i den kvalfullaste död. Detta är trons gärning, »det första och högsta allra ädlaste goda verk».

Tron är *alla* buds fullbordan, säger Luther. Han inräknar alltså även andrabudsgärningen i tron. Hon är tubudsgärningen, alldeles som Kristi och apostlarnas tro. Men han lägger en särskild vikt på förstabudsgärningen eller på trons förstabudsmässighet. Naturligtvis; ty blott den förstabudsmässiga tron för ned till klippan och sätter huset på den, såsom vi sett. Luthers tro är pelaretron med osviklig grund.

»Tron är alla buds fullbordan» eller stamgärning. Och därmed menar han icke en gärning, som tron gör i ett enda tag, och därmed slut. Nej, han menar en oavbruten gärning, en sekundligt stående gärning, som sekundligen bär upp rättfärdiggörelsen. Ty denna gärning är just vad han i sin rättfärdiggörelselära kallar »ett annat, nytt och rent hjärta», tubudshjärtat, som bär upp »hållandet för alldeles rättfärdig och helig».

Ty trons budfullbordan är, som vi sett, Kristi födda, subjektiverade budfullbordan. Men Kristi budfullbordan är icke ett »fait accompli» eller något en gång för alla avslutat, som man blott har att slå sig ned på som på en kudde och därmed somna in från all vidare budfullbordan. Nej, den är blott avslutad på korset som en budfullbordan i förnedringen, för att *evigt* fortgå i upphöjelsen såsom en konungsligt och prästerligt förstabudsall och andrabudshel kärlek, rättfärdighet, livsnåd och ande. Tron indrager människan i Kristi ande, som är den krönte och vigde, evigt stående tubudsfullbordaren, den evigt fortgående tubudsgärningen.

Och denna Kristi tubudsgärning och människans tubuds gärning äro **ett** i ett outsägligt innerligt förbund, i vilket Kristi tubudsgärning sekundligen lärer, närar och bär, överskyler och renar människans sekundligt bristfulla tubudsgärning med en outtröttlig och outsäglig förbundsnaåd och förbundstrohet. I denna innerliga förbunds- och stamgärnings-gemenskap med Kristus står människans livshjul inne i Kristi stora och starka och evigt rullande livshjul. Och *just så* och *blott så*, o människa, går ditt lilla livshjul »lätt och behändigt».

Och det ligger en omätlig vikt på att fatta tron såsom en sekundlig tubudsgärning i Kristi sekundliga tubudsgärning. Ty det finns i himmel och på jord ingenting annat, som dödar egenrättfärdigheten, utom denna gärning. Ty då människan får blick för att tron är att sekundligen älska Gud av **allt** hjärta, av **all** själ, av **all** kraft och av **allt** förstånd, och att sekundligen älska sin nästa såsom sig själv, eller att stå förstabuds-**all**

och andrabuds-**hel** i kärlek, rättfärdighet, livsnåd och ande — då får hon blick för synd och brist i ett omfång och djup, som hon aldrig ens anat. Synden går upp för henne såsom den förfärande synden mot Kristi stamgärning, vilken bjuder sig åt henne till allhet och helhet, och i vilken hon kunde och borde stå all och hel. Eller: då hon får blick för att tron är just den sekundliga gärning, genom vilken hon håller sitt hjärta inne i Kristi tubudshjärta eller tubudsande, så att hon sekundligen har ett »annat, nytt och rent hjärta», då blir det gamla, orena stenhjärtat uppenbart i sina doldaste vinklar och vrår. Synden går upp för henne såsom den förfärande synden mot Jesu hjärta, vilket bjuder sig åt henne till stående nyhet och renhet, och i vilket hon kunde och borde stå stadigt ny och ren. Och nu först blir det i *sanning* slut med förtjänst och berömmelse. Nu packar fariseen in alla sina »laggärningar» och rider på berömmelsebocken huvudstupa till Blåkulla, där han hör hemma. — Men där tron tages blott som ett bud- och gärningslöst skal, vilket människan kan själv göra åt sig, närhelst hon behagar, där sitter fariseen mitt i skalet och stryker belåtet sitt skägg och sträcker på nacken, att »lammhornen» må synas. Därav kommer detta fariseiska väsen med alla sina stadgar, kännetecken och maner, som alltid utmärker skaltrons ihåliga andlighet. Fatet och bågaren diskas utanpå, men för innandömet är man blind, ty stamgärningen saknas. Det är sorgligt att se dessa förförda och förblindade skaror, som tidigt och sent tacka Gud, att de äro frälsta, men vilkas hjärtan äro orenlighetens gravar; och det sorgligaste är det, att de fräckt påstå detta vara evangelisk frälsning, och att de icke kunna bliva annorlunda. Sådant är följden av den förfalskade tron, som rättfärdigar själva själviskheten och frälsar själva den härskande orenhjärtenheten.

Se på Kristus. Han kände blott *ett* medel att utrota egenrättfärdigheten. Och det var bergspredikans tubudsgärningar, vilka han satte såsom absolut oeftergivligt villkor för frälsning, och därvid framför allt födelsens stamgärning. Blott det medlet blev fariseens undergång i lärjungarnas hjärtan. Kristus bromsade aldrig på görandet. Skoningslöst föste han på tidigt och sent och drev in lagen såsom evangelium, såsom Sions tubudslag i deras hjärtan. Och det blev deras frälsning från fariseen. Ty det blev deras frälsning från otrons stamgärning, vars djupa och vida, sega och klibbiga väsen ingen kan se utan i ljuset av trons stamgärning, och som aldrig viker för annat än denna. Och därför låter Gud den uppriktige lärjungen *låna* stamgärningen, så att han kan se den i verklig erfarenhet, och därmed också verkligen se otrons stamgärning, som också är en tubudsgärning, nämligen synd- och dödlagens eller själviskhetens första- och andrabudsgärning.

Lägg alltså livets tyngdpunkt, där Kristus och alla apostlarna och Luther hava lagt den, och där alla Herrens heliga i alla tider hava lagt den, nämligen i det fördolda livet med Kristus i Gud eller i trons stamliv, stamgärning. Hav blick för den, var rädd om den och öva den sekundligen och gruva dig icke för den synd, som du ännu »har» men icke »gör». Tag saken inifrån. Stå nyhjärtad, så blir även det yttre nytt; stå renhjärtad, så blir även det yttre rent. Stå ett gott träd, så bliva frukterna goda, framväxta och icke påhängda. — Allt välver sig omkring stamgärningen; allt hänger på den. Och den är också i stånd att uppbära allt, blott den själv får sekundligen hänga på Kristi sekundliga

stamgärning.

Sålunda bestå trons gärningar, även enligt Luther, dels i tron själv såsom stamgärning och dels i trons fruktgärningar. Och om dem alla säger han, att tron gör dem »lätt och behändigt».

Och så kunna vi nu än en gång få 12 namn på tron, nämligen Kristi **Byggare**, Petri **Hjärterenare** (Apg 15:9) och **Allflitige**, Jakobs **Görare** och i sin gärning **Salige**. Johannes **Övervinnare**, Judas **Höghelige** (v. 20, jfr. Kol 2:6, 7), Pauli **Ny-människa**, **Verkare**, **Budhållare** och **Lagfullbordare** samt Luthers **Budfullbordare**. Och alla äro de en och samma person framkommen ur en och samma säd och på en och samma födelseväg.

Och vill du se, huru denne trossperson ser ut, så se än en gång på Stefanus. Han var alldeles full av alla tolv sakerna.

Och vill du se, huru denne trossperson förhåller sig i martyrdöden, så se än en gång på Stefanus. Hans sista dag på jorden var, såsom alla hans trosdagar, en tubudsdag. Och hans sista stund på jorden var, såsom alla hans trosstunder, en tubudsstund. Så leva och så dö Herrens heliga i tubudstron.

5

Trons gärningar belysta med tre bilder från det lekamliga människohjärtat

Den första: Hjärtats rörelser äro det lekamliga livets oavbrutna stamgärning.

På denna stamgärning hänger hela livet. Sviktat den, då sviktat allt. Slutat den, då slutat allt. Stamgärningens död drager hela människan med sig i döden.

Och denna stamgärning består dels däri, att hjärtat inrymmer blodet i sig, dels däri, att det utdriver blodet genom ett system av ådror, som genomlöpa hela kroppen med alla dess lemmar, och dels däri, att det återtager blodet för att strax utdriva det på nytt. Och genom denna blodcirkulation, som är det lekamliga livshjulet, hålles kroppen vid liv, så att alla dess sinnen och lemmar kunna göra sina gärningar, fruktgärningar.

Och nu finns det inne i den lekamliga människan en »invärtes människa». Även hon har ett hjärta, det naturliga andehjärtat, och en andekropp, som genomlöpes av ett system av andeådror. Och på människans paradisberg är detta hjärta fyllt med den paradisiske blodanden, försoningens tubudsande. Och i och genom detta paradishjärta tillhör himmelriket varje barn och bliver dess individuella tillhörighet om och i den mån det subjektiverar tubudsanden. Men hos de flesta sker icke detta. Tubudsanden omsättes icke till född ande. Och så bliver hjärtat ett synd-, skuld- och dödshjärta eller ett otroshjärta.

Men den paradisiske tubudsanden släpper icke detta hjärta ur sikte. Han ruvar det och uppfostrar det i bottenskola, så att det *kan* taga honom förstabudsmässigt, d. ä. *helt* öppna sig för honom. Och då fyller han det och sätter det i stånd att subjektivera honom till stamtro. Därmed sättes det födda naturandehjärtat i rörelse och utdriver den födde tubudsanden genom alla andeådror till hela andekroppen med alla dess sinnen och lemmar, som ligga inne i den lekamliga kroppen. På detta sätt blir hela

människan till ande, själ och kropp **full** av paradisk blod-ande i gestalten av stamtro eller stamgärning. Och så bliva alla sinnen och lemmar i stånd att göra sina gärningar, fruktgärningarna. Det känner du ock. Hela mekanismen är smord och satt i gång. Och allt går »lätt och behändigt».

Men alla dessa fruktgärningar strömma till hjärtat såsom gjord tubudsande. Ty det är denne ande, som i gestalten av stamtro gör dessa gärningar. Och tron stannar aldrig med att blott göra en gärning och sedan släppa den ifrån sig. Nej, det är just trons fina, djupa och dyrbara hemlighet, att hon både *gör* gärningen och *är* själva gärningen såsom gjord, vilken hemlighet Luther så ofta och starkt betonar, såsom vi sett. Tron släpper ingen enda gjord gärning ifrån sig. Hon tager den med sig eller har den i sig. Hon har fått en ny gestalt genom den gjorda gärningen. Och i denna fruktgärningsgestalt återströmmar hon till hjärtat. Och därifrån utgår hon på nytt och gör nya gärningar. Och i denna nya fruktgärningsgestalt återvänder hon till hjärtat o. s. v. Och genom denna blod-ande-cirkulation, som är livshjulet, hålles hela trosmänniskan vid liv.

På ett motsvarande sätt förhåller det sig med otron. Hon tappar ingen enda av sina gärningar. Hon både *gör* dem och *är* dem såsom gjorda. Och i gestalten av synd-, skuld- och dödsande återströmmar hon till hjärtat med alla sina gärningar. Så samlar otrosmänniskan onda gärningar i sig, så att hon blir full av sådana, likasom å andra sidan trosmänniskan samlar goda gärningar i sig, så att hon, såsom Tabita, blir »full av goda gärningar» (Apg 9:36).

Stamtron återkommer alltså icke tomhänt till hjärtat. Hon kommer med frukt, med mat, eller: hon kommer mättad, stärkt och förökad tillbaka. »Det är min mat att göra dens vilja, som har sänt mig», sade Kristus (Joh 4:34). Och av hållna bud växer man, sade han (Matt 5:19). — Efter väl förrättad fruktgärning återvänder stamtron till hjärtat så som den i sin gärning salige Göraren. Det är den Jakobiska frukträttfärdiggörelsens frid och fröjd, som Guds välbehag giver, och som människan alltid erfar, då hon gör sanna fruktgärningar, vilka frälsa hennes frälsta själ.

Men om fruktgärningar, som kunde och borde göras, *icke* göras, då återvänder stamtron till hjärtat tomhänt, hungrig och försvagad. Och om onda gärningar göras, då återvänder hon även sårad och blödande.

Och har denna underlåtenhet eller denna synd skett ouppsåtligen, det är, i icke återtrogen synd-ande, då kan Kristi tubudsande, som är försoningsanden, fylla bristen och läka såret, under villkor av fördjupad sinnesändring. Men har det skett uppsåtligen, alltså i återtrogen synd-ande, som satt djuret på tronen, då har stamtron fått dödssåret och stamrättfärdiggörelsen går upp och människan utstöttes i världsrättfärdiggörelsen till straffskola med lagenligt »straffområde» för att om *möjligt* återfödas. Varom icke, så utstöttes hon även ur världsrättfärdiggörelsen. Hennes nådatid är slut. Och hon står såsom det torkade trädet, vilket redan är bortdömt **åt elden**.

Här se vi det förfärande allvaret av Kristi slutord i bergspredikan, vilket sätter även fruktgärningarna såsom oeftergivligt villkor för att huset skall stå; och det förfärande allvaret i Jakobs rättfärdiggörelse genom gärningar och i Pauli arbete med fruktan och bävan på den frälsta själens frälsning, och i Petri all-flit på att genom övning av de 7

trostingen göra kallelsen och utkorelsen fast, så att man icke faller, och i Johannes 7 gånger upprepade övervinnande såsom villkor för de 7 evighetslöftena. Helgelsen är alldeles icke det där förnumstiga pladd- och paddbihanget till en bud- och gärningslös trospadda, vartill den efterlutherska skökopaddan gjort den. Det skall du för visso snart bliva varse, om du kommer in i sakens innandöme, och icke lever blott utanpå och aldrig på allvar tager itu med fatets och bågarens inre.

Det är alltså Kristi tubudsande med slaktmärket, som i gestalten av stamtro eller stamgärning cirkulerar i trosmänniskan och håller henne vid liv. Det är innerst hans blodomlopp, som driver hennes blodomlopp. Trons djupa, höga och vida konst är just att hålla människohjärtat inne i Jesu hjärta. Då går allting »lätt och behändigt». Men, men — en millimeter, så att säga, utanför Jesu hjärta, utanför Kristi ande — och hela mekanismen slår stopp; och naturandehjulet börjar drivas av otro, och allting går uppåt väggarna.

Den andra bilden. De lärde säga, att det lekamliga hjärtat tager sig en liten stunds vila (0,4 sekund) mellan alla sina slag. Sålunda framgår allt hjärtats arbete ur stillhet, vila och insamling.*

Även detta har sin motsvarighet på det andliga området. Men man skall akta sig för att fastna vid bilden. Det lekamliga hjärtat vilar och arbetar oberoende av människans vilja. Icke så det andliga hjärtat. Det står inom frihetens höga och ansvarsfulla värld. Dess vila och arbete ligga i händerna på trons fria vilja. Och det har sin tyngdpunkt i anden, som står *utom* tiden. Dess vila och arbete fördelas icke på vissa sekund- eller tidsmått, utan de äro *sekundliga*, oavlåtliga. Alltså: oavlåtlig stillhet, oavlåtlig vila, oavlåtlig samling!

Och det skall vara subjektiverad stillhet, alltså en sådan stillhet, vilken står som ett barn inne i Kristi seger-stillhet och därmed sekundligen bortstöter, kuvar och övervinner alla syndiga, oroliga och fåfängliga rörelser i tankar, känslor och begär. *Det* är trons stamstillhet med Kristus i Gud.

Och det skall vara subjektiverad vila, alltså en sådan vila, vilken står som ett barn inne i Kristi seger-vila och därmed sekundligen bortstöter, kuvar och övervinner allt slags rot- och stamlöst väsen. *Det* är trons rot- och stam-vila med Kristus i Gud.

Och det skall vara subjektiverad samling, alltså en sådan samling, vilken står som ett barn inne i Kristi seger-samling och därmed sekundligen insamlar i sig den eviga kärleken, rättfärdigheten, livsnåden och tubudsanden, samt bortstöter, kuvar och övervinner det evighetslösa och medelpunktslösa tidslivet. *Det* är trons stamsamling med Kristus i Gud.

Denna oavlåtliga stillhet, vila och samling äro den ena sidan i trons stamgärning, och därtill den *första* sidan. Hon är troshusets stadiga stånd på klippan. Saknas denna sida, då är allt förlorat.

Denna stillhet, vila och samling äro uppgivandet av all vildvilja, och tryggståendet i Guds vilja, även om hela ens lekamliga liv raserades, och hela världen ginge i kras.

* Se »Föreläsningar i Hälsolära av Professor R. Tigerstedt», sid. 136.

Ur denna oavlåtliga stamstillhet, stamvila och stamsamling skola stamgärningen och alla fruktgärningar framgå. Då bliver stamgärningen den djupa och lugna floden från Guds och Lammets tron; och fruktgärningarna bliva de friska strömmarna i jordens hedmark och döda hav.

Men utan denna oavlåtliga stamstillhet, stamvila och stamsamling bliver människan orolig, febersjuk, dimmig och utmattad. Allt mister sin bärande rot och enande stam och faller sönder i ett lösryckt månggöra, som gör ihjäl henne.

I Guds rike kräves flit, ja all-flit, men aldrig »brådska». Ett brådstörteri, som bråkar sönder din stamtro, har Gud aldrig ålagt dig. Till ett arbete — vore det än själars frälsning — vilket gör dig rotlös i evighetens värld, har Gud aldrig kallat dig.

Var och en har fått sitt bestämda trosmått. Utöver det har du aldrig att påräkna Guds hjälp och välsignelse. Mekanismen slår stopp. Din låga flämtar och slocknar. Och du står där blott och sprider lampos.

Och därför måste Gud ofta fråntaga människan all yttre verksamhet för att om möjligt bringa henne till stillhet och sans och reparera den söndertrasade stamtron. För varje fader är barnet dyrare än barnets verk.

Oavlåtlig stillhet, oavlåtlig vila, oavlåtlig samling med Kristus i Gud! Detta är sidan n:o 1 i trons liv. Och då driver troshjärtat den eviga kärleken, rättfärdigheten, livsnåden och anden genom alla ådror ut i fingrar och tår. Och då göras även fruktgärningarna i Gud och äro förblivande. Och då strömmar varje gärning tillbaka till hjärtat och gör det allt mera *stilla*, allt mera *vilande*, allt mera *samlat* med Kristus i Gud.

Oavlåtlig stillhet, oavlåtlig vila, oavlåtlig samling med Kristus i Gud! Då gör du *blott* det, som frälsar din frälsta själ; och då gör du *allting så*, att det frälsar din frälsta själ; allting bottenärligt, grundligt och väl, allting pålitligt och sant, allting troget och vist, i Jesu namn, i det namnets tubudsstillhet, tubudsvila, tubudssamling och tubudsverk, i det namnets rena och renande livsnåd, som renar bort all din synd och brist; och det långt utöver vad du kan begära eller tänka.

Den tredje bilden. Om det lekamliga hjärtat förlänger sin vilostund med blott en bråkdel av en sekund utöver den i människonaturen stadgade gränsen, då inträder döden, säga de lärde.

Även detta har sin motsvarighet på det andliga området. Där ligger fara i gärning *utan* vila, sågo vi nyss. Men där ligger lika stor fara i vila *utan* gärning.

Ty stamvilan och stamgärningen äro, som vi sett, två oskiljaktiga sidor i samma sak. Saken är trons evighetsliv. Och i evighetslivet äro vila och gärning ett. Den djupaste vilan är den högsta gärningen; och den högsta gärningen är den djupaste vilan. Denna vila och denna gärning äro **salighet** och **helighet** i oupplöslig förening. De äro den eviga tubuds-kärleken med Kristus i Gud.

Trons stamvila är salighet, stundom i så stort mått, att det kännes, som om kärilet skulle sprängas. Kroppen är nära att indragas i den tredje födelsen. Blott en liten ökning i sällhet, och han vore förvandlad.

Men här ligger faran. Trons sällhet kan tagas ensidigt. Den kan göras till föremål för njutningslystnad, som förslappar och grundlägger lättja.

Petrus ville bygga hyddan, huset, på Tabor, och slå sig ned där; ty där »var så gott att vara». Men det fick han icke. Och mången bygger sitt hus på »Tabor» i stället för på bergspredikans Sion, det 7:e berget. Troslivet blir ett envist bestyr med den ljuvliga känslöhyddan, ett ideligt spejande och jagande efter »saliga stunder». Och så avtynar stamgärningens andra sida: det sekundliga helighetsståndet, rättfärdighetsståndet, tubudsståndet. Och så inträder döden.

Här försiggår ett mycket allmänt och förskräckligt missbruk med trons salighet. Vad hör du? Jo, detta: »Det är så *saligt* att vara här; och det var så *saligt* att vara där; kom bara med; det är så *saligt* att höra den här; och det är så *saligt* att höra den där». Men hör du detta: »Det är så *heligt* att vara här, det var så *heligt* att vara där» o. s. v.? Sällan, sällan. Ja, till den grad har den ensidiga »saligheten» utträngt heligheten och livsrättfärdigheten, att skriftens benämningar på Guds folk: »Herrens heliga» och »de rättfärdiga» äro så gott som alldeles bortlagda. Ej underligt, då det inuti odiskade fatet blivit rättfärdigat, då oheligheten och orenhjärtenheten blivit frälsta och saliga, och då det 6:e världsríkets trospadda i sjunderomareträsket trätt i stället för den 19 gånger nämnda trosduvan i Rom 8:e, därmed banande väg för det 7:e världsríkets vetenskapspadda i kulturträsket, vilken redan nu på flera predikstolar i vårt land kväker sitt ohyggliga »kväv-kväv!» (Upp 16:13, 14). Härom mer i vår bok »Guds vredes skålar».

O du höga, heliga himladrottning i solbeklädnad och tolvstjärnekrona, du kristna tro, vilken fåfänglighet har du icke blivit i fåfänglighetens värld! Du har blivit den stora världsskandalen, paddskandalen, skökoskandalen, som sker i ditt namn och till ditt outsägliga lidande.

Nej, nej, trons känsla är en fruktansvärt allvarlig sak. Man skall vara sekundligen stilla för att kunna sekundligen röra sig i stamhelighet och stamrättfärdighet, annars inträder döden. Man skall sekundligen vila för att kunna sekundligen verka det fördolda stamverket och därmed stå sekundligen beredd för det dagliga fruktverket, annars inträder döden. Man skall sekundligen insamla och samla sig, för att kunna sekundligen giva, vandra och vandla, annars inträder döden. Men här *stanna* mångtusen hjärtan, därför att de »förlänga sin vilostund», d. ä. göra känslan gärningslös, saligheten helighetslös.

Stå sekundligen salig, men för att stå sekundligen nyhjärtad, renhjärtad, förbundshjärtad. Var sekundligen glad, men för att vara sekundligen laglagd och lagskriven. Var sekundligen säll, men *så* att du är sekundligen snäll.

Tag alltid ditt Tabor som beredelse för ditt Golgata. Ty du skall i en »lika död» ropa även du: »Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig!» Och *då* just prövas det, om saligheten blivit omsatt i helighet, om dessa två äro den nya skapelsen. Den onda dagen frågar, huru du använt den goda dagen. Har du stått stamgärningsstånd i fruktan och bävan, i all-flit och övervinnande på den förra, så står du det ock på den senare.

Tron har icke blott sitt Tabor och sin »tredje himmel» utan ock sin svaghethåla med Satans örfilar och törntag (2 Kor 12: 1–10). Hon måste ofta utbyta den ljuvliga känslan mot bitterkänslan. Och icke blott det; utan hon måste just i bitterkänslan stå sina mest avgörande stamgärnings- och fruktgärningsprov. Då Abraham satte kniven på Isaks bröst så skar det säkerligen i hans eget hjärta. Men han gjorde det

ändå. Och då Rahab ålades att utlämna sändebuden, men icke gjorde det och därmed blottställde sitt liv, så kändes det säkerligen icke ljuvt. Trons största verk göras aldrig i ljuv utan i bitter känsla. De följa mästarens spår. Hans oändliga trosverk på korset gjordes i oändligt bitter känsla.

Sålunda: människa, människa! Låt aldrig ditt hjärta vila ihjäl sig! Låt det vila i Jesu hjärta, som icke är en kudde, utan ett hjärta, ett saligt och heligt, ett stilla och verksamt hjärta. Hör du hans viskning i morgonstunden: »Saliga äro de renhjärtade». Där har du den sekundliga stamgärningen. Hör du hans rop i varenda timme: »Verken, medan dagen är, natten kommer, då ingen kan verka.» Där har du fruktgärningen. Evighetens sabbatsdag inbryter först efter tidens arbetsvecka. Den fulla salighetens vila kommer först efter fullbordat trosverk.

FEMTE DELEN

Trons förfalskning

Redan på Luthers tid inträdde en mycket allmän förfalskning av tron i den lutherska kyrkan. Att detta är sant, därom ha vi många yttranden av honom själv. Se här ett:

»Nu finna, vi vid läran förnämligast detta fel, att ehuru några predika om tron, genom vilken vi skola bliva rättfärdiga och saliga, så gives dock icke nog tillkänna, huru man skall komma till tron, så att nästan alla försumma ett stycke av den kristna läran, utan vilket ingen kan förstå, vad det är eller heter att tro.

Kristus säger i Luk 24:47: vi skola predika bättring och syndernas förlåtelse. Men nu tala många endast om syndernas förlåtelse och säga litet eller intet om omvändelsen, änskönt utan densamma gives ingen syndaförlåtelse, vilken ej heller kan förstås utan omvändelse. Därav kommer folk i den inbillningen, att de hava allaredan fått syndernas förlåtelse, och bliva säkra och ofrukt samma.

*Detta är då en större villfarelse och synd, än alla de förra tiders villfarelser, så att man sannerligen må frukta det Kristus säger i Matt 12:45, att det sista bliver värre än det första.»**

Alltså predikades redan på Luthers tid en tro, som icke hade skapelserot i en för-pingstlig sinnesändring eller omvändelse, och som följaktligen icke kom till stånd på födelseväg. Och då nu nytestamentlig syndaförlåtelse gives *endast* i och med en pånyttfödande eller hjärterenanande tro, så gick man miste om en sådan förlåtelse. Man trodde sig äga den, men ägde den icke. Och vemodigt klagar Luther, att denna förfalskning av tron var så allmän, att »nästan alla» gjorde sig skyldiga till den.

Det fattades nu blott, att denna falska troslära upphöjdes till allmänt

* Detta yttrande av Luther anför biskop Pontoppidan i sitt "Collegium pastorale", kap. 18; och han tillfogar själv dessa ord: "Vad för obotlig stor skada de obetänksamme evangelister åstadkomma i Guds församling, och visst nog göra det, som är tvärtemot deras uppsåt, nämligen att upprätta djävulens i stället för Guds rike, därom kan utförligen läsas i D. Pauli Tarnovii avhandling om det nya evangeliet, som är en orsak till allt fördärv (Dissert. de novo evangelio, causa omnium calamitatum)."

gällande kyrkolära. Det lyckades icke på Luthers tid. Hans sanna och väldiga tro höll den förfalskade tron tillbaka. Men efter hans död var det som om den onde sluppit lös bland lutheranerna. Och överallt stack den falska tron upp huvudet. Och nu lyckades det verkligen att få densamma erkänd såsom »den lutherska kyrkans tro». Och det skedde i den förut nämnda bekännelseskriften: Konkordieformeln** I den läres, att den rättfärdiggörande tron är ett blott och bart instrument, »ett medel och verktyg, som mottager Kristi förtjänst» (se sid. 541 i ovannämnda bok av Fjellstedt). Men detta mottagande får endast vara en utvärtesakt. Kristi förtjänst får i rättfärdiggörelsens stund för liv och död icke vara en avlad eller född livsrättfärdighet. Ty då »kränkes Kristi ära», nämligen äran av att vara frälsaren allena (se samma sida). Utan Kristi förtjänst eller rättfärdighet skall för att vara personligt frälsande städse befinna sig »**utom oss**». På detta: »Kristi rättfärdighet utom oss» lägges hela vikten. — Här ha vi alltså källan till det efter-lutherska utanförväsendet, det ödesdigra missgreppet, att man tager Kristi ofödda eller osubjektiverade rättfärdighet såsom *personligt* frälsande, vilket den aldrig är, i stället för den födda rättfärdigheten, som är försoningsanden, Kristi ande, utan vilken ingen hör Kristus till, och utan vilken alltså ingen är *personligen* frälst. Man tager sålunda den tron, att Kristus är frälsaren allena, i stället för den tron, som på födelseväg gör Kristus till frälsaren allena.

Enligt Luther består den rättfärdiggörande tron däri, att vi genom densamma »bekomme ett annat, nytt och rent hjärta», såsom vi sett. Men enligt Konkordieformeln består denna tro däri, att den är absolut »blott och bar» på ett sådant hjärta. Ty annars »kränkes Kristi ära». Denna tro står alltså *utanför* det nya förbundshjärtat; och därmed står den *utanför* det nya förbundet. — Så grundligt har man förfalskat Luthers tro.

Enligt Luther är den rättfärdiggörande tron en ny Adam, som Gud efterskänker hela den gamle Adam, såsom vi sett. Men enligt Konkordieformeln är den rättfärdiggörande tron *icke* en ny Adam — en sådan skulle kränka Kristi ära — men får dock hela den gamle Adam efterskänkt! — Så grundligt har man förfalskat Luthers tro.

Enligt Luther är den rättfärdiggörande tron pingstkällan med pingstvattnet eller pingstanden i sig, såsom vi sett. Men enligt Konkordieformeln är denna tro ingen källa. Tron måste vara absolut ren från varje droppe, absolut andelös för att vara frälsande. — Så grundligt har man förfalskat Luthers tro.

Enligt Luther är den rättfärdiggörande tron budfullbordaren. Den fullbordar det första budet och därmed lätteligen alla andra bud, såsom vi sett. Men enligt Konkordieformeln fullbordar denna tro intet bud. Den är absolut budlös. Den får icke hava något Guds bud lagt i hjärtat eller skrivet i sinnena. Ty då kränkes Kristi ära. — Så grundligt har man förfalskat Luthers tro.

Enligt Luther är den rättfärdiggörande tron den oavbrutna tubudsgärningen i Kristi oavbrutna tubudsgärning. »Hon är det första och högsta allra ädlaste goda verk». Men enligt Konkordieformeln är denna tro absolut gärningslös. Hon står helt och hållet utanför tubudsskapelsen, utanför tubudsverket, utanför tubudsanden, utanför

** Den kom till stånd 20 år efter Luthers död. Se Kap 6, sid. 71.

Kristi ande. Och därmed hör hon icke Kristus till. Men säges dock *ära* Kristus såsom frälsaren allena. — Så grundligt har man förfalskat Luthers tro.

Enligt Luther »gestaltar Kristus den rättfärdiggörande tron och uppfyller den med sitt innehåll». Men Konkordieformelns rättfärdiggörande tro har ingen gestalt och intet innehåll av Kristus. Den är ett »blott och bart instrument» (eller såsom de lärde uttrycka det: »fides mere ac pure instrumentalis»). Kristi inneboende i tron tänkes komma först sedan människan blivit fullkomligt frälst genom en tro, som är fullkomligt tom på Kristus. — Så grundligt har man förfalskat Luthers tro.

Enligt Luther frälsar Kristi rättfärdighet blott såsom *född* rättfärdighet. Den är till genom födelse, säger han. Den rättfärdiggörande tron är pingsträttfärdigheten. Det betonar han ofta och starkt, såsom vi sett. Men enligt Konkordieformeln frälsar Kristi rättfärdighet blott såsom *ofödd* rättfärdighet. Tron får för liv och död icke vara den födda rättfärdigheten. — Så grundligt har man förfalskat Luthers tro.

Enligt Luther består trons rättfärdighet i två saker, nämligen dels i tron själv såsom varande rättfärdighet, dels i Guds barmhärtiga räknande av denna tro till rättfärdighet, såsom vi sett. Men enligt Konkordieformeln består trons rättfärdighet däri, att tron får sig Kristi ofödda rättfärdighet tillräknad. Men det tillräknandet gäller, som vi sett, hela världen och lyfter ingen människa upp över världen eller ut ur djuret. — Så grundligt har man förfalskat Luthers tro.

Sålunda är Konkordieformelns instrumenttro *icke* rättfärdighet. Men nu är den icke heller orättfärdighet. Ty det menar ju ingen. Alltså är den ett mellanting mellan rättfärdighet och orättfärdighet, mellan gott och ont, icke hörande till någotdera. Men *vad* är detta mellanting? Ja, säg det den som kan. Då den grundlige och skarpsinnige professor Myrberg, som i början av sitt trosliv bekände sig till den allmänt gällande instrumenttron, skulle söka reda ut vad som menas med denna tro, så kom han till detta bedrövliga resultat: »*Varken Gud eller människor kunna säga vad den är.*»

Anhängare av den »blotta och bara» instrumenttron säga också rent ut, att den är ett »sedligt ingenting». Så yttrade sig nyligen en av våra biskopar på ett prästmöte: »Tron, i egenskap av rättfärdiggörande tro, är ett sedligt ingenting». — Ett så förskräckligt öde fick Luthers härliga tro i den efterlutherska förfalskarekyrkan. Och vilket folkfördärv har icke denna skökotro grundlagt i vårt land. Den ande- och budlösa instrumenttron har ingått i själva blodet till en nationalförödelse.

Tron är aldrig ett sedligt ingenting. Redan den förkristliga tron *är* rättfärdighet. Och därför räknar Gud redan denna tro till rättfärdighet, såsom vi sett. Men det Gud räknar till rättfärdighet, det är ett sedligt någonting och *aldrig* ett sedligt ingenting. Vad Gud räknar till ett gott, det är till sin grundnatur gott och aldrig ett mellanting mellan ont och gott. Det är visst.

Redan den för-pingstliga tron är ett *barn*. Och detta rotbarn är icke ett sedligt ingenting. Ty det är ett Guds barn. Och även då detta barn är så fullkomligt till intet, att det känner sig ovärdigt att stå i den uslaste vrå på vår jord, så fullkomligt ovärdigt till allt, även till det minsta gryn

i himmel och på jord, att det tycker sig tvärtom böra hävas i en pöl, där Gud, alla änglar, människor och djur trampade på det, så är denna ovärdighet icke ett sedligt ingenting, utan ett sedligt någonting av oändligt värde. Ty detta »blotta och bara», som lever på blott och bar nåd och aldrig begär annat än blott och bar nåd, och som glöder och gnistrar av vrede, så snart det nämnes ett ord om värdighet och förtjänst — just detta »blotta och bara» är själva förstabuds rättfärdigheten i dess eviga rot, är människoväsendet återfört till sitt noll-vara, som låter Gud vara Gud och människan människa. Och släpper tron denna rättfärdighetsrot, förstabudsrot, som är de rättfärdigas rotsinneslag, då är allt förlorat. Ty då har tron förlorat just detta sedliga någonting, som Gud *kan* räkna för någonting, och blivit det sedliga ingenting, som han måste räkna för ingenting.

En frälsande tro, som är »ett blott och bart instrument» eller medel, *har* aldrig funnits och *kommer* aldrig att finnas på vår jord. Ty det tillhör trons väsen och natur att i samma ögonblick vara både medlet och det förmedlade, såsom vi sett. Det uttrycker Luther så: »Tron gör människan rättfärdig och är ock själva rättfärdigheten». Och denna livsrättfärdighet »gäller inför Gud, ty Gud giver den och räknar den för rättfärdighet för Kristi skull, vilkens namn är i tron, så att Kristus och de kristnas rättfärdighet äro ett i ett utsägligt innerligt förbund». Så beskriver Luther just den rättfärdiggörande tron.

Redan i den minsta begynnelsestro är den eviga rättfärdighetens ande för handen såsom trons begynnare, gestaltare, uppfyllare och bärare. Intet hjärta på vår jord slår sitt första slag utan liv. Så slår intet troshjärta sitt första slag utan rättfärdighetsliv, som gäller inför Gud. Tro och rättfärdiggörande livsrättfärdighet äro absolut oskiljaktiga, såsom eld och värme.

Konkordieformelns instrumenttro är alltså icke den för-pingstliga rot-tron. Ty denna tro är ett barn. Men instrumenttron får på intet vis vara ett barn. Den står sålunda helt och hållet *utanför* avlelsen, havandeskapet och födelsen.

Instrumenttron hör alltså icke till den nya människan, varken i hennes gestalt av rotmänniska eller pingstmänniska. Men icke heller hör den till den gamla människan; ty *hon* är ju otron och lär väl icke kunna tro. Den finns alltså varken hos den nya eller hos den gamla människan. Var finns den då? Ja, säg det den som kan.

Men hör den icke till den nya människan, så hör den väl ändå till den gamla, fastän den icke skulle få det. Så att det blir den gamle Adam, som nappar till sig »instrumentet» och — »tror». Och det var just detta, som vållade Luther sorg. Den förfalskade tron, som predikades av »nästan alla» redan på hans tid, bragte »folk i den inbillningen, att de allaredan hade syndernas förlåtelse och blevo säkra och ofruktsamma». Och det finns ingen säkerhet på hela vår jord, som är farligare än den, då den gamle Adam slår sig på att tro och vila vid nåden som en stock. Ty då är det själva otron, som »tror på Kristus». Och det är hornormen eller den kristnade, den rättfärdigade själviskheten. — Konkordieformelns rättfärdiggörande instrumenttro är ett av kristenhetens yppersta medel till själviskhetens kristnande. Och den förfärande »säkerhet och ofruktsamhet», som denna tro under århundraden inplantat hos vårt folk, skola vi snart få se fullmogna, då

lammormen avkastar hornen, skenet, och varder det antikristiska världsríkets hornkonung.

Konkordieformelns tro är, som vi se, ett uttryck för en mänsklig välmening. Man hade genom Luther fått upp ögonen för det katolska gärnings- och förtjänstväsendet. Och det är detta man vill avliva genom den blotta och bara instrumenttron. Men för en sådan tro dör aldrig fariseen. Ty honom har människan inom sig. Han är en ande. Och honom blir hon kvitt blott genom att *utfödas* ur honom. Men nu får instrumenttron icke tillhöra födelsen. Därpå lägges den största vikt. Alltså skall jag bliva fri från fariseen genom en tro, som *icke* utföder mig ur fariseen. Det är »välmeningen»; alltså en förskräckligt ytlig, dumdristig och ödesdiger välmening. Den var i sin begynnelse en frukt av ofödda eller halvfödda lutheraner, som saknade erfarenhet av hel-födelsens allena frälsande väsen, vilket Luther kallar rättfärdiggörelse, och som de därför icke kunde fatta eller uppskatta, och som de därför förkastade. Och denna falska välmening har allt sedan dess haft sitt starkaste stöd hos ofödda eller blott delvis födda människor, som sakna Luthers erfarenhet av den rättfärdigfödande trons invärtesväsen.

Luther ville tillintetgöra all fariseisk ära, värdighet och förtjänst. Därvid tillgrep han det enda osvikliga medel, som finns på hela vår jord, nämligen en tro som är **Förstabuds-fullbordaren**, och som alltså på förstabudsmässig utfödelseväg giver Gud **all** ära, **all** värdighet och **all** förtjänst. Och blott genom att på denna väg giva Gud detta »**allt**», som är hans, blir människan verkligen av med det själviska tjuvalltet. *Aldrig i tid eller evighet på annan väg*. Men Konkordieformeln vill tillintetgöra all fariseisk ära, värdighet och förtjänst genom en tro, som *icke* fullbordar det första budet, alltså genom en tro, som *aldrig kan* giva Gud äran, och som alltså i grunden behåller äran själv, blott görande henne ett par horn.

Luther ville tillintetgöra det falska gärnings- och verkväsendet. Därvid tillgrep han det enda osvikliga medel, som finns på hela vår jord, nämligen en tro, som är den oavbrutna tubudsgärningen i Kristi oavbrutna tubudsgärning, det sekundliga tubudsverket i Kristi sekundliga tubudsverk. Denna stamgärning och detta stamverk tillintetgör det falska gärnings- och verkväsendet *i själva dess rot och stam*, som är otrons oavbrutna stamgärning och stamverk. Och därmed försvinna det onda trädets frukter. Blott den tro, som är stam-göraren och stam-verkaren, dödar otron såsom stam-görare och stam-verkare, vilken är kattbjörnen och skökan. Och därmed är det slut med alla *deras* gärningar. Och *blott så* är det slut med dem. — Men Konkordieformeln vill tillintetgöra det falska gärnings- och verkväsendet genom en tro, som är fullkomligt gärnings- och verklös eller som icke är stamgärningen och stamverket i Kristi stamgärning och stamverk, och som följaktligen aldrig *kan* tillintetgöra det falska gärnings- och verkväsendet i själva dess *rot och stam*. Trädet står kvar och därmed dess frukter. Kattbjörnen lever. Han blir t o m rättfärdigad. Han får sig ett par horn, bliver en orm och gör så sina gärningar och verkar sina verk med skenet av Kristi namn.

Sådan är Konkordieformelns »välmening». Den är, som vi se, en fullkomlig motsats och motsägelse till den mening, som Luther hade om saken. Och denna antilutherska »välmening» är, i stort sett, än i dag

den lutherska kyrkans mening. — I, Herrens heliga, vaknen upp, att I icke bliven slösad i det säll eller slagg i den eld, i vilken även denna kyrka nu börjat läggas.

Den antilutherska tro, som vi nu påvisat, är å människans sida villkoret för den antilutherska rättfärdiggörelsen. Denna säges nämligen bestå däri, att den människa, som har en sådan tro, efterskänker Gud alla synder och upptager henne till barn. Det är Konkordieformelns rättfärdiggörelse. Och såsom omedelbar följd av denna förlåtelse och av detta barnskap föder Gud henne på nytt.

Rättfärdiggörelsen innehåller sålunda två saker: förlåtelse och barnskap. Och det betonas starkt, att denna rättfärdiggörelse är en domshandling, som försiggår helt och hållet utanför människan. Förlåtelsen och barnskapet äro alltså utvärtessaker.

Låt oss först betrakta denna förlåtelse. Vad innefattar den? Det svaras: den innefattar efterskänkandet av den oändliga skulden och därmed upphävandet av, såsom Konkordieformeln uttryckt det, »en rättvis fördömmels dom». Men nu tänkes icke denna skuld vara en *inre*, en andemakt; utan såsom förlåtelsen är av blott yttre art, så är ock den skuld, som den tänkes borttaga, av blott yttre art. Och vad är det då för en skuld, som här efterskänkes? Jo, naturligtvis skyldigheten att *själv* betala de 10.000 punden eller att göra synden ogjord. Det är alltså självförsoningens evigt obetalbara skuld, som här efterskänkes. Ty någon annan yttre skuld, som skulle kunna borttagas genom en yttre förlåtelse, *finns icke*. Ty *den* syndaskuld, som jag har *bakom* mig i mitt flydda liv, *den* har jag *inom* mig såsom skuld-anden, vilken gjort skulden, och vilken är skuldens livsväsen. Och *denna yttre* skuld kan aldrig efterskänkas på annan väg än genom *utfödelse* ur skuldanden. Den står och faller med denne ande och faller aldrig för en yttre domsförlåtelse. Men där finns en sida i både denna yttre och inre skuld, som verkligen *kan* efterskänkas *utan* denna utfödelse. Och den är den nyssnämnda: min skyldighet att *själv* borttaga den, *själv* gottgöra den, *själv* rättfärdigföra mig från densamma. Men denna skyldighet *är* redan efterskänkt. Självförsoningens oändliga skuld är redan förlåten. Det är världsförlåtelsen på grundvalen av Kristi ofödda rättfärdighet, vilken yttre förlåtelse tillsvidare avlyfter denna skuld och därmed tillsvidare frisäger hela världen från fördömmelsen. — Den antilutherska rättfärdiggörelsens syndaförlåtelse är alltså världsförlåtelsen, som *varje* människa redan har, och som hon alldeles icke behöver få en gång till.

Låt oss nu betrakta den antilutherska rättfärdiggörelsens barnskap. Detta får människan icke genom födelse, utan genom ett domsutslag i himmelen. Och vad blir då det för ett barnskap? Jo, naturligtvis världsrättfärdiggörelsens. Ty något annat barnskap utanför avlelsen och födelsen *finns icke*. Den antilutherska rättfärdiggörelsens barnskap är alltså det *allmänna* barnskapet, som hela världen äger, och i kraft av vilket varje människa är ett Guds barn, nämligen i den meningen att han av faderlig barmhärtighet har hand om hennes liv och erbjuder henne försoningsanden till förbundsmässig frälsning genom rättfärdigfödelsen.

Konkordieformelns rättfärdiggörelse är alltså endast *världs*rättfärdiggörelsen. Och att den starkt betonas är förvisso intet fel.

Men felet ligger däri, att den *förväxlas* med pingst-rättfärdiggörelsen, som är rättfärdigfödelse, eller däri, att den allmänna rättfärdiggörelsen förväxlas med den enskilda rättfärdiggörelsen, eller däri, att den personliga (individuella) frälsningen lägges i världsförlåtelsen och världsbarnskapet, då den däremot ligger endast i pingstförlåtelsen och pingst-barnskapet; med ett ord: felet består däri, att den personliga frälsningen lägges *icke* i den *födda*, utan i den *ofödda* rättfärdigheten, där den i tid och evighet *aldrig* ligger. Detta är Konkordieformelns ödesdigra misstag. Och det har blivit den lutherska kyrkans stora skandal, som fördärvat många länder och folk, och som i vårt land blivit vår största riksskandal, en riksolycka med djupgående och förfärande följder för vårt arma folk.

På denna domsförlåtelse och på detta domsbarnskap säges nyfödelsen följa omedelbart. Men genom detta domsbarnskap är ju människan icke rot-barnet. Hon är icke ens avlad. Och detta oavlade barn låter Gud omedelbart födas på nytt. Vilken naturvidrig tankegång! Den blottar en ohygglig brist på erfarenhet av födelsens väsen och natur. Och här ha vi själva källan till det stora slarvet med den förpingstliga lärjungaskolan, vilket är så allmänt i den lutherska förfalskarekyrkan. Det var just detta allmänna slarv, som redan Luther såg i sin kyrka och som han uttryckte så: nästan alla predika blott syndaförlåtelse och säga litet eller intet om sinnesändringen eller omvändelsen, utan vilken det icke gives någon syndaförlåtelse.

Konkordieformeln lägger hela vikten därpå, att det är Kristi oavlade och ofödda rättfärdighet, som tillräknas instrumenttron till förlåtelse och barnskap, såsom vi sett. Denna rättfärdighet får för ingen del tänkas såsom omsatt till frälsande livsrättfärdighet eller såsom förbundsmässigt lagd i hjärtat och skriven i sinnena. Ty då »kränkes Kristi ära», nämligen äran av att vara frälsaren allena utan allt självfrälseri. Återigen en häpnadsväckande brist på erfarenhet. Man tror sig verkligen kunna genom en blott och bar instrumenttro taga Kristus såsom frälsaren allena. Nej, så där på rak arm går det icke. Ty självfrälseriet är, som vi sett, en seg och hårdnackad ande. Och han viker aldrig för »ett blott och bart instrument». Utan jag måste *utfödas* ur denne ande genom en förbundsmässig födelse, som sätter mig i stånd att *förstabudsmässigt* taga Kristus såsom Guds **Allt**, såsom Guds gåvo- och nådes-allt till min frälsning. Blott så kommer jag till Kristus såsom frälsaren allena. Blott en ur självfrälseriet *utfödande* tro giver Kristus all frälsareära. Och blott då han så på utfödelseväg (dödsväg) blir objektiverad såsom frälsaren allena, blott då blir han på infödelseväg (uppståndelseväg) subjektiverad såsom frälsaren allena. — Men Konkordieformeln går den förstabudslösa smygvägen utanför födelsen. Människan ställes inför Kristus blott i världs rättfärdiggörelsens domsbarnskap. Och där står hon i grunden blott såsom den gamla människan. Och denna människa skall taga Kristus såsom frälsaren allena! Den gamle Adam blir anförtrodd att giva Kristus all ära! Ja, det är just att sätta bocken till trädgårdsmästare.

Konkordieformeln har en känsla av att den med sin »välmening» står på ett gungfly. Och därför söker den bättra upp saken genom en kraftig försäkran, att rättfärdiggörande tro och pånyttfödande tro äro blott olika sidor i samma tro, och att alltså rättfärdiggörelse och nyfödelse icke äro

skilda till tiden, utan blott skilda såsom orsak och verkan. Där är man nära att stiga in på den rätta vägen. Men ögonblickligen rycker man foten tillbaka och vänder om. Ty på samma gång man är nära att göra rättfärdiggörelsen och nyfödelsen till en och samma akt, såsom Luther gjorde, så gripes man av en oerhörd iver att åtskilja dem. Ty så läres det på samma sida: »*Varken förnyelsen (nyfödelsen) eller helgelsen få bliva, såsom nödvändiga och därtill hörande, inblandade i rättfärdiggörelsens artikel.*» Sålunda: på samma gång som rättfärdiggörelse och nyfödelse ske samtidigt, så skola de dock så fullkomligt åtskiljas, att nyfödelsen icke får anses »nödvändig» till personlig frälsning, utan denna skall ligga helt och hållet *utanför* födelsen och helt och hållet inom domsrättfärdiggörelsen. Därmed har nyfödelsen berövats den centrala och allena frälsande uppgift, som Kristus, alla apostlarna och Luther tilldelat den. Ja, icke blott det; utan om man tager Konkordieformelns lära på fullt allvar, då är nyfödelsen helt enkelt avskaffad och omöjliggjord. Ty där läres, att den kommer såsom en följd av Kristi oavlade och ofödda rättfärdighets tillräknande; vilket är en absolut omöjlighet. Ty födelsen kan blott komma såsom en följd av Kristi rättfärdighet i gestalten av en *säd*, en *säd*. En födelse utan föregående *säd* — ja, en sådan finns blott i Konkordieformeln.

Här ha vi alltså källan till de födelselösa frälsningar i tusental i den lutherska förfalskarekyrkan — en omätlig skada för Guds rike och för hela vårt folk. —

Sålunda ställer Konkordieformeln frälsningen på två parallella linjer: rättfärdiggörelselinjen samt nyfödelse- och helgelselinjen. De få aldrig råkas; utan skola hållas stadigt åtskilda. Annars är allt förlorat. Ty den förra är allena och fullkomligt frälsande. Den senare hör icke dit. »Nyfödelse och helgelse få icke inblandas i rättfärdiggörelsens artikel.»

På rättfärdiggörelselinjen är man fullkomligt frälst. »Rättfärdiggörelsen har inga grader, utan är fullkomlig», såsom det heter i dogmatiken. Ja, man är så fullkomlig, att man, såsom det stundom uttryckes, är av Gud ansedd för att hava gjort allt vad Kristus har gjort, och lidit allt vad han har lidit. Ja, vartill tjäna då nyfödelse och helgelse? »Jo», svara somliga, »de behövas blott för att genom dem göras bekväm att åtnjuta Guds rike.»* Vilken förvirrad och förvirrande lära: att vara lika fullkomlig som Kristus och ändå icke kunna åtnjuta Guds rike.

Här ha vi källan till förfalskarelutheranens världsbekanta förakt för helgelsen. Helst befattar han sig icke med någon sådan. Ett arbete med fruktan och bävan på den frälsta själens dagliga nyfrälsning är för honom en fasa. Och skulle han befatta sig med den, så blir den rotlös och svävande, då den alltid skall löpa »parallellt». Antingen blir den en ren obetydlighet eller någonting lagiskt och påhängt. Att på samma gång stå på två oändligt skilda linjer, av vilka den ena går nere i Rom. 7:e och den andra går oändligt upp över Rom. 8:e — det är ingen lätt sak. Och man sliter ont med att förena denna gränslösa fullkomlighet med den gränslösa ofullkomligheten i sjunderomarehålan. Samvetet protesterar mot slikt lindanseri.

Konkordieformeln och alla dess anhängare söka fritaga sig från allt

* Så Rosenius, Pietisten, 2:a årg., sid. 52, 55, 56.

ansvar för födelse- och helgelselösa frälsningar. Och det sker genom den läran, att nyfödelsen och helgelsen få icke så skiljas från rättfärdiggörelsen, »att en sann tro skulle kunna bestå jämte ett ont uppsåt». Tackar! Att kräva en så fullkomlig sammanslagning av rättfärdiggörelse och nyfödelse, att intet ont uppsåt finnes hos den rättfärdiggjorde, men på samma gång strängt förbjuda honom att »inblanda födelse och helgelse i rättfärdiggörelsens artikel», enär de icke äro för rättfärdiggörelsens fullkomliga frälsning »nödvändiga eller därtill hörande» — vad är detta? Jo, det är att stänga dörren för faran och i samma ögonblick slå upp den på vid gavel för henne. Så fritager man sig från ansvaret.

Detta Konkordieformelns ideliga och förnumstiga skruvande fram och tillbaka är, som vi sett, ett uttryck för en beställsam välmening och en omogen ståndpunkt. Och denna ståndpunkt är självförvållad. Man hade kunnat vänta något bättre av dem, som stodo Luther så nära. Konkordieformelns koketta och äckliga lärofinesser, som skjuta Luther åt sidan och tro sig komma med något bättre, äro en *Guds dom* över en fallen lutherdom.

Och så prisar man denna tro och rättfärdiggörelse, såsom de där »giva en den härligaste frid». Jo, vackert. Friden står i Kristi ande, som är försoningsanden, *aldrig* utanför den. Blott genom denne ande hör jag Kristus till. Utan denne ande är jag *utan* Kristus och *utan* Kristi frid. Men Konkordieformeln lovar människan frid genom en andelös tro och en andelös rättfärdiggörelse; alltså en frid *utan* Kristi ande, *utan* att höra Kristus till, en frid *utan* utfödelse ur ofrihetens ande! Det är skökofriden. — Att nu en människa, som har den antilutherska villoläran, kan komma till en sann frid, det är icke omöjligt. Ja, det vilja och måste vi tro. Men det var icke villoläran, som gav den friden, utan det var Kristi ande, som trevade sig fram till och in i hennes hjärta *trots* villoläran. Men hos mångtusen trevar han för gäves. Läran lägger hinder i vägen.

Nej, bort med den antilutherska, och fram med den lutherska rättfärdiggörelsen genom tron! Denna senare lyder, än en gång, så: »Vad jag härtills alltid och stadigt har lärt om rättfärdiggörelsen kan jag icke till den minsta del något ändra: nämligen **att vi genom tron (såsom Petrus säger) bekomme ett annat, nytt och rent hjärta och att Gud för vår medlares Kristi skull håller oss alldeles för rättfärdiga och heliga. Och fastän synden i köttet icke är alldeles borttagen eller död, så vill dock Gud oss densamma icke tillräkna eller ihågkomma. — På denna tro, förnyelse och syndernas förlåtelse följa sedan goda verk och gärningar.**»

Luther hade under stridernas hetta kunnat tala dunkla och vilseledande ord om rättfärdiggörelsen — sådana finnas i hans skrifter — men under alla de sist förflutna 20 åren av hans liv hade han, såsom vi höra, dock alltid menat just det, som han här nedskrev. Och den meningen skola vi låta honom hava.

I dessa ord av Luther är rättfärdiggörelse detsamma som rättfärdigfödelse eller nyfödelse. Och här är den personliga frälsningen ställd på nytestamentlig skapelsegrund och på blott en linje. Och den är ande- och laglinjen, som genomlöper hela skriften, den majestätiska och orubbliga tubudslinjen från paradiset ända upp på Sions berg,

kring vilken alla tider och evigheter och alla folkens alla öden välva sig, och som under namn av rättfärdiggörande tubudstro löper in i människan genom avlelse, havandeskap, födelse och helgelse, ända in i den tredje födelsen, där människan till ande, själ och kropp blir Kristus fullkomligen lik. Blott på den vägen, den organiska livsutvecklingens väg, kommer människan till fullkomligheten. Hon *förklaras* aldrig för personligt fullkomlig på grund av *ofödd* rättfärdighet; hon *växer sig* till fullkomligheten genom *född* rättfärdighet. Men denna organiska väg har Konkordieformeln förfuskat genom att sätta den allmänna domsrättfärdiggörelsen i stället för den enskilda födelserättfärdiggörelsen.

Och denna rättfärdiggörande eller rättfärdigfödande tro räknar Gud till rättfärdighet. Därpå lägga Paulus och Luther den stora och saliga vikten, såsom vi sett. Men denna dyrbara sak: att Gud räknar en sekundligt bristfull tro för en fullkomlig tro, nämligen i den meningen, att denna bristfulla tro får åtnjuta fullkomligt barnskap — denna dyrbara sak finns icke i Konkordieformeln. Den godkänner blott den ofödda rättfärdighetens tillräknande. Naturligtvis; ty den »blotta och bara instrumenttron» är ett ingenting, som Gud icke kan räkna för någonting. Och därför går man trons räknande till rättfärdighet med tystnad förbi i den antilutherska kyrkan. Och när man nödgas inlåta sig på saken, då tyder man den så, att detta räknande får icke förstås i egentlig mening, utan bör tagas i »oegentligt förstånd» (»endast metonymice dependenter»).* Men Luther låter Paulus tala om saken endast i egentlig mening. Och själv talar han om densamma endast i egentlig mening, såsom vi sett. Och så skola även vi göra. Ty trons räknande till rättfärdighet är en alltför dyrbar sak, för att vi skulle låta den fuskas bort genom skökodogmatik och skökokatekes. Den dyrbara saken är nämligen denna: aldrig fullkomlig, dock alltid åtnjutande en fullkomlig lott; aldrig utan synd och brist, dock alltid hemma hos Gud; alltid suckan i tältet, dock »alltid vid gott mod»; ofta bedrövade, dock »alltid glade». — Trons räknande till rättfärdighet är den enda fasta punkten på vår gungande och svallande jordeö, den enda levande och livsupphållande, väckande och fostrande punkten i dödens värld. Och det är blott från denna fasta och levande allvarspunkt inne i Kristus och uppe på Sions berg, som helgelsen framgår i organisk tubudsgärning och därför »lätt och behändigt». Men den punkten har Konkordieformeln tagit bort till oändlig skada för den kristna personlighetsutvecklingen och karaktärsbildningen.

Den rättfärdiggörande eller rättfärdigfödande tron, genom vilken Luther skakade och omgestaltade många länder och folk, fastslog han i sina båda katekeser såsom den enda personliga frälsning som finns. »Helgas och behållas i en rätt tro» — det är allt, och det är linjen, den ena och enda. Men denna tro sönderrevs av Konkordieformeln. Den klyvdes och uppsattes på två linjer: den rättfärdiggörande tron och den pånyttfödande tron. Och de skildes så strängt och fullkomligt, att den senare för liv och död icke fick »inblandas i rättfärdiggörelsens artikel». Och så står Luthers rättfärdiggörande tro, som innefattar ett »annat, nytt och rent hjärta», sönderskuren och blödande i själva sin hjärterot och upphängd på två parallella linjer. Det är den antilutherska

* Se Bibelforskaren för år 1885, sid. 95.

trosskandalen, som fördärvat många länder och folk. — Redan i våra barnår fingo vi lära oss att sönderriva Luthers enkla och härliga tro och i stället mottaga en antiluthersk tro, som varken Gud eller människor kunna fatta. Och på samma gång blevo vi strängeligen inlärd att kalla oss äkta lutheraner. Vi sågo Luthers bild på första bladet i vår katekes. Men hans troslära fanns icke i »förklaringen». Det var blott den rätta bilden och det rätta namnet vi sågo. Men varan, som gick under det namnet, var falsk. Så blevo vi fördärvade redan såsom barn.

Och så har Konkordieformelns antilutherska lära, såsom en grumlig och giftig flod, under många mansåldrar vältrat sig fram över vårt folk och avsatt sin ande-, själs- och blodsfördärvande bottensats i detsamma. Och mäte den där kan, vilken flod av livets vatten, som denna antilutherska flod har utestängt för millioner hjärtan! Och väge den där kan, den motvikt, det motstånd mot biblisk och luthersk tro, som den månghundraåriga bottensatsen ännu bildar i folkhjärtat och folksjäl! Något av denna djupa och hemska hemlighet få de präster och predikanter erfara, vilka måste hämta sina predikningar i ett lördagshelvete för att få en söndagshimmel över församlingen. De måste i sin ande, själ och kropp upptaga den giftiga floden med dess bottensats i församlingen, och i ångest och »bukrev» (Upp 10:10) upplösa den för att vinna öppning i hjärtana för floden från Guds och Lammets tron. *Ty blott så långt som predikanten i sin ande upplöser mot-anden, blott så långt når han med anden från ovan.* Men nu står han måhända i en församling, vilken är, såsom judafolket på Kristi tid, så fördärvad av skökan, att mot-anden icke kan upplösas med mindre än dels att predikanten korsfästes i samma andliga stad, »där ock hans Herre blev korsfäst», (Upp 11:8) dels att församlingen, som korsfäste honom, får över sig den upplösande domselden. I denna andliga korsfästelse står han på predikstolen övergiven även av Gud såsom Kristus på korset, står där utan ande, med bunden tunga, med dödsbleka läppar och invid förtvivlans bråddjup. Så stå icke så få präster och predikanter i vårt land korsfästa av församlingens »Pilatus och Kaifas». Här ha vi Konkordieformelns martyrer. Vem räknar alla suckar och nödrop, alla tårar och kval, som från dem stigit upp och alltjämt stiga upp till Gud? — Härom mer i vårt 12 :e kapitel.

Sammanfattning

Sammanfatta vi nu den antilutherska kyrkans lära om den personliga frälsningen, så ser den ut så:

1. **Ett ande- och budlöst evangelium**, ty det personligt frälsande evangeliet giver icke den utlovade anden, och det skall vara alldeles rent från alla Guds bud. Det får blott innehålla frälsningen från Guds fördömvredde och därmed upphävandet av »fördömvredens rättvisa dom».

2. **En ande- och budlös rättfärdighet**, ty den ofödda men personligt frälsande rättfärdigheten frälsar fullkomligt utanför anden och utanför alla Guds bud. Den är blott en yttre straffrihetsrättfärdighet.

3. **En ande- och budlös nåd**, ty den personligt frälsande nåden är blott en straffrihetsnåd, som icke giver livsnådens ande och icke lägger nådens andelagsbud i hjärtat eller skriver dem i sinnena.

4. **En ande- och budlös försoning**, ty den personliga försoningen med Gud försiggår helt och hållet utanför människan genom en

domsakt i himmelen. Den är blott en yttre kvitteringsaffär på grundvalen av straffvikariens förtjänst.

5. **En ande- och budlös rättfärdiggörelse**, ty anden och andelagsbuden få icke »inblandas i rättfärdiggörelsens artikel».

6. **En ande- och budlös förlåtelse**, ty den är icke hjärterenanande eller utfödande ur synd-, skuld- och dödsanden. Den är ingen födelseförlåtelse, blott en juridiskt betald domsförlåtelse utanför födelsen.

7. **En ande- och budlös tro**, ty den är »ett blott och bart instrument» och hör icke till den nya människan. Den är följaktligen ingen frälsande tro alls, utan i grunden blott den tron, att Kristus har lidit och dött, att Kristus är frälsaren allena. Den är alltså blott den tomma och skramlande skal-tron.

Det är sålunda det juridiska straffvikariatet, som åstadkommit denna stora förödelse i läran. Ty är den objektiva försoningen endast ett juridiskt straffsummekval, så blir den subjektiva försoningen, såsom en naturlig följd därav, blott en juridisk eller forensisk kvitteringsaffär. Hela frälsningen, både den objektiva och den subjektiva, är för den antilutherska kyrkan rena rättegångssaker.

Även Luther antog det katolska straffvikariatet. Det var en svaghet hos honom. Men han gjorde, som vi sett, intet konsekvent bruk av detsamma vid den personliga frälsningen eller rättfärdiggörelsen; utan han lät denna vara en invärtes skapelse eller en födelse. Han inlade det »nya och rena hjärtat» eller den födda rättfärdigheten i den rättfärdiggörande tron. Det var hans styrka. Och den upphävde och oskadliggjorde den farliga konsekvensen. Han låg för djupt i trons väsen för att kunna rottryckas av den katolska skökoförsoningen. Men många av hans anhängare hade ingen sådan rot. Och Konkordieformelns »lutheraner» voro rotlösa nog för att bortkasta hans tro och rättfärdiggörelse och konsekvent tillämpa straffvikariatet på den personliga frälsningen, som följaktligen blev en ande- och budlös utvärdessak.

Sålunda: ett ande- och budlösa evangelium, en ande- och budlös rättfärdighet, en ande- och budlös nåd, en ande- och budlös försoning, en ande- och budlös rättfärdiggörelse, en ande- och budlös syndaförlåtelse samt en ande- och budlös tro — dessa sju saker äro den antilutherska kyrkans lära. Så förskräckligt ihålig och usel är den. Kan man undra på att vårt folk blivit ande- och budlost, då det i århundraden fått en sådan lära inplantat i sig?

Och ännu i dag håller man denna lära högt, såsom det »baner, kring vilket man skall samla vårt folk». Flera av våra biskopar kunna ännu stå och prisa den ande- och budlösa »klenoden», fastän efter århundradens predikan av densamma det svenska folket är i alla samhällsklasser så genomfrätt av ande- och budlöshet, att det är nära undergångens rand. Det vore på tid att skryta lagom med eländet.

Då vid ett de senare kyrkomötena ett lekmannaombud frimodigt påvisade Konkordieformelns lärofördärv och därvid berättade om en dansk konung, som, då han hade läst Konkordieformeln, kastade den i elden och förbjöd den vid dödsstraff, då var en av våra biskopar genast färdig med en lovsägelse för denna bekännelseskraft såsom ett »förträffligt bålverk mot villfarelse». Det vill då också säga: »ett

förträffligt bålverk» mot Luthers tro och rättfärdiggörelse, som Konkordieformeln förkastar.

Den konung, som lekmannaombudet åsyftade, var Fredrik II. Han hade från sina släktingar i Tyskland fått ett dyrbart praktexemplar av Konkordieformeln, inbuden i sammet och försedd med guldspännen. Men då han tagit kännedom om dess innehåll, steg han upp en natt och utropade: »Jag har fångat en djävul, och den vill jag bränna»; varpå han egenhändigt kastade boken i elden. Och så utfärdade han det förbud mot Konkordieformeln, att varje bokhandlare i hans rike, som hade densamma till salu, skulle mista livet, och varje präst, hos vilken den blev funnen, skulle mista ämbetet. (Se »Kyrkohistoria av biskop Fredrik Nielsen», 2:a delen sid. 311, samt »Ledetraad i Kirkens Historie» av densamme, II, sid. 48.)

Ja, konung Fredrik såg rätt. Där bor verkligen en djävul med lammhorn i Konkordieformeln. Och denne lammdjävul är än i dag alla antilutherska lutheraners »dyrbara klenod» och »förträffliga bålverk».

Låt oss så höra biskop Nielsens eget omdöme om denna bekännelseskraft. Han säger (sid. 272 i den förstnämnda boken): »Konkordieformeln, som blev teologiens högsta norm, blev på många sätt en hämsko för utvecklingen inom den lutherska kyrkoavdelningen. Både skriftutläggningen och den historiska forskningen kommo under ett dogmatiskt högttryck, som berövade den lutherska teologien frihet och friskhet, så att den reformerta och romersk-katolska i flera avseenden fingo ett betydligt försprång. »

Så värdesätter denna danske biskop Konkordieformeln. Och det är den rätta synen på saken. Men en sådan syn hava flertalet av Sveriges biskopar aldrig haft. Utan deras huvudsak har varit att stå vakt kring den förfalskade klenoden och noga tillse, att Luthers tro och rättfärdighet icke släpptes in i församlingarna. Och så hava de bragt över vårt folk en gränslös olycka.

I, antilutheraner, som både funnits och ännu finnas i vårt land, eder huvudsak har i minst 300 år varit den att lägga det svenska folkets frälsning, där den i tid och evighet aldrig ligger. Edert arbete har gått ut på att få allt Sveriges folk till ett lutherskt folk *utan* Luthers tro och rättfärdiggörelse. I haven varit så hjärtans angelägna om att bannlysa alla Guds bud ur den rättfärdiggörande tron och att ställa människorna såsom frälsta *utanför* den förbundsmässiga lagläggningen och lagskrivningen. Och vad det kommer att kosta land och rike, det frågen I icke efter i edert falska och blinda renlärighetsnit, druckna som I ären av den förstabudslösa horerikalken. Men det blir uppenbart på den dag, då den Laglöse, för vilken I banat väg i millioner hjärtan, tager överväldet och tager hand om bajonetterna. Den dagen nalkas, som vi se, med stora steg. Och ve och åter ve eder, som gått den Laglöses ärenden med skenet av Kristi namn och av Luthers namn!

Den antilutherska kyrkans lära, som är den sjusidigt, d. ä. allsidigt ande- och budlösa »klenoden», är en av kristenhetens yppersta skökoläror. Ty den är på varje punkt förträffligt anpassad efter djuret, så att det kan övergå i en orm och antaga ett par horn. Men kattbjörnen har upptäckt skrymteriet. Han vill icke längre gå med horn och spela kristen åt den lutherska skökan. Han har tvärtom börjat att tända eld på henne.

Hon klagar, att regering och riksdag äro så fientliga. De mota, knuffa

och sparka henne överallt. Men hon tänker icke på, att hon med sina ande- och budlösa läror har fördärvat folket, förslöat dess naturliga rättsinne, sövt samvetena med budlös nåd och banat väg för en hedendom, som är sju resor värre än våra hedniska förfäders hedendom.

Hon jämrar sig över att skolor börja tagas ifrån henne och att barnen fördärvas genom moderna läror. Men hon tänker icke på, att hon i århundraden har fördärvat landets barn med sina budlösa läror.

Nej, denna fientlighet mot kyrkan är icke alltigenom av antikrist. Det finnes i regering och riksdag även sådana, som genomskåda den ande- och budlösa ihålligheten, och som se, att ur densamma måste växa upp en laglöshet, som blir den världsliga styrelsen fullkomligt övermäktig. De se, att denna laglöshet gror under skökans hägn i alla samhällsklasser, icke minst i de s.k. högre och i de konservativa, som i stort sett äro aldeles genomruttna, även de; fastän aset döljer sig under en »hyggelig» eller »finfin» yta.

Och det är så långt ifrån att de styrandes avoghet mot kyrkan är obefogad, att det tvärtom vore deras plikt att så fort som möjligt avskaffa det antilutherska eländet och återföra kyrkan till biblisk och luthersk tro, från vilken hon avfallit och dragit folket med sig i fallet.*

Men det finns icke blott en antiluthersk utan även en luthersk kyrka; och icke blott en luthersk sköka utan även en luthersk solkvinna.

Luther stod icke ensam med sin tro. Hon hade slagit rot i många länder. Och hon hade även kommit till vårt land. Därom vittnar »den svenska reformationens förstlingskrift om rättfärdiggörelsen genom tron». Den trycktes i Stockholm 1526 och blev till minne av Uppsala möte 1593 ånyo utgiven 1893 av Aksel Andersson. (Se Bibelforskaren för 1896, sid. 363.)

I denna skrift säges rättfärdiggörelsen bestå däri, att »Gud gör människan god och rättfärdig igen, så att vi komma i vårt rätta väsende igen, så att Guds beläte varder förnyat.» Se där ha vi Luthers rättfärdiggörelse: ett annat, nytt och rent hjärta, som just är att bliva god och rättfärdig igen och att komma i sitt rätta väsende igen och att få Guds beläte förnyat. Här är alltså rättfärdiggörelse detsamma som förnyelse eller nyfödelse. Här står saken på nytestamentlig skapelsegrund. Frälsningen lägges i det födda och icke i det ofödda, där den i tid och evighet aldrig ligger.

Så började den lutherska kyrkan i Sverige. Hon började rätt. Ty hon började med Luthers tro och rättfärdiggörelse. Och hade hon fortsatt så, då hade det sett annorlunda ut i vårt land, än vad det nu gör.

Och icke alla lutheraner voro med om Konkordieformeln. Sverige, Danmark, Pommern, Hessen och 8 tyska städer antogo den icke (se den förstnämnda boken av biskop Nielsen, sid. 272). Och i Rostock var man av gammalt Luthers lära varmt tillgiven. Och det blev av stor betydelse för vårt land. Ty i Rostock studerade många svenskar. Icke mindre än »175 stå inskrivna i den teologiska fakultetens matrikel under åren

* Den som önskar en grundlig och mångsidig kännedom om den lutherska kyrkans avfall från Luther eller om den s.k. pseudo-eller lögnlutherdomen, hänvisa vi till prof. Myrbergs bok: »Den bibliska teologien och hennes motståndare.» Den står ock i Bibelforskaren för 1892, sid. 177—291.

1515—1575». Och det blev avgörande för Uppsala möte. Även dess ordförande och övriga ledande män hade studerat i Rostock och voro äkta rostockslutheraner. Också nämndes vid detta möte icke ett ord om Konkordieformeln. Man gick den med tystnad förbi. Den lutherske trosörnen höll den antilutherska trospaddan på avstånd. Och den örnen har aldrig sedan dess lämnat vårt land, fastän paddan så småningom trängde in och besteg de flesta predikstolar.

Och den lutherska solkvinnan har städse inlagt sin protest mot det antilutherska förfalskareväsendet. En sådan utgick från den för Guds rike så betydelsefulle mannen Filip Jakob Spener och de skaror, som i alla lutherska länder väcktes av honom. Han säger i Teol. Bedencken IV (Halle 1707) s. 117, och i 3:e bandet av samma bok s. 968: *»Tron har människan icke av sin gamla födelse; så måste den då härstamma från den nya födelsen... En orsak till den dåliga kristendomen är den så helt och hållet svaga och på ytan gående föreställningen om tron... Tron kan genom intet annat tillvägbringas och verkas än genom ordet om tron, nämligen det heliga evangelium, som är det frö, ur vilket tron växer och vi bliver födda på nytt».* Och (s. 968): *»Det gör mig ont, och det är ett bedrövligt tidens tecken för oss, att det med ett sådant universitet (det i Wittenberg), varest evangelii ljus i förflutna århundraden för första gången uppgick till ett klarare sken, nu utav gudomlig dom kommit till det skick, att man icke utan vemod, dels i medlidande, dels i rättmätig iver för sanningen, kan tänka på detsamma på grund av dess teologiska fakultet. Så mycket mera som i stället för den bättring som man hoppas, det synes bliva allt argare och oförskämdare, vilket i förliden sommar herr D. Neumanns disputation om rättfärdiggörelsen nogsamt utvisat. Ack, att numera läran om den levande tron, vilken allena gör rättfärdig, skall angivas och förkastas såsom en svår villfarelse, på det ställe, varest fordom vår dyre Luther så av hjärtat ivrat emot den falska inbillade tron och hållit den säkerhet, vilken därpå grundar sig, för argare än all villfarelse, som före detta varit i svang i påve-dömet.»*

Spener var alltså en av Konkordieformelns martyrer. Det gjorde honom ont och han gick med korsets vemod och smärta i sin själ vid åsynen av det antilutherska skökofördärvet. Och i sin andes »bukrev» upplöste han en så stor del av detta fördärv, att en väldig flod av livets vatten kunde strömma in i alla lutherska länder. Lagg därför märke till följande fyra saker i hans yttrande:

1. Att den rättfärdiggörande tron »växer ur evangelii frö» och alltså »härstammar från den nya födelsen» och kan följaktligen aldrig vara ett blott och bart instrument.

2. Att »en orsak till den dåliga kristendomen är den svaga och på ytan gående föreställningen om tron» eller »den falska och inbillade tron», vilken grundlägger en säkerhet, som är argare än alla villfarelser i påvedömet.

3. Att den antilutherska kyrkan »angiver och förkastar Luthers tro såsom en svår villfarelse».

4. Att denna kyrka ligger under en »Guds dom», som gör henne »allt argare och oförskämdare».

Se där den bibliska och äkta lutherska tron. Och se där hennes organiska uppkomst ur evangelii frö. Och se där den rätta blicken för

den falska trons förhärjande folkfördärv. Och se där det martyrskap, som alltid åtföljer den oförfalskade tron i den lutherska förfalskarekyrkan. Se ock där Speners blick för den Guds dom, varunder denna kyrka ligger. Ja, det är en förfärande sanning: där vilar en Guds förblindelse- och förbannelsedom över den antilutherska kyrkan för hennes oerhörda och ödesdigra förfalskningsbrott emot Luther. Ty hon berövar själarna Luthers tro och giver dem just den tro, för vilken han *varnat*, och mot vilken han »*ivrat*». Och denna falska tro låter hon gå under hans namn, kallande densamma för den äkta lutherska tron. Sådant måste draga Guds dom. I, Herrens heliga, akten eder för att komma in under den. Ty den urladdar sig även in i dödsrikets regioner och äoner.

Och i vår tid har i alla lutherska länder en kraftigare protest än någonsin avgivits mot det antilutherska läroeländet. Och i vårt land finnas f. n. professorer och biskopar och hundratals präster och många lekmanpredikanter, som både i lära och liv hava skriftens och Luthers tro och rättfärdiggörelse.

Och även bland dem, vilka hava den antilutherska läran, finnas sådana, som i sitt liv höra solkvinnan till. Ty ;— säga vi än en gång — Gud söker så länge och så långt som möjligt att föra människan den rätta livsvägen, fastän hon har orätta tankar om densamma. Och absolut fullkomliga och riktiga tankar om denna väg har *ingen* människa, icke ens en apostel (1 Kor 13:9—12). Men då en för det andliga livet vådlig villolära blir uppenbar för människan, då avkräves henne ett val mellan sanning och lögn. Och i det valet måste hon rädda eller mista sitt liv. Och här finnas många döende och döda människor, som icke velat bortkasta sin falska älsklingslära. De kännas ofta igen därpå, att de, såsom Spener säger, »bliva allt argare och oförsämmdare».

Och i en avgörelse mellan tro och otro, eller mellan sann tro och falsk tro ställes varje människa i vår sällningstid. Det blir nu fråga om blott ett: en tro, som är den sekundliga tubudsskapelsen i Kristi sekundliga tubudsskapelse, den sekundliga tubudsgärningen i Kristi sekundliga tubudsgärning, en tro, som är det nya och rena tubudshjärtat i Kristi tubudshjärta. Mönstraren på Patmos är kommen. Harmageddons krönte ryttere i spetsen för det vita rytteriet (Upp 6:2; 19: 11–14) är här. Han frågar, om det nu finnes tro i vårt land.

Hela vårt folk kommer att i vredens skålar, som äro lagförbannelsens tubudseld, slås i två skarpt skilda delar: guld och slagg, vete och agnar.

Hela statskyrkan och alla småkyrkor komma att i konungaelden, som ock är Guds vredes tubudseld, slås i två skarpt skilda delar: Lammet med de tecknade på Sions berg, och vilddjuret med dess tecknade i det stormande folkhavet.

Det blir just de tu buden, som i heligt majestät komma att taga hämnd på sina släppare och bringa räddning åt sina hållare.

Och vi se redan nu, huru de troende i hela vårt land ställas inför avgörelsen, huruvida de vilja stå med Lammet i förföljelse, i hugg och slag och in i döden eller övergå på vilddjurets sida. Och vi se ock, att många troende svikta i denna avgörelse. Döm dem icke hårt. Vi befinna oss blott i förpostfäktningen. Och vi hoppas, att de vakna upp och intaga tubudsståndet i Kristi tubudsstånd, att de i steget-ut-tron stänga alla fyra allt-dörrarna bakom sig. Men det skall ske snart. Ty den kerubiska

riksvagnen kör nu fort. Den måste hålla jämna steg med vilddjursvagnen, som dagligen ökar farten och insamlar hela den tubudslösa hopen i sig. Fort, fort in i tubudsvagnen! Ty alla, som icke bestiga den, de måste bestiga den andra.

I, Herrens heliga i alla kyrkor! Du solförsamling i världens mörker! Du lilla tubudsskara bland de tubudslösa miljonerna! Se din tusenåriga jubelfröjd där framme bland alla jordens folk. Men innan dess skall du utstå förstlingarnas prov i Harmageddons »stora bedrövelse». Dag är nattens barn. Blott genom det outgrundliga mörkret går vägen till det outgrundliga ljuset. Blott ur lidandets skarpa virveleld uppstiger den evigt milda, evigt stilla paradislågan.

Vem består i Harmageddons tubudsprov? Blott tubuds-tron med de fyra tubudsansiktena och med tubudskronan.

På de tu buden hänger det. På dem hängde Kristus allt. På dem ha ock vi hängt allt. Ty vi ha skrivit om »Andens lag», som är den eviga tubudskärleken i Kristus, den eviga tubuds rättfärdigheten i Kristus, den eviga tubudsnåden i Kristus, den evige tubudsanden, som är Herrenanden. På denna eviga tubudslag hänga himmel och jord med allt vad i dem är. På denna eviga tubudslag hänga alla tider och alla evigheter.

Lov, pris och tack ske dig, o Gud, som hängde allt på din eviga kärlek!